

Załącznik do Uchwały nr 14/2024 Walnego Zebrania
Stowarzyszenia Obszaru Prowadzenia Polityki
Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego
z dnia 05 grudnia 2024 r.

STRATEGIA OBSZARU PROWADZENIA POLITYKI TERYTORIALNEJ POWIATU GRUDZIĄDZKIEGO

Grudziądz – grudzień 2024 r.

Spis treści

1.	Wstęp	4
2.	Synteza diagnozy wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych	4
2.1.	Zasięg przestrzenny i sieć osadnicza	4
2.2.	Informacje fizycznogeograficzne. Ochrona przyrody	7
2.3.	Turystyka	8
2.4.	Transport	9
2.4.1.	Sieć transportowa	9
2.4.2.	Drogi rowerowe.....	11
2.5.	Demografia	11
2.6.	Przedsiębiorczość	13
2.7.	Bezrobocie rejestrowane	14
2.8.	Pomoc społeczna i świadczenia na rzecz rodziny	16
2.9.	Opieka zdrowotna	17
2.10.	Opieka żłobkowa	18
2.11.	Wychowanie przedszkolne (w tym identyfikacja gmin spełniających warunek dostępowy wsparcia w zakresie infrastruktury wychowania przedszkolnego)	18
2.12.	Kształcenie ogólne (w tym identyfikacja gmin spełniających warunek dostępowy wsparcia w zakresie infrastruktury edukacyjnej bazy sportowej)	19
2.13.	Szkoły podstawowe i jakość kształcenia na poziomie szkoły podstawowej	20
2.14.	Szkoły ponadpodstawowe i jakość kształcenia na poziomie szkoły ponadpodstawowej.....	23
2.14.1.	Szkoły ponadpodstawowe maturalne	24
2.14.2.	Szkoły ponadpodstawowe zawodowe	24
2.15.	Lokalne instytucje kultury	25
2.16.	Odnowa przestrzeni publicznych	26
2.17.	Gospodarka wodno-ściekowa	26
2.18.	Poprawa efektywności energetycznej, redukcja emisji zanieczyszczeń i adaptacja do zmian klimatu 27	
2.19.	Analiza potrzeb w zakresie wsparcia administracyjnego	29
2.20.	Podsumowanie (identyfikacja najważniejszych problemów/ potrzeb rozwojowych obszaru, jako podstawy programowania interwencji w ramach Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego).....	29
3.	Identyfikacja obszarów charakteryzujących się trudną sytuacją społeczno-gospodarczą, tj. wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą, gmin zagrożonych trwałą marginalizacją i miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.....	30
4.	Wizja rozwoju obszaru – oczekiwany wynik realizacji działań planowanych w ramach Polityki Terytorialnej	31
5.	Opis wsparcia obszarów charakteryzujących się trudną sytuacją społeczno-gospodarczą	32
6.	Cele rozwojowe obszaru realizowane poprzez wsparcie w ramach Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego	33
6.1.	Opis realizacji celów	33
6.2.	Drzewo ustaleń.....	36
7.	Oczekiwane wskaźniki produktu i rezultatu realizacji strategii.....	38
8.	Wskazanie zgodności planowanej interwencji z dokumentami programowymi (funduszami), do których zamierza się aplikować o finansowanie wsparcia	43
9.	Lista projektów podstawowych (wraz z informacją na temat sposobu ich wyboru oraz powiązania z innymi projektami)	46
9.1.	Tryb i zasady naboru projektów	46

9.2.	Uzasadnienie wyboru projektów poprzez wykazanie zgodności projektów z potrzebami rozwojowymi danego obszaru	48
9.3.	Uzasadnienie wyboru projektów w oparciu o preferencje określone dla poszczególnych obszarów wsparcia	49
9.4.	Wykaz wybranych projektów do wsparcia wraz z ich charakterystyką	51
10.	Plan wdrożeniowy dla realizacji strategii	69
11.	Plan finansowy wraz z określeniem źródeł finansowania projektów	73
12.	Opis procesu zaangażowania partnerów zewnętrznych	80
13.	Sprawozdanie z konsultacji społecznych.....	82
14.	System monitorowania strategii terytorialnej	85

1. Wstęp

Niniejszy dokument strategii terytorialnej sporządzony został w celu realizacji IIT (Innego Instrumentu Terytorialnego) na Obszarze Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego (dalej OPPT Powiatu Grudziądzkiego), na podstawie *art. 36 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027*¹. Zgodnie z przytoczonym artykułem, strategia terytorialna opracowywana jest przez gminę, powiat lub ich partnerstwo w wybranej formie współpracy jednostek samorządu terytorialnego. Na obszarze OPPT Powiatu Grudziądzkiego zawiązane zostało Stowarzyszenie Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego, do którego na podstawie podjętych uchwał *w sprawie wyrażenia zgody na powołanie i przystąpienie do Stowarzyszenia* przystąpiła część gmin z terenu powiatu grudziądzkiego oraz samorząd powiatu.

Strony stowarzyszenia:

- Powiat Grudziądzki
- Miasto i Gmina Łasin
- Gmina Gruta
- Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński
- Gmina Świecie nad Osą

Dokument ten będzie narzędziem do wspólnego realizowania polityki terytorialnej, na podstawie którego możliwe będzie uzyskanie wsparcia na projekty przewidziane do realizacji na okres perspektywy finansowej 2021-2027, przy współfinansowaniu ze środków UE (z różnych funduszy). W tym aspekcie bardzo ważnym źródłem wsparcia będą *Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027*, określające zakres i obszary wsparcia z poziomu samorządu województwa – w tym w zakresie polityki terytorialnej, która rozumiana jest jako forma podejścia do prowadzenia rozwoju województwa zakładającego różnicowanie działań wobec poszczególnych jego obszarów, uwzględniając ich rolę i znaczenie w systemie społeczno-gospodarczym województwa. Idea polityki terytorialnej w okresie programowania 2021-2027 oraz poziomy jej realizacji przedstawione zostały szerzej w *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku. Strategia Przyspieszenia 2030+*². Polityka terytorialna przedstawiona została szczegółowo w dokumencie „Polityka Terytorialna Województwa Kujawsko-Pomorskiego”.

2. Synteza diagnozy wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych

2.1. Zasięg przestrzenny i sieć osadnicza

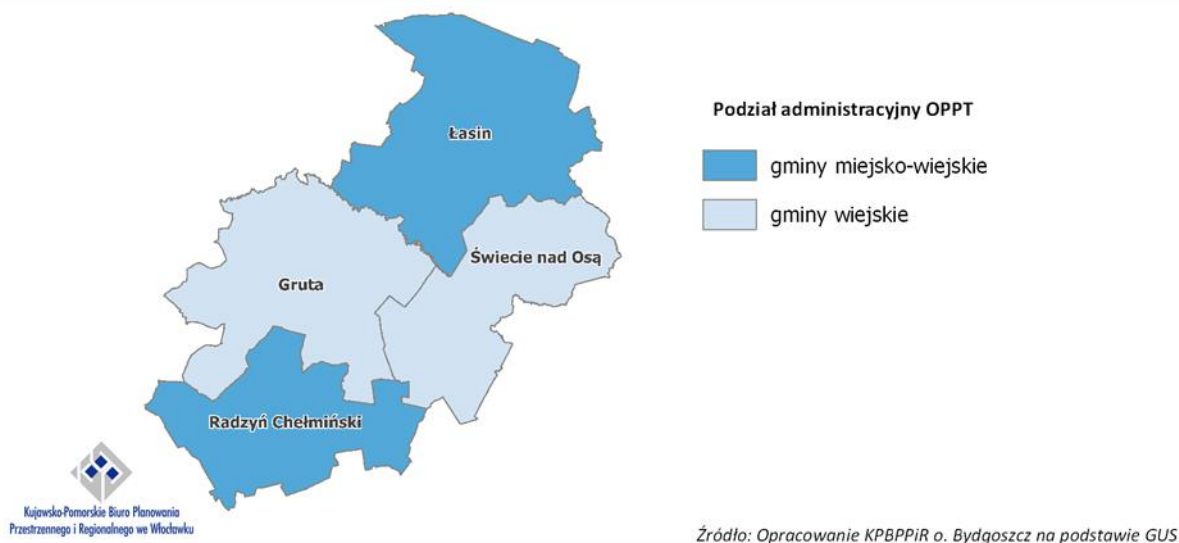
OPPT Powiatu Grudziądzkiego położony jest w północnej części województwa kujawsko-pomorskiego. Terytorialnie obejmuje 4 gminy z powiatu grudziądzkiego, a mianowicie 2 miejsko-wiejskie (Łasin i Radzyń Chełmiński) oraz 2 wiejskie (Gruta, Świecie nad Osą). Obszar zajmuje powierzchnię 447 km².

---

¹ Dz.U. 2022 poz. 1079

² przyjętej uchwałą nr XXVIII/399/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020 r.

Mapa 1. Zasięg przestrzenny OPPT

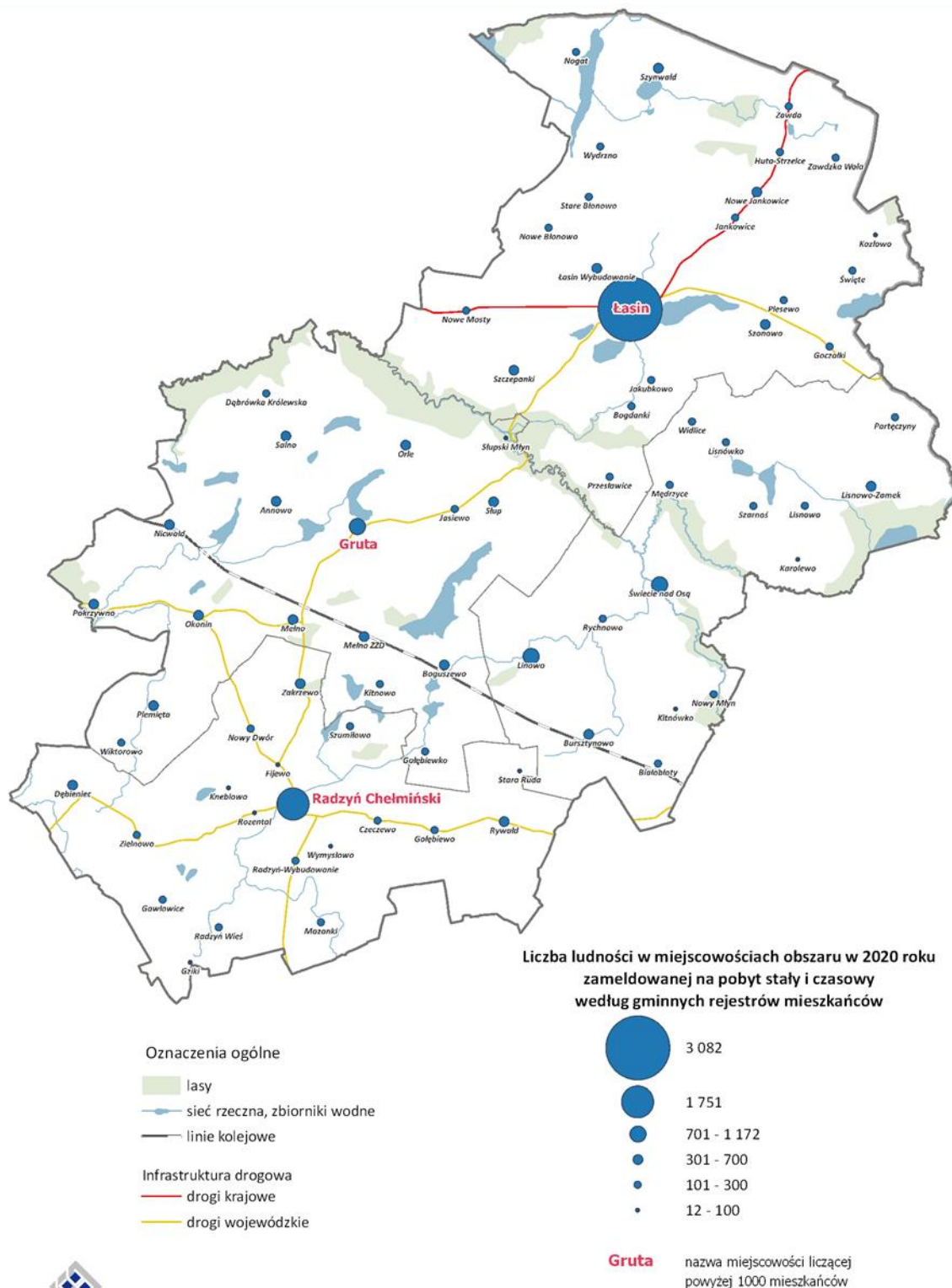

Sieć osadniczą³ OPPT tworzą 74 zamieszkałe miejscowości, w tym 2 miasta: Łasin i Radzyń Chełmiński, skupiające łącznie ok. 4,8 tys. osób, czyli przeszło 1/5 mieszkańców obszaru. Rozkład przestrzenny miejscowości w OPPT determinowany jest warunkami naturalnymi, głównie rzeźbą terenu związaną z występowaniem doliny rzeki oraz obecnością kompleksów leśnych. Miasta na terenie obszaru (Łasin, Radzyń Chełmiński) zlokalizowane są w jego północnej i południowej części. Poza wspomnianymi miastami na terenie OPPT liczbą mieszkańców powyżej 1 tys. osób, cechuje się jedynie 1 miejscowość Gruta, będąca siedzibą gminy. Na terenie gminy Rogóźno i Świecie nad Osą miejscowości tej grupy wielkościowej nie odnotowano. Warto zaznaczyć, iż w przypadku gminy Świecie nad Osą, siedziba gminy (730 mieszkańców) cechuje się nieco mniejszym potencjałem ludnościowym niż największa miejscowość tej gminy – Linowo (804). Liczba miejscowości małych i bardzo małych, liczących poniżej 100 mieszkańców wynosi 10 (13,5% ogółu), a zamieszkuje je nieco ponad 0,5 tys. osób (2,3% mieszkańców obszaru). Prawie 2/3 mieszkańców obszaru zamieszkuje 59 miejscowości w przedziale wielkościowym od 100 do 700 mieszkańców. Natomiast stan ilościowy miejscowości o liczbie mieszkańców w przedziale od 701 do 1500 równy jest 3.

Miasto Łasin pełni rolę ośrodka uzupełniającego oddziaływanie siedziby powiatu (miasta Grudziądz leżącego poza terenem OPPT Powiatu Grudziądzkiego), które ze względu na zlokalizowane na jego terenie instytucje i prowadzone działalności obsługuje nie tylko mieszkańców miasta ale i mieszkańców powiatu (szkolnictwo ponadpodstawowe, działalność szpitala powiatowego). Gruta, Radzyń Chełmiński i Świecie nad Osą to ośrodki o znaczeniu lokalnym, będące siedzibami gmin, w których generalnie koncentruje się działalność związana z podstawową obsługą mieszkańców z zakresu opieki przedszkolnej, szkolnictwa podstawowego, opieki zdrowotnej.

³ Zgodnie z danymi z gminnych rejestrów mieszkańców

Mapa 2. Liczba ludności w miejscowościach OPPT

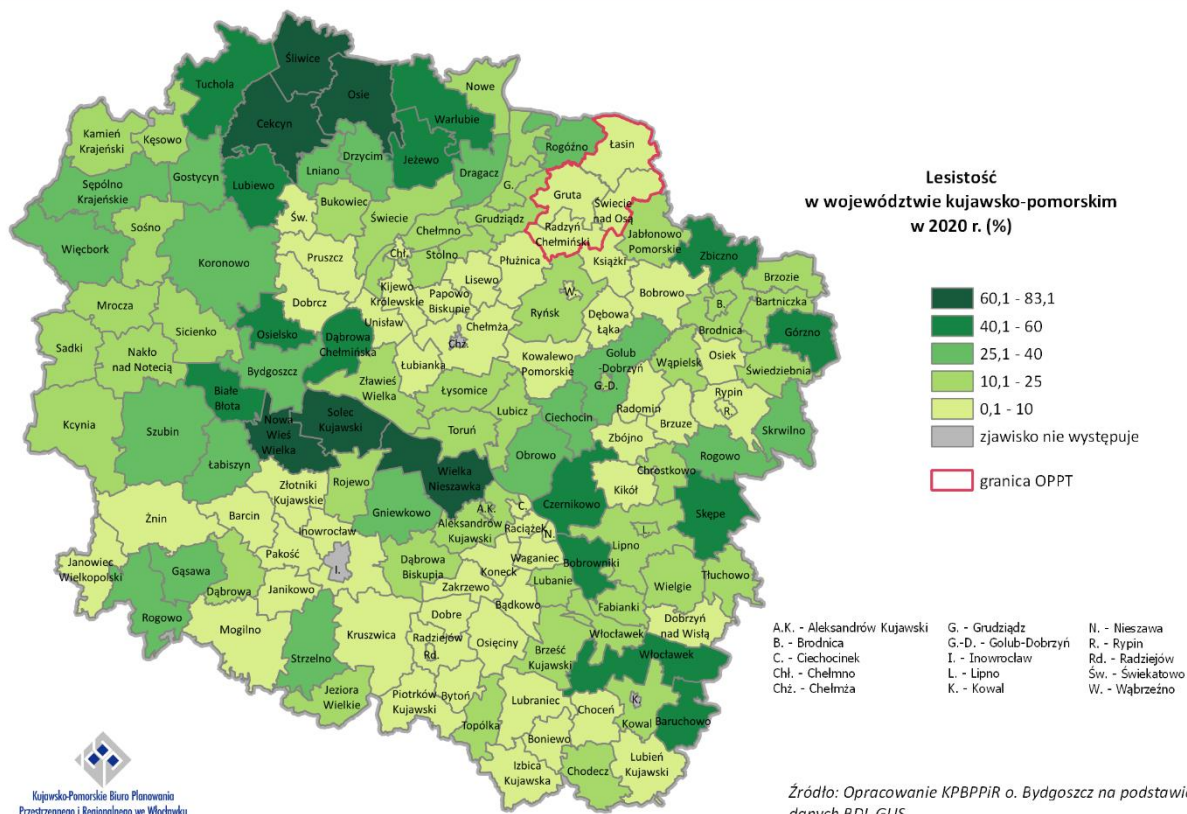

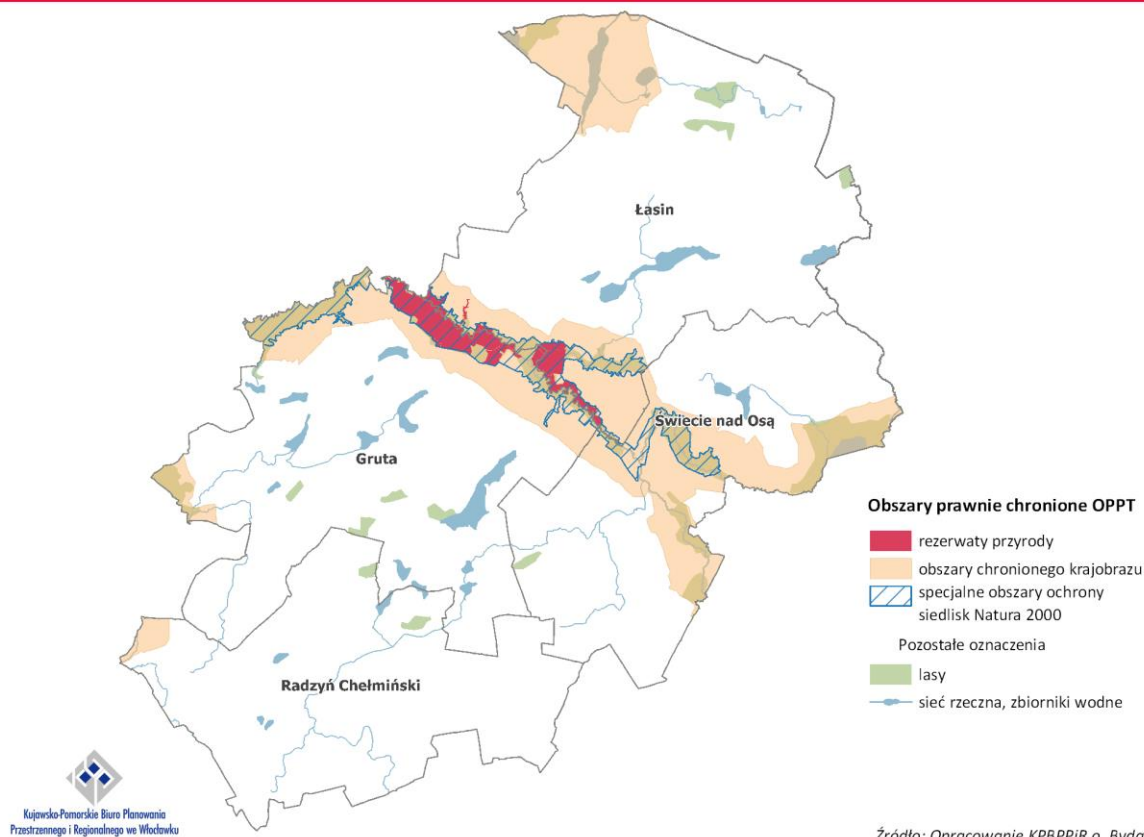
2.2. Informacje fizycznogeograficzne. Ochrona przyrody

Pod względem fizycznogeograficznym OPPT Powiatu Grudziądzkiego znajduje się w zasięgu 3 mezoregionów, tj. Pojezierza Chełmińskiego (w obrębie którego położona jest znaczna część obszaru), Pojezierza Brodnickiego i Pojezierza Łasińskiego. Ich krajobraz związany jest głównie z płaskimi bądź lekko falistymi wysoczyznami morenowymi, zbudowanymi głównie z gliny, na których wykształciły się gleby płowe różnych klas bonitacyjnych i o dobrych warunkach do prowadzenia działalności rolniczej. Powierzchnie wysoczyzn morenowych rozcinają liczne rynny polodowcowe o charakterystycznym wydłużonym kształcie lecz bardzo zróżnicowanej szerokości, które zajęte są częściowo przez jeziora. W rzeźbie Pojezierza Chełmińskiego wyraźnie zaznacza się obecność moren czołowych (m.in. okolice Radzyna Chełmińskiego), zagłębień wytopiskowych, równin biogenicznych, a także dolin denudacyjnych. Wspomniane wcześniej wysoczyzny rozdzielone są od siebie doliną rzeki Osy. Według Mapy Podziału Hydrograficznego Polski sumaryczna liczba jezior w OPPT wynosi 39 spośród 1069 zidentyfikowanych na terenie województwa. Do największych, tj. powyżej 100 ha należy m.in.: J. Mełno, J. Łasińskie oraz J. Nogat. Powierzchnia gruntów leśnych (lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną) wynosi 26,6 km², zaś wskaźnik lesistości stanowi 5,9% i był prawie 4-krotnie niższy od średniej wartości wojewódzkiej (23,5%). Ochroną prawną objęte jest 19,3% powierzchni obszaru (nie uwzględniając tu obszarów Natura 2000). Do najważniejszych obszarowych form ochrony znajdujących się całościowo lub częściowo na terenie OPPT Powiatu Grudziądzkiego zalicza się: 1 rezerwat przyrody, 2 obszary chronionego krajobrazu oraz 1 obszar Natura 2000 (specjalnych obszarów ochrony siedlisk).

Mapa 3. Lesistość w gminach województwa kujawsko-pomorskiego

Mapa 4. Obszary prawnie chronione w OPPT

2.3. Turystyka

Atrakcyjność turystyczną OPPT Powiatu Grudziądzkiego należy rozpatrywać przez pryzmat zarówno walorów przyrodniczych, jak i kulturowych. Pierwsze z nich związane są przede wszystkim z doliną dolnej Wisły oraz doliną Osy. Drugie zaś z obiektami średniowiecznego budownictwa militarne go zakonu krzyżackiego, w postaci ruin zamków krzyżackich (przykładem są tu ruiny w Radzynie Chełmińskim, w postaci dobrze zachowanego południowego skrzydła i dwóch narożnych wież, które są ważnymi punktami widokowymi na otaczającą zamek okolicę), obiektami architektury sakralnej (m.in. Kościół św. Kosmy i Damiana w Okoninie oraz sanktuarium Maryjne w Rywałdzie z Klasztorem Zakonu Braci Mniejszych Kapucynów, będące celem pielgrzymek) oraz z zespołami pałacowo-parkowymi. Niemniej możliwości generowania przez nie ruchu turystycznego w znacznej skali są mocno ograniczone. Przez obszar przebiega kilka szlaków pieszych i rowerowych, w tym korytarz ponadregionalnego szlaku, tj. Wiślanej Trasy Rowerowej. Liczba funkcjonujących obiektów noclegowych na terenie obszaru jest dość niska. W celu zmiany postrzegania atrakcyjności obszaru, działania inwestycyjne powinny skupiać się zarówno na rozwoju infrastruktury, jak i tworzeniu nowych miejsc i przestrzeni służących turystyce i rekreacji, poprawie jakości i funkcjonalności terenów już zagospodarowanych poprzez ich przebudowę, modernizację, czy doposażenie w różnego rodzaju urządzenia).

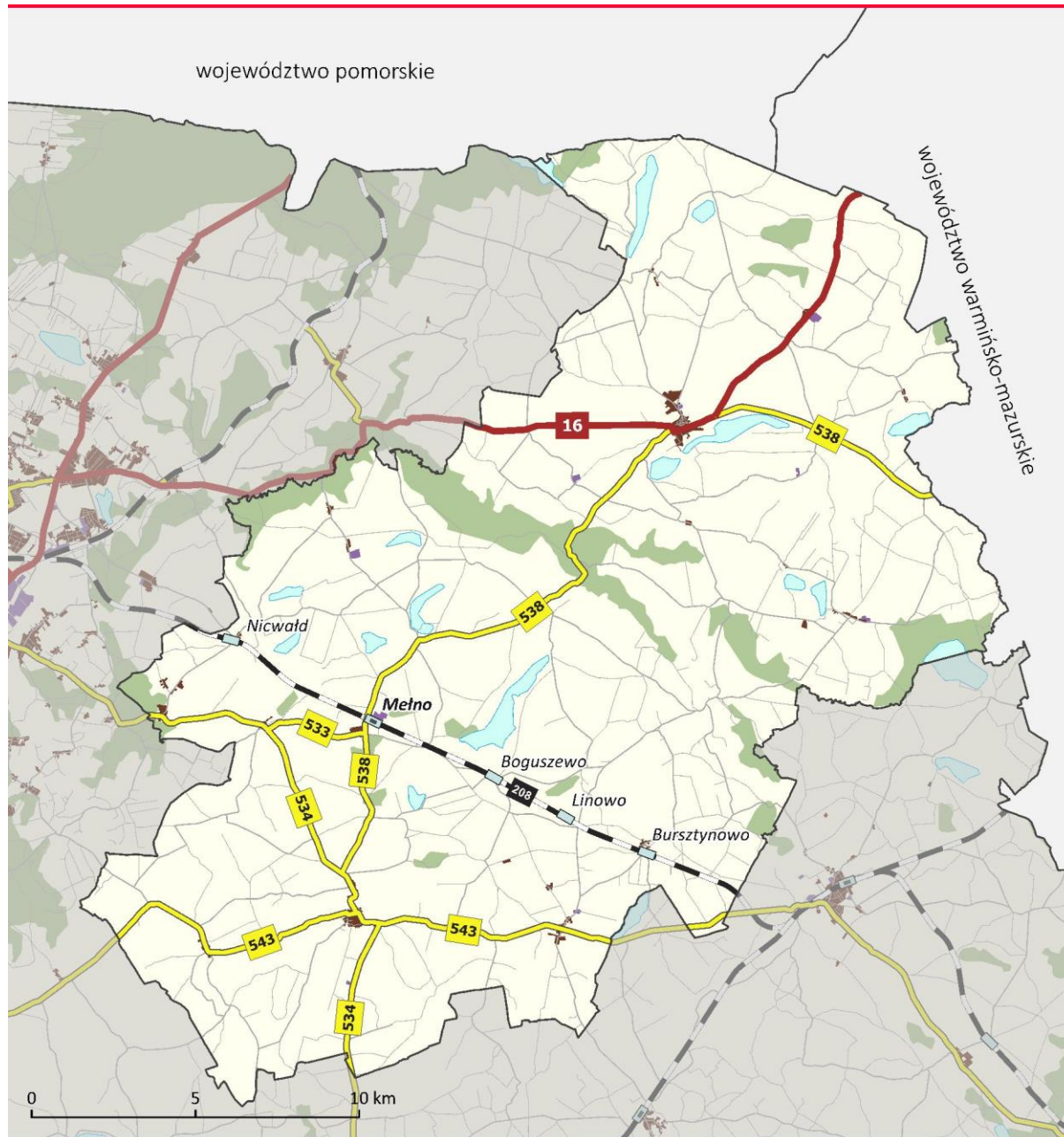
2.4. Transport

2.4.1. Sieć transportowa

Podstawą sieci transportowej omawianego obszaru są: droga krajowa nr 16 (Dolna Grupa – Olsztyn – Ogrodniki) oraz drogi wojewódzkie o numerach 533 (Okonin – Mełno), 534 (Grudziądz – Rypin), 538 (Radzyń Chełmiński – Rozdroże) i 543 (Paparzyn – Tywola). Każda z tras ma odmienną funkcję. Droga krajowa nr 18 zapewnia skomunikowanie północnej części analizowanego terenu zapewniając jednocześnie dostęp do miasta Grudziądz oraz umożliwiając podróż w kierunku autostrady A1 – czyli głównego krajowego korytarza w transporcie drogowym na linii północ-południe. Droga wojewódzka 538 to ważna arteria zapewniająca spójność OPPT w układzie równoleżnikowym z uwagi na zapewnienie łączności między największymi miejscowościami na tym obszarze tj. Radzynie Chełmińskim i Łasinem. Kolejnym istotnym elementem sieci transportowej jest przebiegająca w relacji wschód zachód przez południową część OPPT droga wojewódzka nr 543. Trasa ta komunikuje wewnętrznie ten obszar zapewniając równocześnie dostęp do Radzyna Chełmińskiego oraz Jabłonowa Pomorskiego (które jest ważnym węzłem kolejowym znajdującym się poza omawianym OPPT). Ważną rolę odgrywają również DW534, której głównym zadaniem jest obsługa Radzyna Chełmińskiego oraz przyjęcie ruchu w kierunku miasta Grudziądz a także DW533 stanowiącej łącznik między DW534 i DW538 umożliwiając jednocześnie dojazd do stacji kolejowej Mełno. Analizując kształt sieci dróg krajowych i wojewódzkich OPPT należy zwrócić uwagę na nierównomierne rozmieszczenie tych tras. Szczególnie w środkowej części analizowanego terenu jedyną trasą tej kategorii jest DW538 przebiegająca w relacji północ-południe. W takich sytuacjach rolę kanalizującą ruch (w tym ruch ciężki) przejmują trasy lokalne, czyli drogi powiatowe lub gminne. Może to prowadzić do ich zwiększonej eksploatacji, a co za tym idzie – nadmiernego zużycia. Warto przy tym zwrócić uwagę, że to właśnie drogi powiatowe i gminne zapewniają obsługę czterech z pięciu punktów obsługi pasażerskiej w przewozach kolejowych (Nicwałd, Boguszewo, Linowo, Bursztynowo).

Dopełnieniem sieci transportowej OPPT jest linia kolejowa nr 208. Jest to niezelektryfikowany, jednotorowy szlak kolejowy, który może być wykorzystywany przy umiarkowanym ruchu (ograniczenia przepustowości z uwagi na konieczność oczekiwania na wymijanie się składów). Mieszkańcy OPPT mogą korzystać z pięciu punktów obsługi pasażerskiej, w tym jednej stacji kolejowej (Mełno) oraz 4 przystanków (Nicwałd, Boguszewo, Linowo, Bursztynowo).

Mapa 5. Najważniejsze elementy sieci transportowej w OPPT

Infrastruktura transportowa w OPPT
stan na VII 2022 r.

infrastruktura drogowa:	infrastruktura kolejowa:	inne oznaczenia:
— drogi krajowe	— linie kolejowe	— wody powierzchniowe
— drogi wojewódzkie	— punkty obsługi pasażerskiej wykorzystywane w ruchu pasażerskim:	— lasy
— drogi powiatowe	— stacje kolejowe	— pozostałe obszary
— drogi gminne	— przystanki osobowe	obszary antropogeniczne:
		— mieszkaniowe
		— przemysłowe

2.4.2. Drogi rowerowe

Drogi rowerowe coraz częściej stają się nieodzownym elementem krajobrazu zarówno miejskiego, jak i wiejskiego. Coraz częściej zauważa się także wzrost wykorzystania roweru jako środka transportu i turystyki. Coraz powszechniejsze wykorzystywanie roweru wymaga dalszego rozwoju bezpiecznej i funkcjonalnej infrastruktury komunikacyjnej dedykowanej temu środkowi transportu. Infrastruktury, która z jednej strony przyczyni się do ograniczania emisji zanieczyszczeń do powietrza, a z drugiej wywoła impuls do rozwoju i promowania aktywnych form mobilności. Problemem obszaru jest jednak niewystarczający rozwój infrastruktury rowerowej, co wpływa ograniczająco na wykorzystanie roweru jako środka transportu. W związku z tym dostrzega się potrzebę realizacji kompleksowych działań na rzecz wsparcia rozwoju infrastruktury rowerowej, infrastruktury zintegrowanej z drogami rowerowym (m.in. wiat postojowych, parkingów, stojaków rowerowych, systemów zabezpieczających, oznaczeń poziomych, tablic informacyjnych, oświetlenia oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego BRD), a także działań informacyjno-promocyjnych podnoszących świadomość mieszkańców w zakresie odpowiedzialności społecznej za jakość środowiska naturalnego, a także efekty podejmowanych działań.

W zakresie rozwoju transportu rowerowego na terenie województwa identyfikuje się 3 największe potrzeby związane z infrastrukturą rowerową. Są to potrzeby związane z: likwidacją luk w istniejącej sieci infrastruktury rowerowej, potrzeby infrastrukturalne na obszarach miejskich, w tym także potrzeby związane z realizacją dróg rowerowych w relacji obszary wiejskie – miasto, w celu zwiększenia dostępu do usług publicznych oraz potrzeby związane z rozwojem infrastruktury rowerowej poprawiającej dostępność do obiektów i atrakcji turystycznych. Budowa kluczowych odcinków dróg rowerowych, które uzupełnią brakujące elementy infrastruktury rowerowej wpłynie przede wszystkim na poprawę ciągłości i zwiększenie spójności sieci dróg rowerowych oraz poprzez odseparowanie ruchu rowerowego od samochodowego przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu drogowego. Spójne, bezpieczne i atrakcyjne trasy rowerowe mogą sprawić, że więcej osób zdecyduje się na wybór roweru jako środka transportu, co przełoży się m.in. na poprawę jakości powietrza i ogólny stan zdrowia mieszkańców. Inwestycje na obszarach miejskich umożliwią szybszą jazdę na długich odcinkach miejskich, bezpieczny i wygodny wyjazd z miasta, a także umożliwią skuteczniejsze połączenie miasta z obszarami podmiejskimi. Budowa ścieżek prowadzących do atrakcji turystycznych sprzyjać będzie rozwojowi funkcji turystycznej na terenie obszaru, a także przyczynić się może do wzrostu lokalnego potencjału gospodarczego.

Na terenie OPPT Powiatu Grudziądzkiego identyfikuje się potrzeby związane z likwidacją luk w istniejącej sieci infrastruktury pieszo-rowerowej, potrzeby infrastrukturalne na obszarach miast, potrzeby służące połączeniu obszarów miejskich z obszarami podmiejskimi oraz potrzeby związane z rozwojem infrastruktury rowerowej poprawiającej dostępność do obiektów i atrakcji turystycznych. Niedobory w zakresie dróg rowerowych związane są także z brakiem małej infrastruktury towarzyszącej drogom rowerowym. Budowa kluczowych odcinków dróg rowerowych wpłynie przede wszystkim na zwiększenie spójności sieci dróg rowerowych, poprawę bezpieczeństwa ruchu, ale także na poprawę atrakcyjności turystycznej regionu.

2.5. Demografia

Według danych GUS OPPT Powiatu Grudziądzkiego na koniec roku 2020 zamieszkiwany był przez 23,0 tys. osób (1,1% ludności województwa). W okresie ubiegłej dekady (2010-2020) liczba jego mieszkańców spadła o 5,5% (tracąc relatywnie dużo więcej mieszkańców, niż przeciętnie całe województwo – 1,8%). Spadki wystąpiły zarówno w miastach, jak i na obszarach wiejskich (łącznie ok. 1,4 tys. osób). Zdecydowana większość mieszkańców zamieszkiwała obszary wiejskie (78,5%), a ich udział w okresie 2010-2020 wzrósł o 0,6 pkt. proc. W roku 2020 najwięcej osób mieszkało w gminie

miejsko-wiejskiej Łasin (7,8 tys. – koncentrując 33,9% mieszkańców OPPT), natomiast najmniej w gminie Świecie nad Osą (4,2 tys. – stanowiąc 18,1% mieszkańców tego obszaru).

Wszystkie 4 gminy w granicach OPPT zanotowały spadek liczby mieszkańców w okresie 2010-2020 (największy wystąpił w gminie Łasin – na poziomie 7,5%). Biorąc pod uwagę dalsze trendy rozwoju demograficznego OPPT Powiatu Grudziądzkiego wynikające z prognozy demograficznej GUS na lata 2017-2030, należy spodziewać się dalszego spadku liczby mieszkańców. W roku docelowym prognozy, populacja OPPT wynosić ma 21,7 tys. mieszkańców, co oznaczałoby spadek na poziomie 6,3% w stosunku do roku 2020⁴.

W strukturze wieku mieszkańców OPPT Powiatu Grudziądzkiego obserwuje się zmiany przejawiające się spadkiem udziału mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (z 22,6% do 19,2% w okresie 2010-2020) oraz produkcyjnym (z 63,6% do 61,8%) przy intensywnym wzroście udziału grupy poprodukcyjnej (z 13,8% do 19,0%) – co oznacza, iż społeczeństwo obszaru wyraźnie się starzeje.

W wyniku znaczących zmian demograficznych spowodowanych postępującym zjawiskiem starzenia się społeczeństwa można zaobserwować coraz większe potrzeby w zakresie wsparcia seniorów. Wsparcie to wymaga szeroko zakrojonych działań mających na celu pomoc osobom starszym w codziennym życiu, w integracji ze społeczeństwem oraz przeciwdziałaniu marginalizacji i wykluczeniu społecznemu. Rosnąca populacja osób starszych zmienia także popyt na usługi medyczne i opiekę społeczną. Niezbędny jest rozwój usług związanych z szeroko pojętą opieką senioralną, w tym wzmacnianie kadr pomocy i integracji społecznej (pielęgniarki środowiskowe, opiekunowie medyczni, opiekunowie osób starszych, opiekunowie w miejscu zamieszkania) oraz rozwój struktur instytucji ją prowadzących. Rosnąca skala potrzeb będzie wymagała także zmian instytucjonalnych. Potrzebne będą dzienne domy pobytu dla seniorów, centra usług środowiskowych, ale także wszelkie zdeinstytucjonalizowane formy opieki nad osobami starszymi. Ważne będzie także kształtowanie jak najbardziej przyjaznych dla seniorów i bezpiecznych przestrzeni publicznych. Istotnym aspektem będzie aktywizacja społeczna ludności starszej, mająca na celu aktywne zagospodarowanie wolnego czasu i sprzyjająca pozostawaniu w zdrowiu fizycznym i psychicznym (w tym poprzez kluby seniora, warsztaty terapii zajęciowej czy specjalistyczne projekty adresowane do osób starszych). Istnieje także potrzeba upowszechniania systemu opieki zdalnej, związanej z kontrolą stanu zdrowia i umożliwiającej szybkie wezwanie pomocy. Obecnie do najpopularniejszych form opieki zdalnej zalicza się tzw. bransoletki życia, czyli noszone na nadgarstku mobilne urządzenia do przywoływania pomocy wyposażone m.in. w przycisk SOS oraz czujnik upadku. Realizatorem zadań z zakresu polityki społecznej na poziomie województwa jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu (ROPS). Na poziomie gminnym za zadania ukierunkowane na ludność wymagającą wsparcia odpowiedzialne są Ośrodki Pomocy Społecznej.

Liczba mieszkańców OPPT w wieku poprodukcyjnym według stanu na rok 2020 wynosiła 4,4 tys. Populacja tej grupy dynamicznie wzrasta, co potwierdza zmiana aż o 30,4% w okresie 2010-2020 (przyrost o 1,0 tys. osób). Według przytoczonej powyżej prognozy demograficznej, proces starzenia się ludności OPPT Powiatu Grudziądzkiego będzie się pogłębiał – czego skutkiem będzie m.in. wzrost liczby mieszkańców w grupie poprodukcyjnej do 5,3 tys. w roku 2030 (stanowiącej wtenczas 24,6% ogółu ludności). Zmiany zajdą także w grupie mieszkańców w wieku 80+, których populacja w okresie 2020-2030 zwiększy się o 20,7% i docelowo wynosić ma ok. 820 osób.

Na OPPT Powiatu Grudziądzkiego obserwuje się pogarszanie się wskaźnika przyrostu naturalnego, spowodowane wyhamowaniem współczynnika urodzeń (co oznacza wolniejszą reprodukcję) oraz rosnącymi wartościami współczynnika zgonów (co oznacza większą umieralność mieszkańców) – niemniej jednak dynamika wzrostu zgonów jest wolniejsza, aniżeli dynamika spadku współczynnika urodzeń.

---

⁴ W porównaniu ze stanem liczby ludności na rok 2020 przewidzianym w prognozie.

Saldo migracji w okresie 2010-2020 przyjmowało wartości ujemne, co oznacza, że więcej osób wymeldowało się, aniżeli zameldowało na jego terenie na pobyt stały⁵. W bilansie migracyjnym za okres 2016-2020 OPPT stracił z tego powodu łącznie ok. 900 mieszkańców, natomiast w ciągu całej dekady (nie wliczając roku 2015) ok. 1,7 tys. Tempo utraty mieszkańców w wyniku migracji wzrosło, o czym świadczy spadek wartości średniorocznego salda migracji z poziomu -151 osób w okresie 2010-2014 do -184 osób w okresie 2016-2020.

Tabela 1. Liczba ludności i struktura ekonomicznych grup wieku w 2010 r. i 2020 r.

Jednostka	Liczba mieszkańców (osoby)		Udział mieszkańców według poszczególnych grup wiekowych (%)						
			przedprodukcyjny		produkcyjny		poprodukcyjny		
	2010	2020	2010	2020	2010	2020	2010	2020	
OPPT Powiatu Grudziądzkiego	24 311	22 974	22,6	19,2	63,6	61,8	13,8	19,0	
Gminy	Gruta	6 536	6 437	21,4	19,6	64,4	61,2	14,2	19,3
	Łasin	8 408	7 778	21,3	18,8	64,4	61,0	14,3	20,1
	Radzyń Chełmiński	4 962	4 608	24,0	18,9	62,7	62,7	13,3	18,4
	Świecie nad Osą	4 405	4 151	25,3	19,6	62,0	63,4	12,6	17,0
Województwo kujawsko-pomorskie	2 098 711	2 061 942	19,4	18,0	64,7	59,9	16,0	22,1	

Źródło: Opracowanie KPBPPiR o. Bydgoszcz na podstawie BDL GUS

2.6. Przedsiębiorczość

Na obszarze OPPT Powiatu Grudziądzkiego w 2020 r. funkcjonowało 1 613 podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON (stanowiło to tylko 0,8% wszystkich podmiotów działających na terenie województwa kujawsko-pomorskiego). W przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców dawało to względnie niską wartość 70,2 podmiotów, co stanowiło zaledwie 69,0% wartości wskaźnika dla całego regionu i 57,6% wartości dla kraju. Wskaźnik ten w latach 2010-2020 cechował się stosunkowo wysokim wzrostem wartości na tle całego województwa.

Wartości udziału liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 1 tys. mieszkańców w poszczególnych gminach wchodzących w skład analizowanego OPPT cechują się dużym zróżnicowaniem. Najwyższa notowana w 2020 r. wartość nie przekraczała średniej dla regionu i występowała w gminie Radzyń Chełmiński (94,6 podmiotów na 1 tys. osób, 93,0% średniej wojewódzkiej). Szczególnie niską wartością cechowała się gmina Świecie nad Osą, w której wskaźnik kształtował się na najniższym poziomie w całym województwie (44,1 podmiotów na 1 tys. osób). W pozostałych dwóch gminach wartości wskaźnika były na zbliżonym poziomie - w gminie Gruta wskaźnik wynosił 67,0, a w gminie Łasin 72,4.

Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na obszarze analizowanego OPPT w 2020 r. wynosiła 1 148. W przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym dawało to wartość wynoszącą 8,1. Wartość wskaźnika dla analizowanego obszaru była stosunkowo niska - stanowiła 64,5% wartości dla województwa i 55,3% wartości dla kraju. W latach 2012-2020 wskaźnik ten cechował się niższym niż przeciętnie dla całego region wzrostem wartości.

⁵ Analizowano migracje na pobyt stały w ujęciu gminnym zarówno w ruchu wewnętrznym jak i zagranicznym – co oznacza, że liczone są także migracje pomiędzy jednostkami w obrębie analizowanego obszaru. Jednocześnie z uwagi na brak danych w Banku Danych Lokalnych GUS o migracjach długookresowych za rok 2015, w niniejszej analizie pominięto tenże rok.

Na poziomie poszczególnych gmin na OPPT Powiatu Grudziądzkiego wskaźnik liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym kształtował się w stosunku do średniej wojewódzkiej na niższym poziomie niż ogólny wskaźnik przedsiębiorczości. Najwyższa wartość występująca w gminie Radzyń Chełmiński wynosiła tylko 76,0% średniej dla regionu. Podobnie jak w przypadku liczby pomiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 1 tys. mieszkańców najniższą wartością wskaźnika dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą charakteryzowała się gmina Świecie nad Osą (5,3, była to również najniższa wartość w regionie).

Tabela 2. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON na terenie OPPT Powiatu Grudziądzkiego w 2020 r.

Jednostka	Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON		Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą		
	Liczba	Na 1 tys. ludności	Liczba	Na 100 osób w wieku produkcyjnym	
OPPT Powiatu Grudziądzkiego	1 613	70,2	1 148	8,1	
Gminy	Gruta	317	67,0	334	8,5
	Łasin	508	72,4	400	8,4
	Radzyń Chełmiński	330	94,6	275	9,5
	Świecie nad Osą	176	44,1	139	5,3
Województwo kujawsko-pomorskie	209 750	101,7	154 623	12,5	

Źródło: Opracowanie KPBPPiR o. Bydgoszcz na podstawie BDL GUS

Dla wspierania rozwoju przedsiębiorczości - przyciągania nowych inwestorów, a także tworzenia możliwości rozwoju dla obecnie funkcjonujących podmiotów, które mogłyby rozwijać swoją działalność - istotnym jest tworzenie na danym obszarze terenów inwestycyjnych dedykowanych działalności gospodarczej oraz funkcjonowanie infrastruktury biznesowej, w tym m.in. inkubatorów przedsiębiorczości, ośrodków wspierających przedsiębiorczość, świadczącej usługi dla biznesu. Najbliższa instytucja otoczenia biznesu wspierająca przedsiębiorców zlokalizowana jest w Grudziądzu, natomiast na obszarze analizowanego OPPT wsparcia lokalnym przedsiębiorcom udzielać może Lokalna Grupa Działania "Vistula-Terra Culmensis-Rozwój przez Tradycję". OPPT Powiatu Grudziądzkiego, podobnie jak całe województwo kujawsko-pomorskie, znajduje się w obszarze działania Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Na terenie OPPT brak jest obecnie przygotowanych większych terenów inwestycyjnych, które mogłyby stanowić istotny bodziec dla rozwoju potencjałów endogenicznych tego obszaru.

Rozwojowi przedsiębiorczości sprzyjają także działania ukierunkowane na poprawę jakości kształcenia zawodowego oraz rozwój kompetencji kluczowych u uczniów, wzmacniający ich przyszłą aktywność zawodową.

2.7. Bezrobocie rejestrowane

W 2021 r. na terenie OPPT Powiatu Grudziądzkiego było 1 209 zarejestrowanych osób bezrobotnych. Poziom bezrobocia na analizowanym obszarze, przyjmuje jedne z najwyższych wartości w województwie i utrzymuje się znacznie powyżej średniej dla regionu - w 2021 r. udział

zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym dla tego obszaru wynosił aż 8,6% wobec 5,1% dla województwa.

Struktura grupy zarejestrowanych osób bezrobotnych pod względem grup wymagających szczególnego wsparcia na rynku pracy⁶ na terenie analizowanego OPPT kształtowała się względnie negatywnie. Udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym w 2021 r. dla OPPT przyjmował bardzo wysoką wartość i był znacznie wyższy niż wartość dla województwa (6,4%) - wynosił aż 11,3%. W grupie osób bezrobotnych 302 osoby stanowiły kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka, co w strukturze wszystkich bezrobotnych stanowiło ¼ oraz ponad 40% bezrobotnych kobiet (42,2%), a wskaźnik udziału kobiet, które nie podjęły pracy po urodzeniu dziecka w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym przyjmował bardzo wysoką wartość na tle regionu – 4,8%, wobec 2,3% dla województwa. Analizowany OPPT cechował się również wysokim udziałem osób długotrwale bezrobotnych⁷ w liczbie osób w wieku produkcyjnym - w 2021 r. wynosił 5,0%, natomiast dla województwa 2,6%, a grupa ta stanowiła 57,6% całkowitej liczby osób bezrobotnych (696 osób). Wśród zarejestrowanych osób bezrobotnych przede wszystkim dominowały osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym – obejmowały aż 44,9% ogółu osób bezrobotnych. Dopiero na drugim miejscu znajdowała się grupa osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym I stopnia (27,6%). Dodatkowo osoby bez kwalifikacji zawodowych stanowiły aż 46,0% wszystkich osób bezrobotnych (556 osób) i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym był bardzo wysoki – 4,0% wobec 1,9% dla województwa. Do grupy osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy należą także osoby bezrobotne do 25. roku życia – w 2021 r. udział tej grupy wiekowej osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców obszaru w wieku 18-24 lata był bardzo wysoki na tle całego województwa i wynosił aż 9,1% (dla regionu 4,7%), natomiast w całkowitej liczbie osób bezrobotnych ta grupa wiekowa stanowiła 14,3% (173 osoby). Druga istotna grupa wiekowa to osoby bezrobotne powyżej 50. roku życia, które w 2021 r. obejmowały 22,7% wszystkich zarejestrowanych na OPPT osób bezrobotnych (275 osób), a udział tej grupy osób bezrobotnych wśród wszystkich mieszkańców OPPT w odpowiadającej grupie wiekowej⁸ był również stosunkowo wysoki – 7,3% wobec 4,9% dla regionu.

Na poziomie poszczególnych gmin wchodzących w skład analizowanego OPPT w 2021 r. udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym kształtował się na wysokim poziomie. W żadnej z gmin wskaźnik nie był niższy od średniej dla całego województwa (5,1%). Najniższa notowana wartość występowała w gminie Gruta i wynosiła 7,4%, natomiast najwyższa w gminie Świecie nad Osą 10,3% (była to 5. najwyższa wartość w regionie).

---

⁶ Opracowano na podstawie danych pochodzących z publikacji „Informacja o bezrobociu w miastach i gminach województwa kujawsko-pomorskiego w 2021 roku” (WUP Toruń) oraz BDL GUS.

⁷ Powyżej 12 miesięcy.

⁸ Kobiety w wieku 50-59 lat i mężczyźni w wieku 50-64 lata.

Tabela 3. Bezrobocie rejestrowane na terenie OPPT Powiatu Grudziądzkiego w 2010 r. i 2021 r.

Jednostka	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych [osoby]				Udział zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym [%]						
	mężczyźni		kobiety		ogółem		mężczyźni		kobiety		
	2010	2021	2010	2021	2010	2021	2010	2021	2010	2021	
OPPT Powiatu Grudziądzkiego	1 073	494	1 435	715	16,2	8,6	12,9	6,4	20,1	11,3	
Gminy	Gruta	264	122	316	166	13,8	7,4	11,5	5,7	16,5	9,4
	Łasin	406	168	507	209	16,9	8,1	14,1	6,6	20,0	9,9
	Radzyń Chełmiński	212	116	291	161	16,2	9,7	12,7	7,5	20,1	12,3
	Świecie nad Osą	191	88	321	179	18,7	10,3	12,8	6,1	25,8	15,3
Województwo kujawsko-pomorskie	61 861	25 273	75 696	36 588	10,3	5,1	9,0	3,9	11,7	6,4	

Źródło: Opracowanie KPBPPiR o. Bydgoszcz na podstawie BDL GUS

2.8. Pomoc społeczna i świadczenia na rzecz rodziny

W 2020 r. ze środowiskowej pomocy społecznej korzystało 2801 mieszkańców OPPT Powiatu Grudziądzkiego, zatem prawie dwukrotnie mniej niż w 2010 r. Spadek korzystających z pomocy społecznej w OPPT był mniejszy niż przeciętnie w regionie: 48,3% wobec 49,1%. W 2020 r. udział beneficjentów pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności wyniósł w analizowanym OPPT ponad dwukrotnie więcej niż w województwie (12,2% w OPPT, 6,0% w województwie). Najwyższym odsetkiem korzystających z pomocy społecznej charakteryzują się gminy Radzyń Chełmiński (16,0%) oraz Świecie nad Osą (15,3%). Najniższą wartość wskaźnika, na poziomie 7,5%, zanotowano w gminie Łasin.

W OPPT Powiatu Grudziądzkiego w 2020 r. zasiłek rodzinny otrzymywało 846 rodzin, a objętych nim było 1 681 dzieci w wieku do 17 lat. Od 2010 r. zauważalny jest znaczny spadek zarówno liczby rodzin korzystających ze świadczenia, jak i liczby dzieci na które rodzice otrzymują zasiłek, ciągle jednak udział dzieci na które rodzice otrzymują zasiłek w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku jest wyższy niż przeciętnie w województwie (38,1% wobec 26,7%). W obrębie OPPT Powiatu Grudziądzkiego gminami o najwyższym udziale omawianego wskaźnika były Świecie nad Osą (46,9% - jedna z najwyższych wartości w województwie) i Radzyń Chełmiński (44,3%), najniższą wartość wskaźnika zanotowano w gminie Gruta (27,3%).

Tabela 4. Pomoc społeczna i świadczenia na rzecz rodziny w OPPT Powiatu Grudziądzkiego

Jednostka	Udział korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem (%)		Udział dzieci w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku (%)		
	2010	2020	2010	2020	
OPPT Powiatu Grudziądzkiego	22,3	12,2	59,1	38,1	
Gminy	Gruta	20,2	13,0	56,3	27,3
	Łasin	15,8	7,5	55,9	38,9
	Radzyń Chełmiński	32,8	16,0	58,7	44,3
	Świecie nad Osą	25,9	15,3	68,0	46,9
Województwo kujawsko-pomorskie	11,6	6,0	41,9	26,7	

Źródło: Opracowanie KPBPPiR o. Bydgoszcz na podstawie danych GUS

Niekorzystne warunki bytowe i uzależnienie od pomocy społecznej, będące następstwem, niezaradności, niskiej aktywności społecznej, braku kwalifikacji zawodowej, niechęci do pracy, czy nałogów są barierami rozwoju trudnymi do przełamania i o tyle niekorzystnymi, że nie dotyczą pojedynczych osób a całych rodzin, czy wręcz społeczności obszaru. Niekorzystne postawy życiowe są dziedziczone, co w konsekwencji powoduje ich powielanie przez kolejne pokolenia. Dlatego niezmiernie istotne jest wspieranie aktywizacji mieszkańców OPPT, a zwłaszcza dzieci i młodzieży, poprzez przekazywanie pozytywnych wzorców, uczenie przedsiębiorczości i samodzielności, rozwijanie aspiracji, zachęcanie do zdobywania wykształcenia i dobrych kwalifikacji zawodowych, które w dorosłym życiu umożliwią dzieciom i młodzieży życie poza systemem pomocy społecznej.

2.9. Opieka zdrowotna

Bardzo istotne dla rozwoju społecznego jest utrzymywanie dobrego stanu zdrowia ludności. Jest to szczególnie ważne mając na uwadze zachodzący i stale pogłębiający się proces starzenia się społeczeństwa (wzrostu liczby ludności starszej oraz wydłużania się życia), kiedy wraz z wiekiem stan zdrowia pogarsza się (m.in. wzrasta zapotrzebowanie na świadczenia z zakresu rehabilitacji i fizjoterapii), a także w ostatnich latach pogarszający się stan zdrowia psychicznego społeczeństwa. W związku z tym kluczowe jest utrzymywanie wysokiej dostępności oraz poziomu udzielanych świadczeń w ramach opieki zdrowotnej, zwłaszcza w warunkach ambulatoryjnych, poprzez m.in. wsparcie infrastrukturalne placówek oraz zakup wyposażenia i sprzętu medycznego.

Na terenie OPPT Powiatu Grudziądzkiego podstawowa opieka zdrowotna (POZ) w 2021 r. dostępna była we wszystkich gminach. Placówki POZ znajdowały się w 6 miejscowościach (w miastach, w siedzibach gmin wiejskich oraz w 2 innych miejscowościach wiejskich). W każdej z tych miejscowości działał co najmniej jeden gabinet/poradnia lekarska, w większości z nich dostępny był także co najmniej jeden gabinet/poradnia pielęgniarki POZ.⁹

W 2019 r. na terenie OPPT działał jeden podmiot prowadzący oddziały szpitalne lub inne komórki opieki szpitalnej zaliczany do tzw. sieci szpitali czyli systemu podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej (I stopnia). Był to Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej im. Macieja z Miechowa w Łasinie¹⁰, który realizuje także działania z zakresu AOS, zapewniając tym samym dostęp do specjalistycznej opieki lekarskiej wszystkim mieszkańcom obszaru. Placówka ta wymaga modernizacji i doposażenia w celu realizacji usług specjalistycznych świadczonych ambulatoryjnie.

Na obszarze OPPT funkcjonowało 8 poradni specjalistycznych działających w ramach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej¹¹. Większość z nich to poradnie położniczo-ginekologiczne (4 placówki), które należą do najczęściej spotykanych AOS w regionie, oraz pojedyncze poradnie logopedyczna, okulistyczna, chirurgii ogólnej i pracownia endoskopii. Mieszkańcy OPPT najczęściej korzystają z szerszego wachlarza świadczeń oferowanego w ośrodku regionalnym jakim jest zlokalizowane poza OPPT Powiatu Grudziądzkiego m. Grudziądz, gdzie mają dostęp do większej liczby placówek oraz rodzajów AOS. Z opieki długoterminowej¹² na analizowanym OPPT w 2019 r. korzystało 26 pacjentów w opiece domowej świadczonej przez pielęgniarkę opieki długoterminowej w domu osoby potrzebującej (oferował ją 1 świadczeniodawca) oraz 84 pacjentów w opiece stacjonarnej w zakładzie opiekuńczo-leczniczym/pielęgnacyjno-opiekuńczych w Łasinie. Świadczeniodawcy oferujący świadczenia z zakresu opieki paliatywnej i hospicyjnej¹³ znajdowali się poza obszarem OPPT – najbliżej w m. Grudziądz (w mieście dostępne były różne formy tego rodzaju świadczeń). W zakresie rehabilitacji

⁹ Stan na 30.07.2021 r. wg <https://gsl.nfz.gov.pl/GSL/GSL/POZ>

¹⁰ <https://basiw.mz.gov.pl/index.html#/visualization?id=3404>

¹¹ <https://gsl.nfz.gov.pl/GSL/GSL/PrzychodnieSpecjalistyczne> (dostęp 24.11.2022 r.)

¹² <https://basiw.mz.gov.pl/index.html#/visualization?id=3361> (dostęp 06.08.2021 r.)

¹³ <https://basiw.mz.gov.pl/index.html#/visualization?id=3368> (dostęp 06.08.2021 r.)

medycznej¹⁴ na obszarze OPPT dostępne były tylko świadczenia z zakresu rehabilitacji ogólnej w formie ambulatoryjnej (4 świadczeniodawców). Podobnie jak w przypadku wielu innych świadczeń również ze świadczeń w ramach opieki psychiatrycznej, zdrowia psychicznego i terapii uzależnień¹⁵ mieszkańcy mogli korzystać wyłącznie poza obszarem OPPT – w m. Grudziądz.

2.10. Opieka żłobkowa

Według danych GUS opieką żłobkową (w formie żłobków, oddziałów żłobkowych i klubów dziecięcych) na terenie OPPT w 2020 r.¹⁶ objętych było 39 dzieci w wieku do 3 lat. Udział dzieci objętych opieką w liczbie dzieci w wieku do 3 lat wynosił 6,1%, co było znacznie niższą wartością od średniej dla województwa, która wynosiła 11,0%. W obszarze obserwuje się stały wzrost zarówno liczby jak i udziału dzieci objętych opieką żłobkową. Przez wzgląd na brak dostępności jakichkolwiek form opieki żłobkowej w części gmin, na analizowanym obszarze cały czas mogą występować znaczne potrzeby w zakresie dostępności do tego rodzaju usług, zwłaszcza na obszarach wiejskich, pomimo stałego spadku liczby dzieci.

Zgodnie z danymi Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej¹⁷, opiekę nad dziećmi do lat 3 świadczyły 2 placówki (1 publiczny klub dziecięcy oraz 1 publiczny żłobek). Opieka dostępna była tylko w 1 mieście (Radzyń Chełmiński – 1 klub dziecięcy) oraz w 1 miejscowości wiejskiej (Nicwałd w gm. Gruta – 1 żłobek). Na terenie 2 z 4 gmin znajdujących się w zasięgu OPPT opieka instytucjonalna nad dziećmi do lat 3 nie była sprawowana. Jedną spośród funkcjonujących placówek zapewniała opiekę jedynie kilkanaścioru dzieciom i cechowała się całkowitym obłożeniem (w przypadku drugiej placówki dane nie były publikowane).

2.11. Wychowanie przedszkolne (w tym identyfikacja gmin spełniających warunek dostępowy wsparcia w zakresie infrastruktury wychowania przedszkolnego)

Wychowanie przedszkolne stanowi przygotowanie do dalszych etapów edukacji, umożliwiając dziecku zdobycie niezbędnych kompetencji. Wpływa m.in. na kształtowanie odpowiednich postaw i nawyków, umiejętności funkcjonowania w grupie, wzmocnienie poczucia wartości czy pobudzenie aktywności i ciekawości świata. Odgrywa tym samym bardzo istotną rolę w procesie poznawczego, emocjonalnego i społecznego rozwoju dziecka. W związku z tym konieczne jest zapewnienie wysokiego poziomu oferty placówek wychowania przedszkolnego i warunków wychowawczo-opiekuńczych w odpowiednio przygotowanej bazie lokalowej. Istotną kwestią jest również przystosowanie usług z zakresu wychowania przedszkolnego do dzieci ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi, w tym dzieci z niepełnosprawnościami.

W 2020 r. wychowaniem przedszkolnym na terenie OPPT Powiatu Grudziądzkiego objętych było 458 dzieci w wieku od 3 do 5 lat. Udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym na analizowanym obszarze stale utrzymuje się znacznie poniżej średniej dla województwa - w 2020 r. wynosił tylko 68,7% wobec średniej dla regionu wynoszącej 80,1%.

Na poziomie poszczególnych gmin wchodzących w skład OPPT udział dzieci w wieku od 3 do 5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w żadnej z gmin nie przekraczał wartości średniej dla całego województwa. W 2020 r. najwyższą wartością cechowała się gmina Radzyń Chełmiński (76,5%).

¹⁴ <https://basiw.mz.gov.pl/index.html#/visualization?id=3365> (dostęp 24.08.2021 r.)

¹⁵ <https://gsl.nfz.gov.pl/GSL/GSL/PrzychodnieSpecjalistyczne> (dostęp 4.10.2021 r.)

¹⁶ Stan na 31 XII

¹⁷ Rejestr żłobków i klubów dziecięcych <https://dane.gov.pl>, dostęp z dnia 13.04.2022 r.

W pozostałych gminach udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym zawierał się w przedziale 60%-70% - obejmował wartości od 61,0% w gminie Świecie nad Osą do 69,3% w gminie Gruta.

W dokumencie *Polityka Terytorialna Województwa Kujawsko-Pomorskiego* określono, że inwestycje w zakresie infrastruktury przedszkolnej będą realizowane wyłącznie na obszarach gmin o udziale dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w liczbie dzieci w wieku 3-5 lat poniżej 85% średniej dla województwa. Zgodnie z Aneks 4. do dokumentu *Wychowanie przedszkolne w województwie kujawsko-pomorskim w roku 2020 z uwzględnieniem wykorzystania środków UE*, opracowanym przez Departament Funduszy Europejskich UMWK-P w 2020 r. warunek ten spełniała 1 gmina z obszaru OPPT – Świecie nad Osą. W poniższej tabeli, zawierającej wartości wskaźnika dla poszczególnych gmin, kolorem czerwonym zaznaczono wartości, które spełniają to kryterium.

Tabela 5. Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym na terenie OPPT Powiatu Grudziądzkiego w 2020 r. (kolorem czerwonym zaznaczono wartości wskaźnika kształtujące się poniżej 85% średniej wojewódzkiej)

Jednostka	Liczba dzieci w wieku 3-5 lat	Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	Udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w liczbie dzieci w wieku 3 – 5 lat (%)
OPPT Powiatu Grudziądzkiego	667	458	68,7
Gminy	Gruta	122	69,3
	Łasin	170	68,3
	Radzyń Chełmiński	91	76,5
	Świecie nad Osą	75	61,0
Województwo kujawsko-pomorskie	59 900	47 994	80,1

Źródło: Opracowanie KPBPPiR o. Bydgoszcz na podstawie BDL GUS

Wg danych pochodzących z Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych SIO¹⁸ w marcu 2022 r. na terenie analizowanego OPPT działało 15 placówek wychowania przedszkolnego – 4 przedszkola i 11 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych. Wszystkie te placówki to instytucje publiczne. Największa liczba placówek znajdowała się w gminie Gruta (6 placówek). W pozostałych gminach działało od 1 (gmina Radzyń Chełmiński) do 4 placówek (gminy Łasin i Świecie nad Osą). Placówki zlokalizowane były w 15 miejscowościach, z czego na obszarach wiejskich poza miejscowościami będącymi siedzibami gmin w 11 miejscowościach (po 1 placówce).

2.12. Kształcenie ogólne (w tym identyfikacja gmin spełniających warunek dostępowy wsparcia w zakresie infrastruktury edukacyjnej bazy sportowej)

W zakresie kształcenia ogólnego wyzwaniem pozostaje dążenie do osiągnięcia wysokiej jakości nauczania, mierzonej wynikami egzaminów zewnętrznych. Braki utrudniające realizację wyzwania dostrzega się zarówno w sferze rozwoju kompetencji miękkich u uczniów, jak i w sferze niedostatecznego przygotowania kadr systemu oświaty.

W dzisiejszym świecie w procesie kształcenia coraz większego znaczenia nabiera umiejętność wykorzystania nowoczesnych technologii, w tym cyfrowych a więc poprawa kompetencji cyfrowych uczniów i kadr systemu oświaty oraz odpowiednie wyposażenie sprzętowe szkół i uczniów (zwłaszcza

¹⁸ dostęp z dnia 23.03.2022 r.

z grup defaworyzowanych), gdyż nadal dostrzegane są braki w tym zakresie. Niewystarczające umiejętności uczniów i nauczycieli stanowią duży problem w przypadku konieczności rezygnacji z tradycyjnych metod nauczania na rzecz prowadzenia zajęć w sposób zdalny lub w systemie hybrydowym. Ważnym aspektem w procesie edukacji jest także podnoszenie kompetencji językowych uczniów, gdyż ciągle dostrzegalne są deficyty znajomości języka angielskiego wśród młodzieży, zwłaszcza wśród osób uczęszczających do szkół na terenach wiejskich, co wpływa negatywnie na późniejsze możliwości podjęcia satysfakcjonującej pracy i ogranicza samorozwój. Istotną kwestię w sytuacji coraz częściej pojawiającego się niedoboru kadr w systemie oświaty stanowi podnoszenie i uzupełnianie kompetencji i kwalifikacji nauczycieli. Wsparcie kadry obejmować powinno również zwiększenie umiejętności zapewnienia uczniom wsparcia pedagogiczno-psychologicznego, przygotowanie do pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz do pracy z uczniem zdolnym.

Ważne jest, aby realizowane działania zmierzające do poprawy sytuacji prowadzone były przy jednoczesnym zapewnieniu równego dostępu (także infrastrukturalnego) do nowoczesnej edukacji wszystkim uczniom, gdyż w procesie edukacyjnym szczególnego wsparcia wymagają uczniowie ze środowisk defaworyzowanych oraz uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Bardzo istotne jest dalsze wprowadzanie edukacji włączającej zwłaszcza w przypadku dzieci z niepełnosprawnościami. Szkoła powinna pełnić kluczową rolę w zapobieganiu alienacji rówieśniczej poprzez dostosowanie infrastruktury i działania włączające, umożliwiając wspólną realizację zainteresowań, poszerzanie wiedzy, a zwłaszcza uczestnictwo w zajęciach sportowych i pozalekcyjnych wszystkich uczniów. Wpływa to na budowanie właściwych relacji i kompetencji społecznych, przyczyniając się do integracji uczniów. Dlatego wyzwaniem dla szkół ciągle jeszcze pozostaje zapewnienie atrakcyjnej infrastruktury sportowej i edukacyjnej, dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

W 2022 roku przyjęta została „Diagnoza potrzeb przyszłolnej bazy sportowej w województwie kujawsko pomorskim”, stanowiąca Załącznik do Stanowiska Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 27 kwietnia 2022 r. W dokumencie tym zawarto informacje o najważniejszych niedoborach występujących w gminach i powiatach regionu w zakresie przyszłolnej infrastruktury sportowej. Wynikiem analizy jest wskazanie tzw. „białych plam”, a więc gmin i powiatów cechujących się najgorszą w regionie sytuacją w zakresie dostępu do nowoczesnej przyszłolnej infrastruktury sportowej (co prowadzi do wykluczenia społecznego) oraz zidentyfikowanie zadań inwestycyjnych rekomendowanych do dofinansowania o charakterze priorytetowym, ukierunkowanych na zniwelowanie „białych plam”. Na terenie OPPT Powiatu Grudziądzkiego nie stwierdzono obecności „białych plam” w zakresie dostępu do przyszłolnej infrastruktury sportowej, w związku z czym nie wskazuje się inwestycji do priorytetowej realizacji.

2.13. Szkoły podstawowe i jakość kształcenia na poziomie szkoły podstawowej

Jak wskazują dane pozyskane z Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych¹⁹ na terenie OPPT Powiatu Grudziądzkiego funkcjonuje 14 szkół podstawowych – wszystkie o charakterze publicznym. Według danych GUS w 2020 r. łącznie w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży działających na terenie OPPT uczyło się 1 928 uczniów.

Podstawową statystyczną miarą oceny zróżnicowania jakości kształcenia jednostek samorządu terytorialnego jest analiza wyników egzaminów kończących szkołę podstawową (egzamin ósmoklasisty). Egzamin ten przeprowadzany jest w formie pisemnej i obejmuje trzy przedmioty: język

¹⁹ Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych <https://rspo.gov.pl>, dostęp z dnia 23.03.2022 r.

polski, matematykę oraz język obcy nowożytny (zdecydowana większość uczniów zdaje egzamin z języka angielskiego, dlatego też analizę przeprowadzono na podstawie wyników osiąganych na egzaminie z tego języka obcego). Wyniki egzaminów ósmoklasisty stanowią podsumowanie zdobytej wiedzy i umiejętności w procesie kształcenia na etapie szkoły podstawowej i pośrednio wskazują na poziom nauczania w szkołach. Ze względu na coroczną zmienność poziomu trudności egzaminów, wyniki przedstawiono jako wartości względne, odniesione do średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego. Ponadto, w analizie wykorzystano wartości uśrednione dla 3 lat (2019-2021) w celu wyeliminowania jednorazowego, przypadkowego wystąpienia wartości bardzo niskiej (będącej konsekwencją np. zdawania egzaminu przez słabszy rocznik uczniów).

Na OPPT Powiatu Grudziądzkiego w okresie 2019-2021 egzamin kończący szkołę podstawową zdawało średniorocznie około 230 uczniów, a uzyskane wyniki w zakresie wszystkich przedmiotów zdawanych na egzaminie określić można jako bardzo słabe na tle województwa kujawsko-pomorskiego. Z języka polskiego uzyskano w latach 2019-2021 przeciętny wynik egzaminu stanowiący zaledwie 93,2% średniej wartości wojewódzkiej, a z matematyki i języka angielskiego wyniki kształtowały się na poziomie zaledwie około 80% średniej (81,8% i 80,6%).

Niekorzystna sytuacja pod względem jakości kształcenia dotyczy wszystkich gmin tworzących OPPT Powiatu Grudziądzkiego, gdyż mimo że gmina Świecie nad Osą jest jedyną gminą OPPT Powiatu Grudziądzkiego, w której przeciętne wyniki choć jednego egzaminu (z języka polskiego) były korzystniejsze niż średnio w województwie, (co usytuowało ją na 36. pozycji wśród 144 gmin regionu), to wyniki egzaminów z pozostałych dwóch przedmiotów były wyraźnie niższe niż średnio w województwie, w wyniku czego gmina zajmuje niskie pozycje wśród gmin regionu (egzamin z matematyki – 96. pozycja; z języka angielskiego – 90. pozycja). Bardzo słabe wyniki egzaminów uzyskano w gminach Radzyń Chełmiński i Łasin, które pod względem wszystkich zdawanych przedmiotów zajęły od 120. do 143. pozycji wśród 144 gmin regionu, a przeciętne wyniki egzaminów z matematyki i języka angielskiego były aż o ponad 20% niższe, niż średnio w województwie.

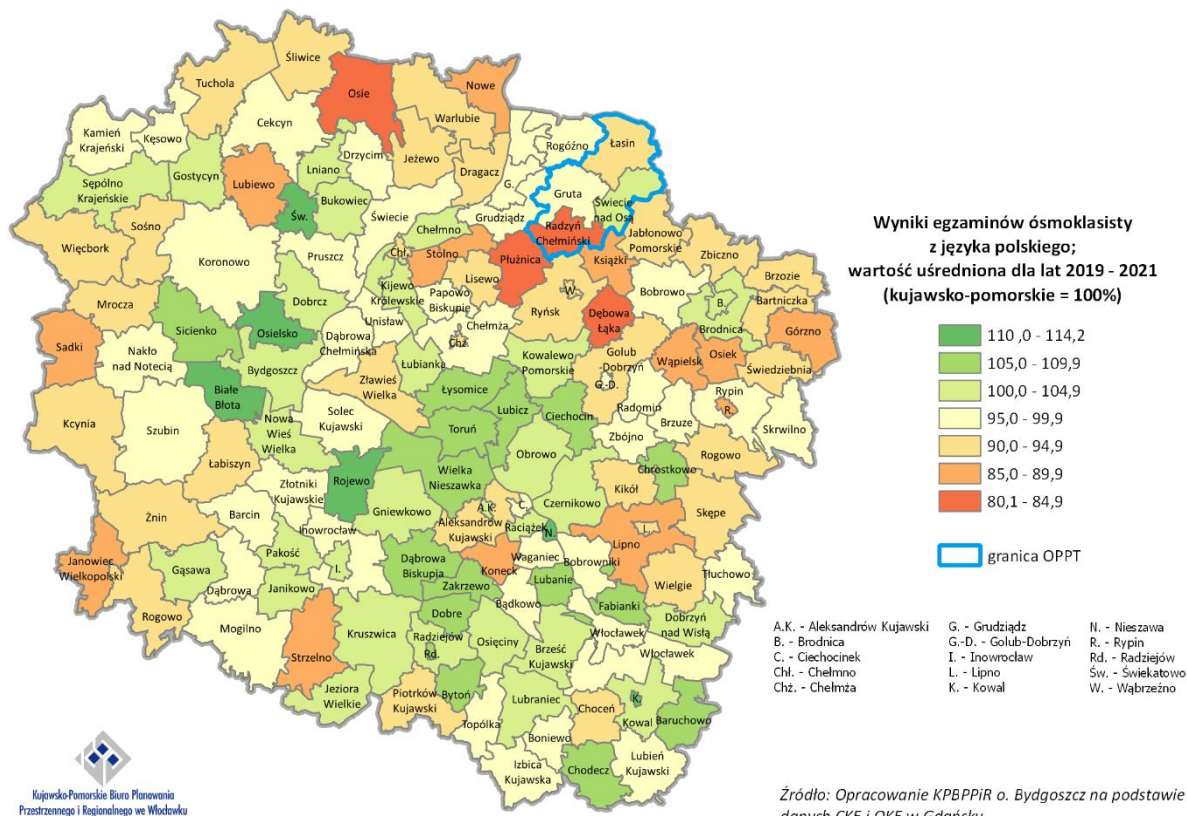
Tabela 6. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w latach 2019-2021 na OPPT Powiatu Grudziądzkiego w stosunku do średniej wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego (%; kujawsko-pomorskie = 100%)

Jednostka		Język polski				Matematyka				Język angielski			
		2019	2020	2021	śred.*	2019	2020	2021	śred.*	2019	2020	2021	śred.*
OPPT Powiatu Grudziądzkiego		96,2	94,1	89,1	93,2	84,6	79,9	81,0	81,8	89,2	75,4	77,3	80,6
Gminy	Gruta	96,5	102,8	96,5	98,6	91,2	80,9	84,4	85,5	89,3	80,1	79,8	83,1
	Łasin	93,0	96,4	84,5	91,3	80,4	72,8	73,5	75,6	93,4	75,5	67,0	78,6
	Radzyń Chełmiński	94,0	77,1	76,9	82,7	83,9	75,5	79,7	79,7	85,2	67,1	81,0	77,8
	Świecie nad Osą	108,7	98,0	99,2	102,0	85,5	93,0	89,8	89,4	86,1	81,3	83,7	83,7
Województwo kujawsko-pomorskie		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

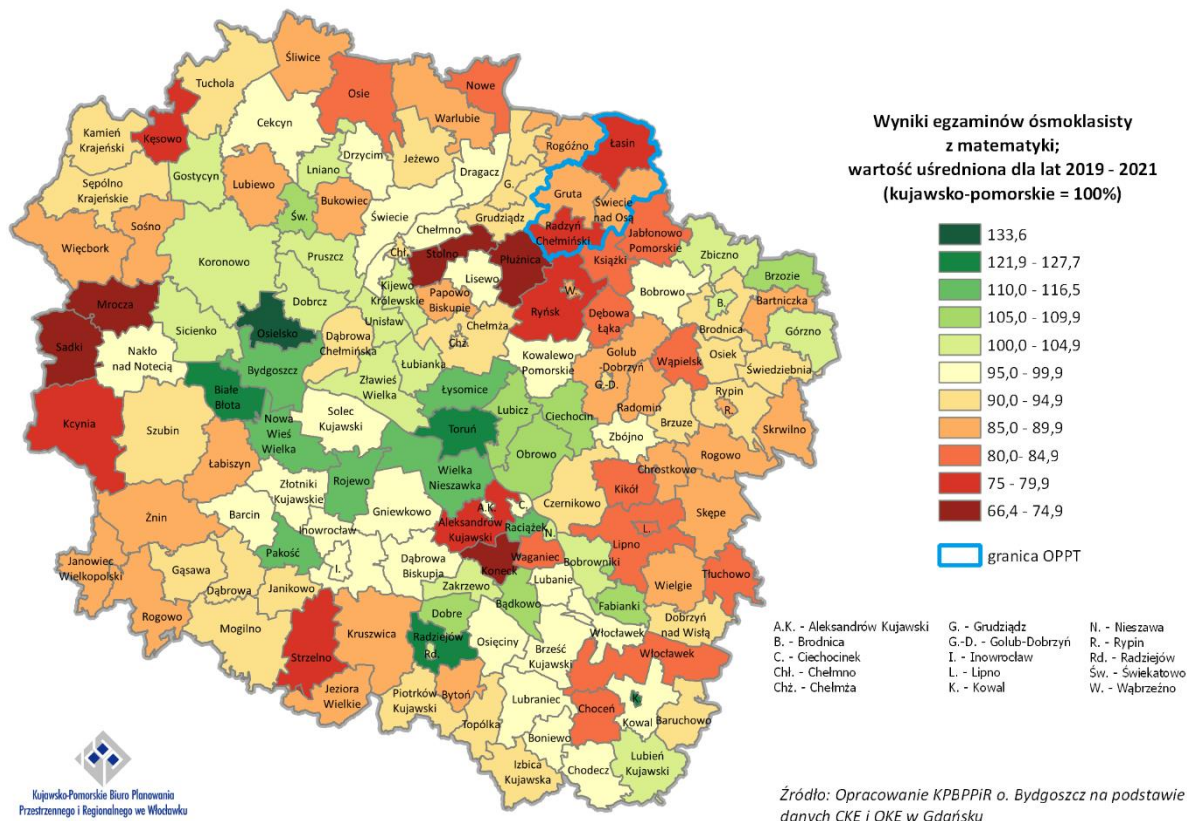
Źródło: Opracowanie KPBPIR o. Bydgoszcz na podstawie CKE i OKE w Gdańsku

*wartość uśredniona dla lat 2019-2021

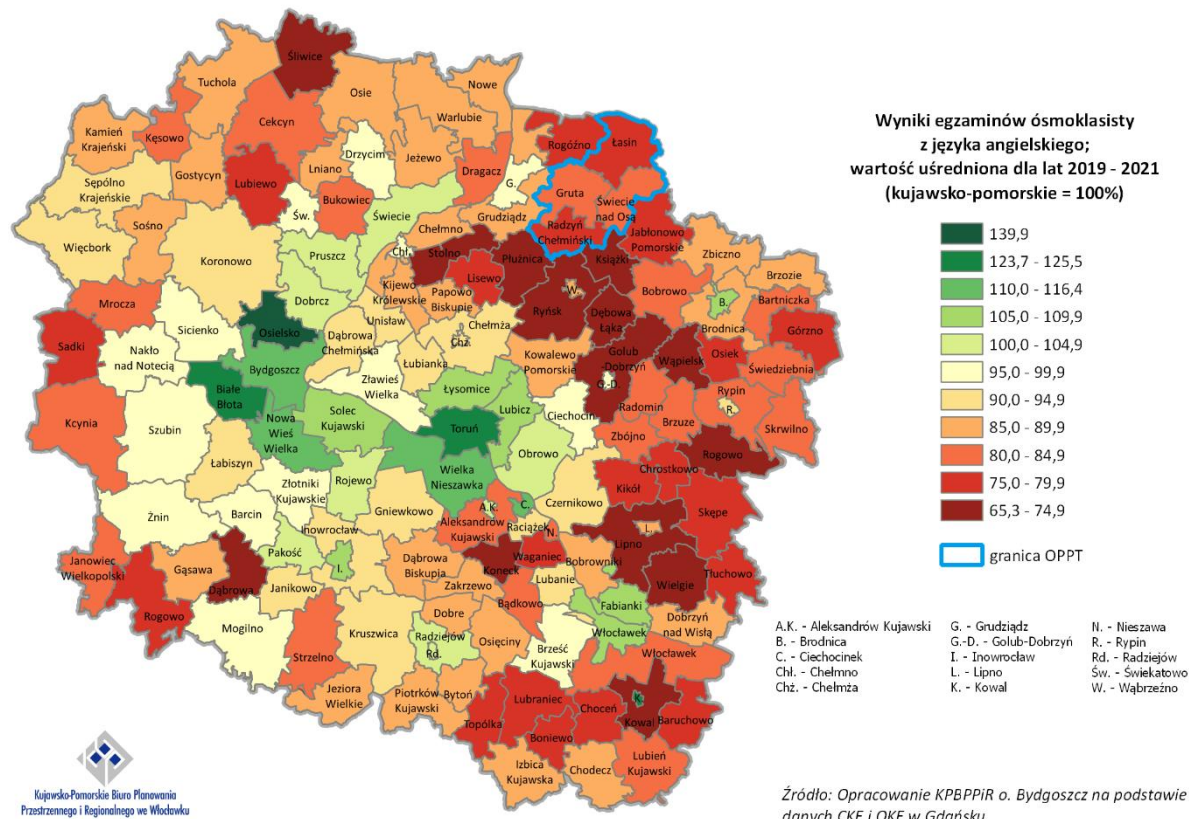
Mapa 6. Przeciętne wyniki egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego w latach 2019-2021 w stosunku do średniej wartości wojewódzkiej

Mapa 7. Przeciętne wyniki egzaminu ósmoklasisty z matematyki w latach 2019-2021 w stosunku do średniej wartości wojewódzkiej

Mapa 8. Przeciętne wyniki egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego w latach 2019-2021 w stosunku do średniej wartości wojewódzkiej

2.14. Szkoły ponadpodstawowe i jakość kształcenia na poziomie szkoły ponadpodstawowej

W wyniku reformy systemu edukacyjnego, zapoczątkowanej 1 września 2017 r., zlikwidowano gimnazja i wprowadzono 8-letnią szkołę podstawową, 4-letnie liceum ogólnokształcące, 5-letnie technikum, 3-letnią szkołę branżową I stopnia oraz 2-letnią szkołę branżową II stopnia. Szkoły branżowe są to szkoły powstałe na podbudowie programowej szkoły podstawowej, realizujące program nauczania w zakresie kształcenia ogólnego oraz zawodowego. Tym samym dotychczasowa 3-letnia zasadnicza szkoła zawodowa przekształciła się w 3-letnią branżową szkołę I stopnia. W roku szkolnym 2017/2018 odbył się pierwszy nabór do klasy pierwszej branżowych szkół I stopnia, a w 2020/2021 do klasy pierwszej branżowych szkół II stopnia.

Zgodnie z danymi z Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych²⁰ na terenie OPPT Powiatu Grudziądzkiego zarejestrowane były 4 szkoły ponadpodstawowe dla dzieci i młodzieży. Wszystkie szkoły zlokalizowane były na terenie Łasina. Zaliczamy do nich: liceum ogólnokształcące, technikum, szkołę branżową I stopnia oraz szkołę branżową II stopnia. Jak wynika z Rejestru wszystkie wskazane szkoły mają charakter publiczny. Działalność szkół ponadpodstawowych wzmacnia powiązania funkcjonalne obszaru, gdyż w szkołach tych kształcą się uczniowie z terenu całego OPPT Powiatu Grudziądzkiego. Oznacza to, że działania realizowane na rzecz szkół ponadpodstawowych przyczyniają się do poprawy wykształcenia ogólnego, wzrostu aktywności i umiejętności zawodowych wszystkich mieszkańców obszaru.

²⁰ Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych <https://rspo.gov.pl>, dostęp z dnia 23.03.2022 r.

2.14.1. Szkoły ponadpodstawowe maturalne

Wyniki egzaminów maturalnych ukazują jakość kształcenia na poziomie ponadpodstawowym maturalnym i stopień przygotowania absolwentów do dalszej edukacji. W celu oceny sytuacji szkół zlokalizowanych na terenie OPPT Powiatu Grudziądzkiego przeanalizowano wyniki pisemnych egzaminów maturalnych na poziomie podstawowym z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego z lat 2019-2021. Ze względu na coroczną zmienność poziomu trudności egzaminów, wyniki przedstawiono jako wartości względne odniesione do średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego.

W analizowanym okresie (2019-2021), w szkołach zlokalizowanych na OPPT Powiatu Grudziądzkiego egzamin maturalny zdawało średniorocznie zaledwie 14 absolwentów szkół średnich, co oznacza, że ze względu na małą liczbę osób zdających, wyniki egzaminów mogą cechować się większą coroczną przypadkowością. Pomimo tego zauważa się, że uczniowie szkół obszaru byli dobrze przygotowani do egzaminu maturalnego z języka angielskiego, z którego przeciętny wynik był wyraźnie wyższy niż przeciętnie w regionie i stanowił 108,7% średniej. Wyniki egzaminów maturalnych z matematyki i języka polskiego były wyraźnie niższe – z matematyki uzyskano w latach 2019-2021 przeciętny wynik na poziomie 89,6% średniej, a z języka polskiego wynik na poziomie zaledwie 76,1% średniej.

Tabela 7. Wyniki egzaminu maturalnego w latach 2019-2021 w szkołach zlokalizowanych na OPPT Powiatu Grudziądzkiego w stosunku do średniej wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego (%; kujawsko-pomorskie = 100%)

Jednostka	Język polski				Matematyka				Język angielski			
	2019	2020	2021	śred.*	2019	2020	2021	śred.*	2019	2020	2021	śred.*
OPPT Powiatu Grudziądzkiego	84,0	84,0	62,7	76,9	105,3	90,0	73,6	89,6	105,7	111,6	b.d.	108,7
Województwo kujawsko-pomorskie	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: Opracowanie KPBPPiR o. Bydgoszcz na podstawie CKE i OKE w Gdańsku

*wartość uśredniona dla lat 2019-2021, za wyjątkiem egzaminu z języka angielskiego (wartość uśredniona dla lat 2019-2020 – za rok 2021 wyniki nie są publikowane ze względu na zbyt małą liczbę zdających)

2.14.2. Szkoły ponadpodstawowe zawodowe

Niezbędnym elementem sprawnie funkcjonującego i sprzyjającego rozwojowi gospodarczemu rynku pracy jest efektywne szkolnictwo zawodowe. W zakresie systemu kształcenia zawodowego dostrzega się potrzebę realizacji działań ukierunkowanych na poprawę jakości i skuteczności tego rodzaju kształcenia oraz dostosowania kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy.

W zakresie poprawy jakości kształcenia zawodowego niezbędne jest wspieranie, rozwijanie i prowadzenie szeregu działań związanych z podnoszeniem umiejętności i kompetencji uczniów, a także prowadzenie działań związanych z nabywaniem specjalistycznych kwalifikacji związanych z danym zawodem jak też zgodnych z zapotrzebowaniem rynku pracy²¹. Istnieje zatem potrzeba promowania kształcenia zawodowego jako wysokiej jakości ścieżki kariery wymagającej wysokich kwalifikacji, prowadzenia dodatkowych zajęć lekcyjnych, staży, praktyk zawodowych (często w bezpośredniej współpracy z pracodawcami oraz środowiskiem otoczenia biznesu), nauki języków obcych oraz prowadzenia szeregu innych działań związanych z podnoszeniem kwalifikacji i kompetencji

²¹ Lista zawodów deficytowych, na poziomie kraju, województwa lub powiatu, publikowana jest na podstawie badania „Barometr zawodów”.

zgodnych z zapotrzebowaniem rynku pracy. Wsparcie uczniów powinno obejmować nie tylko zakres związany z edukacją formalną, ale również tą pozaformalną i uzupełniającą. Istotnym elementem jest zadbanie o rozwijanie umiejętności, uzdolnień oraz zainteresowań uczniów, realizacja działań edukacyjno-doradczych, diagnozowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej i finansowej (stypendia). Ważnym elementem procesu edukacyjnego jest także kształcenie ustawiczne, które obejmuje uczenie się przez całe życie tj. pozyskiwanie wiedzy niezależnie od wieku, poziomu wykształcenia czy doświadczenia zawodowego. Dobrze przygotowana i wspierana oferta kształcenia ustawicznego daje szerokie możliwości całościowej edukacji a to przekłada się na wzrost i rozwój postępu społecznego i gospodarczego.

Ważnym elementem przyszłego sukcesu edukacyjnego jest także kształtowanie właściwego środowiska edukacyjnego tj. dostosowanie infrastruktury edukacyjnej do potrzeb nowoczesnego szkolnictwa zawodowego oraz zwiększenie dostępności wykwalifikowanych kadr. Biorąc pod uwagę szybki postęp technologiczny, dynamikę rynku pracy oraz potrzebę dostosowania do rynku pracy kierunków kształcenia zawodowego dostrzega się potrzebę realizacji zadań związanych z remontem, doposażeniem, modernizacją, adaptacją sal dydaktycznych, nowoczesnych pracowni zawodowych, warsztatów, centrów kształcenia praktycznego i ustawicznego oraz innych placówek, które pełnią rolę miejsc kształcenia praktycznego uczniów. Niezbędne jest także wsparcie rozwoju zawodowego nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu, dostosowanie i podnoszenie ich kompetencji, nabywanie odpowiednich kwalifikacji związanych z danym zawodem. Przedstawiciele kadry powinni również uzyskiwać wsparcie z zakresu realizacji zadań doradztwa zawodowego czy edukacji włączającej tj. edukacji dostosowanej do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów z niepełnosprawnościami czy uczniów z rodzin emigranckich. Odpowiednio przygotowane, doposażone i zmodernizowane miejsca, w których odbywają się zajęcia (szkoła, klasa, pracownia, biblioteka) oraz kadra, której stworzono warunki do podnoszenia kwalifikacji, będą wpływać zarówno na poprawę jakości kształcenia jak i podniesienie skuteczności nauczania.

Na terenie OPPT Powiatu Grudziądzkiego identyfikuje się potrzebę realizacji zadań mających wpływ na poprawę jakości i skuteczności kształcenia zawodowego oraz dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy, gdyż ze względu na silne powiązania społeczno-gospodarcze obszaru, w szkołach zawodowych kształcą się mieszkańcy wszystkich gmin tworzących OPPT, a następnie absolwenci tych szkół znajdują zatrudnienie na terenie całego obszaru. W takim zakresie niezbędne jest prowadzenie szeregu działań związanych z podnoszeniem umiejętności uczniów (głównie poprzez realizację kształcenia praktycznego na rzeczywistych stanowiskach pracy oraz realizację dodatkowych zajęć przygotowujących do zdania egzaminów zawodowych), nabywaniem kompetencji oraz kwalifikacji zawodowych (w tym nauka języków obcych), zgodnych z zapotrzebowaniem rynku pracy. Na terenie OPPT dostrzega się również potrzebę realizacji zadań związanych z zapewnieniem doradztwa zawodowego.

Niedobory identyfikowane na terenie OPPT to także braki w wyposażeniu szkół kształcenia zawodowego. Potrzebne jest wsparcie w zakresie doposażenia w sprzęt oraz pomoce dydaktyczne zarówno dla uczniów, jak i nauczycieli. W zakresie infrastruktury zauważa się potrzeby związane z modernizacją pracowni kształcenia zawodowego.

2.15. Lokalne instytucje kultury

Na poziomie lokalnym ciężar pobudzania szeroko rozumianego rozwoju społecznego, w tym budowania wysokiej jakości kapitału ludzkiego, spoczywa w dużej mierze na placówkach kultury obejmujących biblioteki, centra i domy kultury, świetlice a także inne instytucje pełniące tego rodzaju funkcje. Do ich zadań należy zarówno umożliwienie uczestnictwa w życiu kulturalnym, jak i prowadzenie działań aktywizacyjnych i włączających, które służą przede wszystkim integracji

społecznej, kształtowaniu tożsamości lokalnej i regionalnej, a także atrakcyjnemu i pożytecznemu spędzaniu wolnego czasu. Na OPPT Powiatu Grudziądzkiego dostrzega się potrzebę realizacji infrastruktury umożliwiającej realizację większych imprez kulturalno-rozrywkowych, w celu rozszerzenia dotychczasowej oferty i zwiększenia uczestnictwa mieszkańców, zwłaszcza dzieci, młodzieży i osób starszych w życiu kulturalnym.

Według danych GUS w 2021 r. na terenie OPPT Powiatu Grudziądzkiego funkcjonowało 8 bibliotek publicznych (łącznie z filiami) oraz 4 inne placówki prowadzące działalność kulturalną²². Poza placówkami wskazywanymi przez GUS na obszarze OPPT znajdują się również inne obiekty, które mogą być miejscem realizacji działań kulturalno-animacyjnych. Podniesienie jakości, unowocześnienie oraz dostosowanie bazy lokalnych placówek kultury do wszystkich grup mieszkańców (także do osób z niepełnosprawnościami) może być ważnym czynnikiem zachęcającym do uczestnictwa w życiu społeczno-kulturalnym obszaru.

2.16. Odnowa przestrzeni publicznych

Celem realizowanej odnowy przestrzeni publicznych jest przywrócenie atrakcyjności terenów zdegradowanych lub zniszczonych, które utraciły możliwość pełnienia swej pierwotnej funkcji, lub pełnienie tej funkcji zostało wyraźnie ograniczone. Przestrzenie publiczne powinny stanowić bezpieczne miejsce spędzania czasu wolnego, oferując przestrzeń do realizacji potrzeb rekreacyjnych, wypoczynkowych, turystycznych, kulturalnych, ułatwiając kontakt z przyrodą i innymi ludźmi. Dobrze zorganizowane przestrzenie publiczne są ważnym elementem procesu wzmacniania integracji mieszkańców, ułatwiają kontakty międzyludzkie i wspólne przebywanie wszystkich grup społecznych, co przyczynia się do rozwoju tolerancji i wzmacnia więzi międzypokoleniowe, wskutek czego sprzyja włączeniu w życie lokalnej społeczności osób z grup defaworyzowanych, osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, rodziców małych dzieci, migrantów itp. Odnowa przestrzeni publicznych często przyczynia się także do poprawy stanu środowiska przyrodniczego i ma pozytywny wpływ na złagodzenie negatywnych zmian klimatu, gdyż wiąże się z realizacją nowych nasadzeń.

Na OPPT Powiatu Grudziądzkiego dostrzega się przede wszystkim potrzebę uporządkowania i zagospodarowania przestrzeni publicznych w celu ich udostępnienia na potrzeby rekreacji i wypoczynku mieszkańców oraz utworzenie miejsc umożliwiających dzieci i młodzieży zagospodarowanie czasu wolnego i prowadzenie aktywności sportowo-rekreacyjnych. Tereny publiczne wymagają także wyposażenia w odpowiednią infrastrukturę i elementy małej architektury lub dokonania remontów obiektów pełniących funkcje społeczne oraz zagospodarowania ich otoczenia.

2.17. Gospodarka wodno-ściekowa

Ze względu na malejące zasoby wody do najważniejszych aspektów rozwoju i właściwego funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej należy zapewnienie dostaw wody dobrej jakości, oszczędzania wody i ograniczanie jej strat w sieciach wodociągowych, magazynowanie wody oraz troska o stan wód poprzez właściwe oczyszczanie ścieków. Istotne jest zwiększenie efektywności dostaw wody poprzez m.in. rozwój systemów ujęć, uzdatnianie i wspieranie inteligentnych systemów zarządzania sieciami wodno-kanalizacyjnymi. Bardzo ważny jest aspekt edukacyjny, czyli promowanie i wspieranie mieszkańców w procesie oszczędzania wody, wyrabianie odpowiednich nawyków

---

²² GUS do grupy tej nie zalicza jednostek, zwyczajowo określanych "świetlicami", nie prowadzących działalności kulturalnej, których pomieszczenia służą do innych celów oraz świetlic szkolnych

i umożliwienie kontroli zużycia wody w gospodarstwie domowym poprzez odpowiednie opomiarowanie.

Gminy tworzące OPPT Powiatu Grudziądzkiego cechują się stosunkowo niskim udziałem osób korzystających z sieci wodociągowej, gdyż w 2020 roku jedynie w gminie Świecie nad Osą odsetek ten wynosił 99%, w gminie Radzyń Chełmiński był zbliżony do średniej wojewódzkiej (96%), natomiast w pozostałych gminach kształtował się na poziomie poniżej 95%. Wynika z tego, że na obszarze nadal niezbędna jest rozbudowa sieci wodociągowej. Ważną potrzebą obszaru jest także zapewnienie ciągłości dostaw wody oraz poprawy jakości wody dostarczanej mieszkańcom (realizowane m.in. poprzez modernizację stacji uzdatniania wody, czy wymianę istniejącej sieci wodociągowej wykonanej z rur azbestowych). Dla oszczędnego gospodarowania zasobami wody istotne jest także wdrożenie nowoczesnych technologii odczytu i ewidencji poboru wody.

OPPT Powiatu Grudziądzkiego charakteryzuje się niskim udziałem osób korzystających z sieci kanalizacyjnej, który w poszczególnych gminach kształtował się na poziomie 40-50% (przy średniej wojewódzkiej wynoszącej 70%). Duże dysproporcje rozwoju sieci kanalizacyjnej zauważalne są w gminach miejsko-wiejskich, gdyż w miastach udział korzystających był zdecydowanie wyższy niż na obszarach wiejskich tych gmin - w gminie Łasin (95% w mieście wobec 13% na obszarach wiejskich) oraz w gminie Radzyń Chełmiński (odpowiednio: 89% wobec 9%). Według VI edycji *Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych* (KPOŚK) na terenie obszaru istnieją dwie aglomeracje wodno-ściekowe o RLM równej lub większej niż 2 tys. – Aglomeracja Świecie nad Osą (obejmująca gminę Świecie nad Osą) o RLM 6 tys. oraz Aglomeracja Łasin (obejmująca gminę Łasin) o RLM nieco ponad 4 tys. W obu aglomeracjach poziom skanalizowania wynosi 100,00%, a obsługują je oczyszczalnie w Łasinie i Świeciu nad Osą.

2.18. Poprawa efektywności energetycznej, redukcja emisji zanieczyszczeń i adaptacja do zmian klimatu

Jednym ze współczesnych problemów, który stanowi wyzwanie dla wielu sektorów gospodarki są zmiany klimatyczne. Przejawiają się one m.in. ociepleniem klimatu i nasilaniem się ekstremalnych zjawisk pogodowych. Zmiany te prowadzą często do negatywnych konsekwencji i strat dla środowiska, społeczeństwa oraz gospodarki, wśród których wyróżnić można np. spadek poziomu wód w zbiornikach wodnych oraz gruntowych, nasilanie się okresów suszy (szczególnie uciążliwych dla produkcji rolniczej – w tym żywności), pustynnienie gleb, utrudnienia w sektorze transportowym (w tym w komunikacji publicznej), uszkodzenia infrastruktury technicznej i łączności, uszkodzenia i zniszczenia budynków wskutek silnych zjawisk pogodowych, czy też powstawanie wysp ciepła na mocno przekształconych przestrzeniach (zwłaszcza miast). Możliwości dokładnego rozpoznania skali problemów na poziomie lokalnym są jednak bardzo ograniczone. Zmiany klimatyczne zachodzą bowiem na szeroką skalę i nie wynikają wyłącznie z sytuacji notowanej tylko na konkretnym obszarze. Stąd też jeżeli na terenie danej jednostki (np. gminy) wielkość emisji zanieczyszczeń jest mniejsza niż na terenie jednostki sąsiedniej, nie oznacza to iż jest ona z tego powodu mniej narażona na konsekwencje zmian klimatycznych. Poza tym dane klimatyczne analizowane są co do zasady na dużo bardziej ogólnym poziomie, stąd też różnicowanie sytuacji na poziomie jednostek lokalnych jest praktycznie niemożliwe. Procesy związane z przekształcaniem się klimatu zachodzą zarówno w miastach, jak i na obszarach wiejskich, niezależnie od ich położenia. Różnica polega jedynie na skali powodowanych uciążliwości. Dlatego też odpowiedź na próbę łagodzenia wspomnianych problemów powinna być odgórnie kierowana z jednej strony na eliminowanie przyczyny zmian klimatu – czyli bezpośrednie ograniczenie emisji gazów i pyłów we wszystkich dziedzinach gospodarki i w sektorze mieszkalnictwa (co przełoży się m.in. na wyhamowanie procesu globalnego ocieplenia w przyszłości), prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej (zapobiegając nadmiernym i nieuzasadnionym wycinkom drzew) i odpowiedzialne gospodarowanie zasobami wody, a z drugiej strony na zwiększanie odporności

oraz trwałości infrastruktury i systemów (w tym ekosystemów) w różnych obszarach, aby nie doprowadzić do ich uszkodzenia lub zniszczenia. Problemy wynikające ze zmian klimatu dotyczą również obszar OPPT Powiatu Grudziądzkiego, co przejawia się np. występowaniem okresów suszy w rolnictwie (w okresie 2012-2022, w zależności od gminy stwierdzono suszę w 6-8 latach²³, która zagrażała często co najmniej kilku rodzajom upraw), czy także obserwowanym wzrostem średniej temperatury powietrza w okresach wielolecia²⁴. Dlatego też w celu łagodzenia różnego rodzaju uciążliwości będących następstwem zmian klimatu, zasadne jest stosowanie podejścia ekosystemowego, mającego na celu ochronę oraz wzrost powierzchni zasobów przyrodniczych – co dotyczy wszelkich działań w obszarze niebiesko-zielonej infrastruktury (w tym również wprowadzanie jej w mikroskali, przede wszystkim poprzez „odbetonowywanie” powierzchni i realizację nowych nasadzeń).

Ważnym obszarem w kontekście wpływu na ocieplanie się klimatu jest energetyka. Wykorzystywanie surowców energetycznych na potrzeby pozyskania energii elektrycznej i ciepłej wiąże się z generowaniem zanieczyszczeń powietrza. Efektem ubocznym tych procesów jest ciągłe dostarczanie gazów cieplarnianych do atmosfery, co wzmacnia omawiany problem. W obszarze energetyki ciepłej istotne są zwłaszcza kwestie takie jak poziom zapotrzebowania na ciepło (związany ze stanem technicznym instalacji sieci grzewczej oraz stopniem izolacji zewnętrznej budynków) oraz źródła jego pozyskiwania (związane z rodzajem wykorzystywanego surowca energetycznego). W obszarze energii elektrycznej istotny jest z kolei poziom zapotrzebowania na prąd (wynikający m.in. ze stanu i jakości instalacji oraz klasy energetycznej urządzeń i systemów) jak również źródła jego pozyskiwania (kwestia podłączenia do sieci ogólnej bądź wykorzystywania instalacji OZE). Jak wynika z danych GUS dla kraju, w roku 2021, w strukturze paliw wykorzystanych do produkcji energii ciepłej na cele grzewcze, największy udział stanowiły paliwa stałe (61,9%) i gazowe (36,1%). Uzależnienie od tradycyjnych metod ogrzewania jest wciąż bardzo wysokie. W tych aspektach na obszarze OPPT Powiatu Grudziądzkiego identyfikuje się problemy związane z budynkami mieszkaniowymi oraz budynkami użyteczności publicznej ogrzewanymi za pomocą mało efektywnych systemów grzewczych służących do celów grzewczych oraz podgrzewania wody. Niektóre obiekty użytkowane są od wielu lat, zbudowane w oparciu o stare systemy budownictwa czego efektem jest duża ich energochłonność. Część budynków korzysta z ogrzewania dostarczanego przez lokalne ciepłownie, które jednak opierają się na wysoko emisyjnych rozwiązaniach, co istotnie ogranicza możliwości zrealizowania celów redukcyjnych zanieczyszczeń powietrza w kolejnych latach. Mimo to efektywność zbiorczych systemów ciepłowniczych jest znacznie wyższa w stosunku do rozproszonych, indywidualnych systemów ciepłowniczych (charakteryzujących się zróżnicowanym poziomem klas kotłów oraz zróżnicowanym jakościowo, użytkowanym surowcem energetycznym) – stąd też bardzo ważna jest ich modernizacja. W tym aspekcie na obszarze OPPT Powiatu Grudziądzkiego identyfikowana jest potrzeba zmniejszenia emisyjności systemów ciepłowniczych (zarówno indywidualnych jak i lokalnych sieci) oraz zdecydowanego zwiększenia zaangażowania źródeł odnawialnych (ewentualnie niskoemisyjnych lub kogeneracyjnych) w produkcję energii ciepłej. Podobnie jest w przypadku zapotrzebowania na energię elektryczną, której konsumpcja (zwłaszcza w budynkach użyteczności publicznej opartych na energochłonnych instalacjach elektrycznych) jest bardzo wysoka. Dotyczy to na przykład systemów oświetlenia, których częstotliwość eksploatacji jest bardzo wysoka. W tym miejscu należy również zwrócić uwagę na kwestię produkcji energii z odnawialnych źródeł. Na obszarze OPPT Powiatu Grudziądzkiego energia wykorzystywana na potrzeby działalności budynków użyteczności publicznej pochodzi w głównej mierze z ogólnej sieci energetycznej, pomimo iż mają one potencjał do wdrażania rozwiązań opartych na własnej produkcji energii z odnawialnych źródeł.

Omówione powyżej aspekty wpływają na bardzo duże zainteresowanie problematyką zmian klimatu zarówno przez podmioty ze sfery publicznej, jak i prywatnej. Przeciwdziałanie pogłębianiu się zmianom

²³ <https://susza.iung.pulawy.pl>

²⁴ <https://klimat.imgw.pl>

klimatu (zwanej mitygacją zmian klimatu) oraz uodpornienie się na skutki tych zmian, stanowią szczególny obszar interwencji na poziomie Unii Europejskiej, kraju oraz województwa kujawsko-pomorskiego. Ponadto w ramach wspomnianej perspektywy przyjęto zasadę DNSH („do not significant harm”), która nakazuje realizowanie działań inwestycyjnych w taki sposób, aby nie czynić znaczących szkód w środowisku. Zasada ta jest oceniana w odniesieniu do celów środowiskowych tj. łagodzenie zmian klimatu, adaptacja do zmian klimatu, odpowiednie użytkowanie i ochrona zasobów wodnych i morskich, gospodarka o obiegu zamkniętym, zapobieganie i kontrola zanieczyszczeń powietrza, wody i ziemi oraz ochrona i odtwarzanie bioróżnorodności i ekosystemów.

2.19. Analiza potrzeb w zakresie wsparcia administracyjnego

Niezbędnym elementem skutecznej i efektywnej realizacji zadań związanych z opracowaniem i wdrożeniem *Strategii Terytorialnej Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego* jest odpowiednio przygotowany zespół kadrowo – administracyjny obsługujący związane partnerstwo. Partnerstwo, jako nowa jednostka zarządzana na poziomie lokalnym, musi powołać zasób kadrowy, w celu prowadzenia statutowych działań, a także z uwagi na konieczność zapewnienia sprawnej realizacji i wdrażania Strategii na poziomie OPPT. W związku z tym istnieje potrzeba wsparcia finansowego dla tych jednostek, którym powierzone zostały zadania związane z prowadzeniem polityki terytorialnej na terenie wyodrębnionego obszaru. Wsparcie finansowe zdolności administracyjnej polega na finansowaniu wynagrodzeń pracowników, zakupie wyposażenia biura, w tym materiałów biurowych i eksploatacyjnych oraz zakupie sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem, sfinansowaniu szkoleń dla pracowników, utworzeniu strony internetowej, a także organizacji spotkań, w ramach partnerstwa, związanych z wdrażaniem polityki terytorialnej i rozwijaniem współpracy.

Wsparcie lokalnych struktur OPPT umożliwi zapewnienie stabilnej i kompetentnej kadry pracowników, a tym samym sprawnej obsługi wdrażania polityki terytorialnej w ww. obszarze funkcjonalnym oraz umożliwi sprawniejsze aplikowanie o środki finansowe na realizację wskazanych projektów. Zrealizowane projekty natomiast przyczynią się do rozwoju regionu i przeciwdziałania marginalizacji.

2.20. Podsumowanie (identyfikacja najważniejszych problemów/ potrzeb rozwojowych obszaru, jako podstawy programowania interwencji w ramach Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego)

Wykonana dla OPPT Powiatu Grudziądzkiego diagnoza wskazuje na występujące na tym obszarze silne powiązania społeczno-gospodarcze i środowiskowe. Na analizowanym obszarze występują przede wszystkim powiązania na poziomie lokalnym łączące wiejskie i miejskie ośrodki lokalne (najczęściej będące siedzibami gmin) i otaczające je obszary wiejskie w zakresie realizacji podstawowych usług społecznych, takich jak opieka nad dziećmi i edukacja, opieka zdrowotna, kultura, a także świadczenie pracy, rekreacja i wypoczynek. Postrzeganie OPPT Powiatu Grudziądzkiego jako spójnego obszaru uwidacznia się również w podejmowanych przez samorządy działaniach mających wpływ na stan środowiska przyrodniczego całego terenu OPPT.

Na obszarze OPPT Powiatu Grudziądzkiego jako główne obszary wymagające wsparcia – w zakresie, których identyfikuje się najważniejsze problemy, potrzeby i potencjały rozwojowe – które stanowią podstawę programowania interwencji w ramach Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego wskazuje się przede wszystkim:

- wychowanie przedszkolne, kształcenie ogólne i zawodowe – ze względu na występujący stosunkowo niski udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym oraz potrzeby w zakresie poprawy jakości

świadczenia usług wychowania przedszkolnego, niską jakość kształcenia mierzoną wynikami egzaminów zewnętrznych, niedostateczne kompetencje kluczowe uczniów (zwłaszcza cyfrowe i językowe), potrzeby rozwoju i dostosowania szkolnictwa zawodowego do potrzeb nowoczesnego rynku pracy, jak również występujące potrzeby doposażenia placówek, a także wsparcie kadry nauczycielskiej;

- poprawę dostępności i podniesienie standardu zagospodarowanych ogólnodostępnych przestrzeni publicznych oraz obiektów świadczących usługi publiczne, odnowę przestrzeni publicznych, wsparcie rozwoju turystyki - na obszarze występują zniszczone lub mało atrakcyjne przestrzenie i obiekty publiczne, które wymagają zagospodarowania, remontu lub doposażenia w celu udostępnienia ich mieszkańcom m.in. na potrzeby świadczenia usług z zakresu kultury, ochrony zdrowia, sportu, rekreacji i wypoczynku oraz włączenia i aktywizacji społecznej, a także podniesienia jakości świadczonych usług; w zakresie potencjałów rozwojowych na obszarze OPPT identyfikuje się niewykorzystany w pełni potencjał do rozwoju turystyki na bazie występujących walorów m. in. kulturowych i przyrodniczych; w związku z występującym procesem starzenia się społeczeństwa dostrzega się potrzebę poprawy dostępności do usług zdrowotnych;

- poprawę efektywności energetycznej, redukcję emisji zanieczyszczeń, poprawę dostępu do dobrej jakości wody oraz oszczędzania wody – ze względu na obecność na terenie OPPT budynków wykorzystujących mało efektywne, energochłonne i nieekologiczne systemy grzewcze, występowanie przestarzałych instalacji uzdatniających wodę oraz sieci wodociągowych, a także potrzeby dotyczące oszczędnego gospodarowania zasobami wody i ograniczania strat wody;

- budowę dróg rowerowych i pieszo-rowerowych – na terenie OPPT identyfikuje się niedostateczny rozwój infrastruktury rowerowej i występowanie luk w istniejącej sieci, co ogranicza wykorzystywanie roweru jako bezpiecznego i ekologicznego środka transportu; na analizowanym obszarze dostrzega się również potrzebę realizacji dróg rowerowych poprawiających dostępność do obiektów i atrakcji turystycznych w celu wzmocnienia potencjału turystycznego OPPT;

- wsparcie administracyjne – w celu sprawnego wdrażania ustaleń Strategii identyfikuje się szereg potrzeb w zakresie wsparcia kadry odpowiedzialnej za realizację zadań związanych z Polityką Terytorialną oraz zakup niezbędnego wyposażenia.

3. Identyfikacja obszarów charakteryzujących się trudną sytuacją społeczno-gospodarczą, tj. wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą, gmin zagrożonych trwałą marginalizacją i miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze

Według Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego - Strategia Przyspieszenia 2030+ wszystkie gminy OPPT Powiatu Grudziądzkiego identyfikowane są jako obszary wymagające rozwiązania negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej (będące Obszarami Strategicznej Interwencji wskazywanymi w polityce regionalnej województwa). Na poziomie regionalnym ²⁵ do gmin problemowych pod względem niskiego poziomu rozwoju społecznego i niskiego poziomu przedsiębiorczości zaliczono gminy Gruta, Łasin i Świecie nad Osą ²⁶, z kolei do gmin problemowych

---

²⁵ na podstawie delimitacji wykonanej na potrzeby „Strategii Przyspieszenia 2030+”

²⁶ wskaźniki, względem których gminy uznano za problemowe tj. w przypadku których gmina wykazała negatywne wartości (poniżej lub powyżej przyjętego kryterium)

- saldo migracji wewnętrznych na 1 tys. mieszkańców (wartość uśredniona z lat 2014-2018) (**Gruta, Łasin, Świecie nad Osą**)
- zmiana liczby ludności w latach 2010-2018 (2010=100%) (**Gruta, Łasin, Świecie nad Osą**)

pod względem niskiego poziomu rozwoju społecznego zakwalifikowano gminę Radzyń Chełmiński²⁷. We wszystkich gminach na wskazane problemy nakładają się także procesy starzenia się społeczeństwa o ponadprzeciętnym natężeniu. Ponadto wszystkie gminy OPPT identyfikowane są jako obszar zagrożony trwałą marginalizacją na poziomie krajowym²⁸.

4. Wizja rozwoju obszaru – oczekiwany wynik realizacji działań planowanych w ramach Polityki Terytorialnej

Realizacja projektów w ramach zaproponowanych celów strategicznych na terenie OPPT Powiatu Grudziądzkiego przyczyni się do podniesienia poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru, zwiększenia powiązań społeczno-gospodarczych wewnątrz obszaru oraz wesprze proces zielonej transformacji i rozwoju gospodarki zeroemisyjnej.

Na terenie OPPT Powiatu Grudziądzkiego zmniejszony zostanie negatywny wpływ człowieka na środowisko, do czego przyczyni się rozbudowa sieci dróg rowerowych umożliwiającym mieszkańcom bezpieczne i ekologiczne przemieszczanie się na terenie obszaru. Stan czystości powietrza poprawi się także w wyniku realizacji działań z zakresu przebudowy lokalnych ciepłowni, dzięki czemu zwiększy się efektywność energetyczna i zmniejszy się emisja zanieczyszczeń do atmosfery. Poprawi się dostęp mieszkańców do dobrej jakości wody pitnej oraz ograniczone zostaną jej straty w wyniku modernizacji przestarzałych systemów i sieci wodociągowych.

Mieszkańcy OPPT Powiatu Grudziądzkiego będą lepiej wykształceni w wyniku poprawy jakości kształcenia ogólnego na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym, gdyż uczniowie uzyskają dodatkowe kompetencje kluczowe, zwłaszcza językowe i cyfrowe oraz w zakresie przedmiotów ścisłych, ułatwiające proces nauki na dalszych etapach i pozyskiwanie pracy w przyszłości. Kształcenie zawodowe zostanie unowocześnione i dostosowane do potrzeb lokalnego rynku pracy. Poprawi się jakość wychowania przedszkolnego poprzez rozszerzenie i uatrakcyjnienie oferty zajęć. W procesie

-
- wyniki egzaminów z matematyki i języka angielskiego na poziomie szkoły podstawowej (wartość uśredniona dla lat 2015-2016) oraz gimnazjum (wartość uśredniona dla lat 2016-2018) jako procent średniej krajowej (**Gruta, Łasin, Świecie nad Osą**)
  - udział zarejestrowanych osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy w ludności w wieku produkcyjnym w 2018 r. (**Gruta, Łasin, Świecie nad Osą**)
  - udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym w 2018 r. (**Gruta, Łasin, Świecie nad Osą**)
  - udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2017 r. (**Gruta, Łasin, Świecie nad Osą**)
  - udział dzieci w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w 2017 r. (**Łasin, Świecie nad Osą**)
  - udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2017 r. (**Gruta, Świecie nad Osą**)
  - liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1 tys. ludności w 2018 r. (**Gruta, Łasin, Świecie nad Osą**)
  - liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2018 r. (**Gruta, Łasin, Świecie nad Osą**)

²⁷ wskaźniki, względem których gminę uznano za problemową tj. w przypadku których gmina wykazała negatywne wartości (poniżej lub powyżej przyjętego kryterium)

- saldo migracji wewnętrznych na 1 tys. mieszkańców (wartość uśredniona z lat 2014-2018)
- zmiana liczby ludności w latach 2010-2018 (2010=100%)
- udział zarejestrowanych osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy w ludności w wieku produkcyjnym w 2018 r.
- udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym w 2018 r.
- udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2017 r.
- udział dzieci w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w 2017 r.
- udział osób uprawnionych do głosowania, które oddały głos w I turze wyborów samorządowych w latach 2010, 2014 i 2018

²⁸ na podstawie delimitacji wykonanej na potrzeby „Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju” a następnie zaktualizowanej w roku 2020 („Zaktualizowana lista gmin zagrożonych trwałą marginalizacją, programowanie 2021-2027” oraz „Zaktualizowana imienna lista 139 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze”)

kształcenia i wychowania, uczniowie i dzieci przedszkolne uzyskają lepsze wsparcie ze strony nauczycieli, którzy podniosą swoje kompetencje i kwalifikacje w wyniku uczestnictwa w stażach i szkoleniach. Realizacja działań z zakresu ochrony zdrowia wpłynie na podniesienie jakości i zwiększenie dostępności do ambulatoryjnych zdrowotnych świadczeń specjalistycznych, co jest szczególnie istotne w kontekście starzejącego się społeczeństwa i podnoszenia jakości życia.

Przestrzeń stanie się bardziej atrakcyjna i dostępna dla mieszkańców obszaru Odnowione i zagospodarowane zostaną zaniedbane lub zniszczone przestrzenie publiczne oraz miejsca służące rekreacji i uprawianiu sportu. Służyć będą one społecznościom lokalnym, umożliwiając bezpieczne spędzanie wolnego czasu, wzmacniając integrację i kontakty międzyludzkie. Zwiększy się potencjał turystyczny obszaru w wyniku realizacji infrastruktury turystycznej.

W celu wzmocnienia rozwoju OPPT Powiatu Grudziądzkiego, na obszarze planuje się także realizację działań uzupełniających w ramach instrumentu RLKS. Na Obszarze Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego funkcjonuje Stowarzyszenie Lokalnej Grupy Działania „Vistula-Terra Culmensis-Rozwój przez Tradycję”, w której uczestniczą członkowie OPPT Powiatu Grudziądzkiego. Obydwa instrumenty terytorialne łączy oddolność, terytorialność, partnerstwo, decentralizacja zarządzania oraz współpraca.

5. Opis wsparcia obszarów charakteryzujących się trudną sytuacją społeczno-gospodarczą

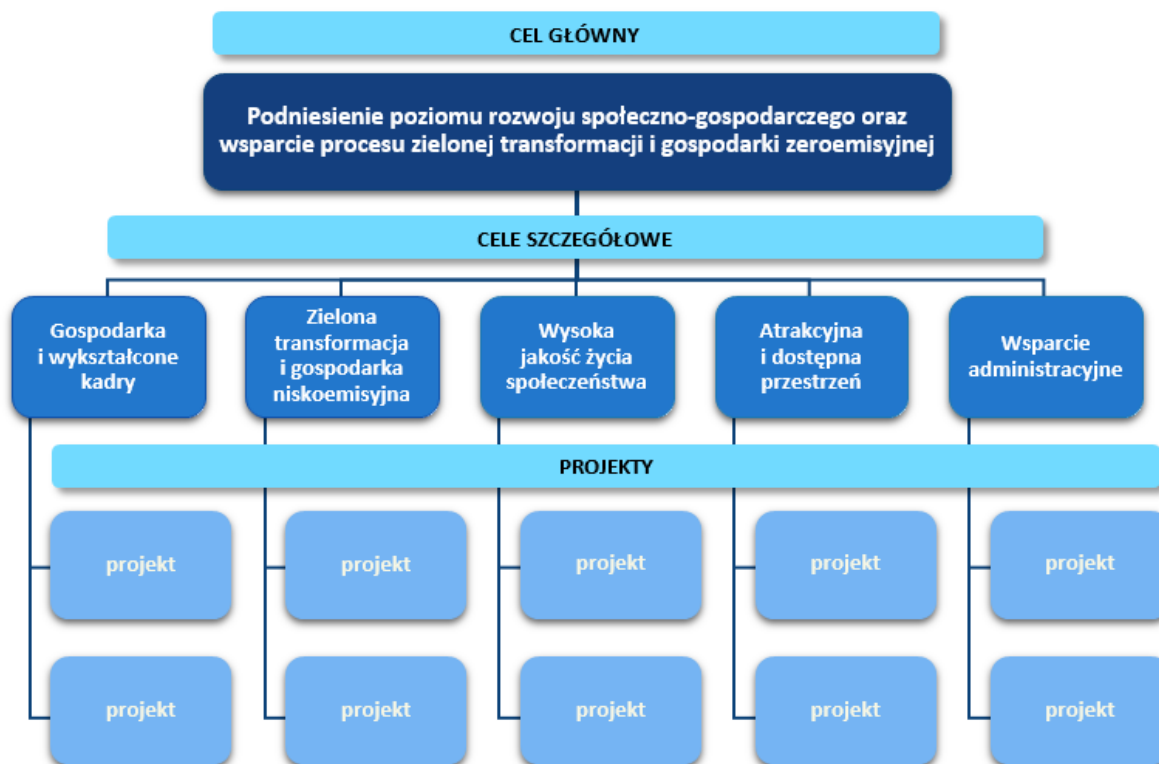
Celem realizacji założeń Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego jest zrównoważony rozwój całego województwa, ze szczególnym uwzględnieniem tzw. obszarów problemowych (miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, gmin zagrożonych trwałą marginalizacją, gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą), którym przyznano dodatkowe wsparcie finansowe przeznaczone na realizację działań służących poprawie zdiagnozowanej sytuacji problemowej.

Na terenie OPPT Powiatu Grudziądzkiego do tzw. obszarów problemowych zaliczono wszystkie gminy obszaru: **Gruta, Łasin, Świecie nad Osą** (*wskazane z poziomu regionalnego jako problemowe pod względem niskiego poziomu rozwoju społecznego i niskiego poziomu przedsiębiorczości, a dodatkowo zaliczone na poziomie krajowym do gmin zmarginalizowanych*), **Radzyń Chełmiński** (*wskazana z poziomu regionalnego jako problemowa pod względem niskiego poziomu rozwoju społecznego, a dodatkowo zaliczona na poziomie krajowym do gmin zmarginalizowanych*). Dla gmin tych planuje się dodatkowe wsparcie mające na celu niwelowanie występujących na ich terenie problemów społeczno-gospodarczych. Realizowane będą działania z zakresu podnoszenia jakości kształcenia zawodowego w celu wzrostu kompetencji zawodowych i kompetencji kluczowych przyszłych pracowników oraz jego dostosowania do potrzeb rynku pracy. Jednocześnie planowane są działania podnoszące jakość kształcenia ogólnego na poziomie podstawowym poprzez realizację dodatkowych zajęć, wzmacnianie kompetencji kluczowych uczniów, w tym cyfrowych, językowych, z przedmiotów ścisłych, co sprzyjać będzie wyrównywaniu szans rozwojowych i wzrostowi aktywności społecznej uczniów. Projekty mające na celu poprawę jakości wychowania przedszkolnego wpłyną na wzrost kompetencji miękkich u dzieci, aktywności i zainteresowania nauką, umożliwiając jednocześnie włączenie społeczne i integrację z rówieśnikami dzieci z rodzin defaworyzowanych. Realizowane będą działania z zakresu rozwoju świadczeń zdrowotnych realizowanych ambulatoryjnie, poprawiając dostęp mieszkańców do usług zdrowotnych, co jest szczególnie istotne w aspekcie starzejącego się społeczeństwa OPPT Powiatu Grudziądzkiego. Dzięki odnowie przestrzeni publicznych i powstaniu nowej bazy sportowo-rekreacyjnej mieszkańcy gmin notujących sytuację problemową zyskają przestrzeń do realizacji działań o charakterze sportowo-rekreacyjnym oraz działań włączających i możliwość integracji społecznej i międzypokoleniowej, umożliwiając tym samym włączenie społeczne osób wymagających wsparcia.

Realizacja dróg rowerowych ułatwi mieszkańcom, zwłaszcza wykluczonym komunikacyjnie, dotarcie do miejsc pracy i realizacji usług. Działania mające na celu rozwój infrastruktury turystycznej wpłyną na podniesienie atrakcyjności turystycznej i zwiększą możliwości wykorzystania potencjału turystycznego obszaru, przyczyniając się do zwiększenia liczby turystów i pośrednio przyczyniając się do rozwoju lokalnej działalności gospodarczej.

6. Cele rozwojowe obszaru realizowane poprzez wsparcie w ramach Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Ryc. 1 Schemat struktury celów oraz realizujących je projektów (tzw. drzewo ustaleń)

6.1. Opis realizacji celów

Cel główny: Podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcie procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej

Głównym celem realizacji strategii służącej wsparciu rozwoju w ramach polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego jest „Podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcie procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej”. Cel główny swoim zakresem obejmuje wszystkie zagadnienia mieszczące się w ramach celów szczegółowych i określa (stanowi swego rodzaju deklarację), dotyczącą wizji rozwoju obszaru, do której będzie się dążyć poprzez realizację zaplanowanej interwencji w ramach Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Cel ten zdefiniowano na podstawie zidentyfikowanych problemów i potrzeb rozwojowych występujących na obszarze realizacji Strategii, a jego wypełnienie związane będzie przede wszystkim z rozwojem innowacyjności i konkurencyjności gospodarki, w tym rozwój rynku pracy, kształtowaniem stanu środowiska przyrodniczego, poprawą szeroko rozumianego rozwoju

społecznego, zwłaszcza w aspekcie rozwoju i dostępności do usług z zakresu edukacji, zdrowia, kultury i sportu oraz kształtowaniem warunków i przestrzeni dla wysokiej jakości życia.

Cele szczegółowe:

1. Cel szczegółowy: Gospodarka i wykształcone kadry

Cel szczegółowy „Gospodarka i wykształcone kadry” obejmuje przede wszystkim projekty realizowane w zakresie poprawy infrastruktury i jakości kształcenia zawodowego. Ponadto cel ten obejmuje projekty związane z podniesieniem poziomu innowacyjności i konkurencyjności gospodarczej regionu.

W ramach celu realizowane będą projekty ukierunkowane na poprawę jakości, efektywności i skuteczności kształcenia zawodowego oraz działania wpływające na dostosowanie tego rodzaju kształcenia do potrzeb rynku pracy. Cel „Gospodarka i wykształcone kadry” obejmuje także projekty wpływające na dostosowanie kształcenia zawodowego do wymogów zielonej i cyfrowej transformacji oraz projekty związane z promowaniem tego rodzaju kształcenia jako wysokiej jakości ścieżki kariery wymagającej wysokich kwalifikacji. Ponadto w celu poprawy jakości oraz dostosowania kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy realizowane będą inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i szkoleniową szkół oraz centrów i placówek prowadzących kształcenie zawodowe. Dostępność wysoko wykwalifikowanych kadr będzie miała bezpośredni wpływ na podniesienie poziomu innowacyjności i konkurencyjności gospodarczej regionu przez co wpłynie na jego atrakcyjność.

2. Cel szczegółowy: Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna

Cel szczegółowy „Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna” związany jest z poprawą stanu środowiska przyrodniczego tj. obejmuje projekty dotyczące poprawy efektywności energetycznej, redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza, przystosowania do zmian klimatu oraz zrównoważonej gospodarki wodnej.

Do najważniejszych wyzwań związanych z poprawą stanu środowiska przyrodniczego należą kwestie poprawy jakości powietrza i gospodarki wodnej. Cel „Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna” zawiera szereg wielokierunkowych działań, które wpłyną na poprawę obecnego systemu energetycznego oraz efektywne wykorzystanie istniejących zasobów wodnych. I tak, kompleksowa modernizacja energetyczna, rozwój efektywnych energetycznie systemów ciepłowniczych opartych na źródłach OZE, budowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego opartego na technologii LED doprowadzą do redukcji zużycia energii cieplnej i elektrycznej a tym samym znacząco wpłyną na redukcję zanieczyszczeń powietrza. Obok projektów energetycznych poprawie stanu powietrza będą służyć także działania z zakresu rozwoju i usprawnienia nisko- i zeroemisyjnego transportu publicznego m.in. działania w infrastrukturę rowerową przyczyniające się do priorytetyzacji ruchu pieszego i rowerowego, tym samym zmniejszające ilość emitowanych zanieczyszczeń do powietrza. Wsparcie zielonej i niebieskiej infrastruktury, nasadzenia i zazielenienia przyczynią się do zwiększenia terenów zielonych, a tym samym realizując zadania małej retencji pozwolą na skuteczne i efektywne gospodarowanie wodami opadowymi przez co pozytywnie wpłyną na zaadoptowanie danego obszaru do zmian klimatu. Natomiast projekty w zakresie efektywnych (inteligentnych) sieci wodociągowych, odpowiadające na problem malejących zasobów wodnych, ukierunkowane zostaną na ograniczenie strat wody oraz efektywne wykorzystanie istniejących zasobów wodnych.

3. Cel szczegółowy: Wysoka jakość życia społeczeństwa

Cel szczegółowy „Wysoka jakość życia społeczeństwa” obejmuje projekty związane z poprawą dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu (m.in. przedszkola), podniesieniem jakości kształcenia ogólnego, ochroną zdrowia oraz wsparciem instytucji kultury.

Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości infrastruktury i usług społecznych skorelowane jest z kompleksową poprawą warunków kształcenia przedszkolnego tj. tworzeniem nowych miejsc wychowania przedszkolnego a także działaniami wpływającymi na poprawę oferty i jakości świadczonych usług edukacyjnych. Wysoka jakość życia społecznego to także projekty w zakresie poprawy jakości i efektywności kształcenia ogólnego. Działania te przyczynić się mają przede wszystkim do wyrównywania szans edukacyjnych wewnątrz- i międzyregionalnych. Projekty realizowane dla uczniów obejmować będą m. in. podnoszenie kompetencji kluczowych (w tym cyfrowych), społecznych, społeczno-emocjonalnych, podstawowych, przekrojowych lub związanych z zieloną lub cyfrową transformacją. Nie zabraknie również działań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego czy edukacji włączającej. Wsparcie dla przedstawicieli kadry będzie dotyczyć m. in. podnoszenia kompetencji lub nabywania kwalifikacji związanych z danym zawodem, podnoszenia kompetencji kluczowych (w tym cyfrowych), społeczno-emocjonalnych, przekrojowych lub związanych z zieloną lub cyfrową transformacją. Kadry szkół i placówek będzie udzielana pomoc w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych lub wychowawczych. Z kolei szkoły i placówki prowadzące kształcenie ogólne uzyskają możliwość poprawy warunków kształcenia w ramach dostosowania do wymogów edukacji włączającej, w tym poprawy dostępności. Rozwój opieki specjalistycznej, rehabilitacji medycznej, deinstytucjonalizacja usług opieki zdrowotnej, tworzenie i dostosowanie infrastruktury podmiotów leczniczych do wymagań osób ze szczególnymi potrzebami oraz zakup sprzętu medycznego i aparatury medycznej to kolejne elementy, jakie zostały zawarte w celu „Wysoka jakość życia społeczeństwa”. Istotny potencjał zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego stanowi także sektor kultury. Działania związane ze wsparciem instytucji kultury ukierunkowane będą na rozwój i funkcjonowanie oferty instytucji kultury dostosowanej do odbiorców lokalnych oraz regionalnych a także na zadania w zakresie budowy/rozbudowy/remontu, wyposażenia oraz adaptacji obiektów do pełnienia funkcji kulturalnych. Cel ten obejmuje także działania związane z odrestaurowaniem i konserwacją ogólnodostępnych obiektów zabytkowych wraz z zagospodarowaniem terenu wokół nich.

4. Cel szczegółowy: Atrakcyjna i dostępna przestrzeń

Cel szczegółowy „Atrakcyjna i dostępna przestrzeń” obejmuje zagadnienia związane z odnową przestrzeni publicznej, turystyką oraz ścieżkami rowerowymi prowadzącymi do atrakcji turystycznych.

W celu przywrócenia lub nadania nowych funkcji, kulturalnych, społecznych lub edukacyjnych zdegradowanej przestrzeni, obiektom bądź terenom, w ramach celu „Atrakcyjna i dostępna przestrzeń” realizowane będą projekty polegające m.in. na ich przebudowie, remoncie, adaptacji (wraz z wyposażeniem) oraz projekty mające na celu uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznej, służące udostępnieniu terenów dla mieszkańców. W obszarze turystyki realizowane zostaną projekty przyczyniające się do rozwoju oferty turystycznej bazującej na lokalnych potencjałach turystycznych oraz walorach kulturowych i przyrodniczych, polegające m.in. na rozwoju infrastruktury turystycznej wraz z zakupem wyposażenia i sprzętu oraz adaptacji obiektów do pełnienia funkcji turystycznych. Działania te ukierunkowane będą na tworzenie lub rozszerzanie istniejących tras i szlaków turystycznych różnych rodzajów (np. piesze, wodne, rowerowe), w tym budowę, przebudowę i rozbudowę infrastruktury poprawiającej dostępność obiektów i atrakcji turystycznych oraz zagospodarowanie ich bezpośredniego otoczenia (m.in. parkingi, ciągi komunikacyjne, infrastruktura dla osób z niepełnosprawnościami, zielona infrastruktura). W ramach realizacji celu możliwa będzie także budowa/przebudowa szlaków i ścieżek rowerowych, prowadzących do atrakcji turystycznych lub miejsc bezpośrednio z nimi powiązanych.

5. Cel szczegółowy: Wsparcie administracyjne

Cel szczegółowy „Wsparcie administracyjne” obejmuje działania mające na celu wsparcie zdolności administracyjnej w zakresie wdrażania Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

W ramach realizacji celu możliwe będzie wynagradzanie osób odpowiedzialnych za realizację polityki terytorialnej, zakup wyposażenia biurowego, sprzętu komputerowego oraz materiałów biurowych i eksploatacyjnych oraz organizacja spotkań w ramach partnerstwa związanych z wdrażaniem polityki terytorialnej i rozwijaniem współpracy. Realizacja projektów przypisanych do celu „Wsparcie administracyjne” zapewni stworzenie i utrzymanie odpowiednich warunków pracy oraz zatrudnienie wykwalifikowanych pracowników, gwarantujących skuteczne wykonywanie obowiązków związanych z realizacją Polityki Terytorialnej.

6.2. Drzewo ustaleń

CEL GŁÓWNY	CELE SZCZEGÓŁOWE	PROJEKTY
Podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcie procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej	Gospodarka i wykształcone kadry	OPPT-GR-2 Nowoczesne pracownie zawodowe inwestycją w przyszłego pracownika II
		OPPT-GR-4 Jagiellończyk na start II
	Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna	OPPT-GR-1 Budowa ścieżki pieszo rowerowej wzdłuż drogi powiatowej nr 1397C Grudziądz –Dębieniec
		OPPT-GR-5 Modernizacja gospodarki wodno-ściekowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie gminy Gruta
		OPPT-GR-14 Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Radzyń Chełmiński
		OPPT-GR-15 Przebudowa lokalnych ciepłowni poprzez zastosowanie nowych technologii do produkcji ciepłej wody
		OPPT-GR-19 Przebudowa sieci wodociągowej w miejscowości Lisnowo
	Wysoka jakość życia społeczeństwa	OPPT-GR-3 Kompetencje ponad wszystko II
		OPPT-GR-6 Kompetencje ponad wszystko
		OPPT-GR-7 Wychowanie przedszkolne w Przedszkolu Samorządowym w Grucie
		OPPT-GR-10 Przebudowa i modernizacja budynku przychodni SP ZOZ w Łasinie dla potrzeb rehabilitacji medycznej
		OPPT-GR-12 Dodatkowa oferta edukacyjna dla dzieci oraz wsparcie kompetencji kadry wychowawczej Przedszkola Miejskiego w Łasinie
		OPPT-GR-13 Dodatkowa oferta edukacyjna dla dzieci oraz wsparcie kompetencji kadry nauczycielskiej w szkołach podstawowych na terenie Miasta i Gminy Łasin
		OPPT-GR-17 „Mali informatycy” – rozwój kompetencji ICT u dzieci w wieku przedszkolnym
		OPPT-GR-18 „Z technologią za Pan Brat” – rozwój kompetencji ICT dla uczniów Szkoły Podstawowej w Radzynie Chełmińskim
		OPPT-GR-23 Wspomaganie szkół podstawowych na terenie gminy Świecie nad Osą w rozwoju kompetencji kluczowych uczniów poprzez organizację innowacyjnych zajęć pozalekcyjnych
		OPPT-GR-8 Odnowa przestrzeni publicznej, wsparcie rozwoju turystyki
		OPPT-GR-9 Budowa turystycznej ścieżki nad Jeziorem Łasińskim

	Atrakcyjna i dostępna przestrzeń	OPPT-GR-11 Budowa obiektu kulturalno-rekreacyjnego wraz z infrastrukturą techniczną w Łasinie
		OPPT-GR-16 Budowa strefy rekreacyjno-wypoczynkowej w Radzynie Chełmińskim
		OPPT-GR-20 Przebudowa miejsca rekreacji i sportu w miejscowości Bursztynowo
		OPPT-GR-21 Uatrakcyjnienie miejsca rekreacji i wypoczynku nad jeziorem Szańcowym w miejscowości Lisnowo
		OPPT-GR-22 Odnowa miejscowości Widlice poprzez stworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku
	Wsparcie administracyjne	OPPT-GR-24 Wsparcie administracyjne dla OPPT Powiatu Grudziądzkiego-etap I
		OPPT-GR-25 Wsparcie administracyjne dla OPPT Powiatu Grudziądzkiego-etap II

7. Oczekiwane wskaźniki produktu i rezultatu realizacji strategii

Tabela 8. Wskaźniki produktu.

Wskaźniki produktu							
Cel szczegółowy	Działanie	Fundusz	Numer	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2 (i)	Działanie 02.18	EFRR	PLRO025	Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła (innych niż indywidualne)*	szt.	2	2
2 (i)	Działanie 02.18	EFRR	RCO074	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	510	510
2 (v)	Działanie 02.20	EFRR	RCO074	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	0	6000
2 (v)	Działanie 02.20	EFRR	RCO030	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych w ramach zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	km	0	3,2
2 (viii)	Działanie 03.03	EFRR	PLRO058	Wspierana infrastruktura rowerowa	km	0	4,8
2 (viii)	Działanie 03.03	EFRR	RCO074	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	0	928
4 (ii)	Działanie 06.15	EFRR	RCO067	Pojemność klas w nowych lub zmodernizowanych placówkach oświatowych	osoby	0	56

Wskaźniki produktu							
Cel szczegółowy	Działanie	Fundusz	Numer	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4 (ii)	Działanie 06.15	EFRR	RCO074	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	0	116
4 (v)	Działanie 06.16	EFRR	RCO074	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	0	7000
4 (v)	Działanie 06.16	EFRR	RCO069	Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej	osoby/rok	0	38000
4 (v)	Działanie 06.16	EFRR	PLRO133	Liczba wspartych podmiotów wykonujących działalność leczniczą	szt.	1	1
4 (f)	Działanie 08.26	EFS+	PLFCO01	Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami w edukacji przedszkolnej	osoby	80	220
4 (f)	Działanie 08.26	EFS+	PLFCO02	Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego	sztuki	1	1
4 (f)	Działanie 08.27	EFS+	PLFCO03	Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem	osoby	300	975
4 (f)	Działanie 08.28	EFS+	PLFCO04	Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem	osoby	0	56
4 (f)	Działanie 08.28	EFS+	PLFCO05	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach uczniowskich	osoby	0	14

Wskaźniki produktu							
Cel szczegółowy	Działanie	Fundusz	Numer	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4 (f)	Działanie 08.26 Działanie 08.27 Działanie 08.28	EFS+	PLFCO07	Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	podmioty	8	21
5 (i)	Działanie 05.12 Działanie 05.13	EFRR	RCO077	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	sztuki	0	2
5 (i)	Działanie 05.12 Działanie 05.13 Działanie 05.14	EFRR	RCO074	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	1672	10972

Tabela 9. Wskaźniki rezultatu.

Wskaźniki rezultatu							
Cel szczegółowy	Działanie	Fundusz	Numer	Wskaźnik	Jednostka miary	Źródło danych	Cel końcowy (2029)
2 (i)	Działanie 02.18	EFRR	RCR029	Szacowana emisja gazów cieplarnianych*	tony równoważnika CO2/rok	CST2021	0
2 (i)	Działanie 02.18	EFRR	RCR026	Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych)*	MWh/rok	CST2021	0
2 (v)	Działanie 02.20	EFRR	RCR041	Ludność przyłączona do ulepszonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	osoby	CST2021	6 500
2 (viii)	Działanie 03.03	EFRR	RCR029	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	tona równoważnika CO ² /rok	CST2021	1
2 (viii)	Działanie 03.03	EFRR	RCR064	Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej	użytkownicy/rok	CST2021	5000
4 (ii)	Działanie 06.15	EFRR	RCR071	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek oświatowych	użytkownicy/ rok	CST2021	56
4 (v)	Działanie 06.16	EFRR	RCR073	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej	użytkownicy/rok	CST2021	40 000
4 (f)	Działanie 08.27 Działanie 08.28	EFS+	PLFCR01	Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	CST2021	901

Wskaźniki rezultatu							
Cel szczegółowy	Działanie	Fundusz	Numer	Wskaźnik	Jednostka miary	Źródło danych	Cel końcowy (2029)
5 (i)	Działanie 05.12 Działanie 05.13	EFRR	RCR077	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	osoby odwiedzające/ rok	CST2021	21 000

8. Wskazanie zgodności planowanej interwencji z dokumentami programowymi (funduszami), do których zamierza się aplikować o finansowanie wsparcia

Niniejsza Strategia terytorialna realizowana będzie w zgodności z przyjętym Programem *Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza (FEdKP) 2021-2027*. Program ten umożliwi ubieganie się o wsparcie na realizację projektów w ramach instrumentów terytorialnych takich jak m.in. ZIT, czy IIT. W województwie kujawsko-pomorskim tymi instrumentami objęte są konkretne obszary (tzw. obszary prowadzenia polityki terytorialnej), które wyznaczone zostały w *Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2030 – Strategia Przyspieszenia 2030+*. We wspomnianym programie FEdKP zapisano, iż to strategię ZIT/IIT będą określały kierunki wsparcia i projekty dostosowane do specyfiki danego obszaru, zgodnie z przyjętymi założeniami rozwojowymi dla poszczególnych poziomów Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Niniejsza Strategia określa zatem listę projektów odpowiadających na problemy oraz potrzeby obszaru OPPT Powiatu Grudziądzkiego, które wynikają z zakresu wsparcia w ramach Celów Polityki: CP2, CP4, CP5 scharakteryzowanego w programie FEdKP. Wszystkie projekty wskazane do realizacji w ramach niniejszej Strategii, dla których planowane jest finansowanie ze środków programu FEdKP 2021-2027, wykazują pełną zgodność z zapisami tego programu.

Tabela 10. Wykazanie zgodności planowanej interwencji z celami i priorytetami określonymi w programie FEdKP 2021-2027

Cel Polityki	Priorytet	Cel szczegółowy	Nazwy projektów zgodnych z zakresem wsparcia w ramach celów i priorytetów
Cel Polityki 2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem oraz	Priorytet 2 Fundusze Europejskie dla czystej energii i ochrony zasobów środowiska regionu	2(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	OPPT-GR-15 Przebudowa lokalnych ciepłowni poprzez zastosowanie nowych technologii do produkcji ciepłej wody
	Priorytet 2 Fundusze Europejskie dla czystej energii i ochrony zasobów środowiska regionu	2(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	OPPT-GR-5 Modernizacja gospodarki wodno-ściekowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie gminy Gruta OPPT-GR-19 Przebudowa sieci wodociągowej w miejscowości Lisnowo
	Priorytet 3 Fundusze Europejskie na zrównoważony transport miejski	2(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	OPPT-GR-1 Budowa ścieżki pieszo rowerowej wzdłuż drogi powiatowej nr 1397C Grudziądz – Dębieniec

<p>zrównoważonej mobilności miejskiej</p>			<p>OPPT-GR-14 Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Radzyń Chełmiński</p>
<p>Cel Polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych</p>	<p>Priorytet 7 Fundusze Europejskie na rozwój lokalny</p>	<p>4(f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwienie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami</p>	<p>OPPT-GR-3 Kompetencje ponad wszystko II OPPT-GR-4 Jagiellończyk na start II OPPT-GR-6 Kompetencje ponad wszystko OPPT-GR-7 Wychowanie przedszkolne w Przedszkolu Samorządowym w Grucie OPPT-GR-12 Dodatkowa oferta edukacyjna dla dzieci oraz wsparcie kompetencji kadry wychowawczej Przedszkola Miejskiego w Łasinie OPPT-GR-13 Dodatkowa oferta edukacyjna dla dzieci oraz wsparcie kompetencji kadry nauczycielskiej w szkołach podstawowych na terenie Miasta i Gminy Łasin OPPT-GR-17 „Mali informatycy” – rozwój kompetencji ICT u dzieci w wieku przedszkolnym OPPT-GR-18 „Z technologią za Pan Brat” – rozwój kompetencji ICT dla uczniów Szkoły Podstawowej w Radzynie Chełmińskim OPPT-GR-23 Wspomaganie szkół podstawowych na terenie gminy Świecie nad Osą w rozwoju kompetencji kluczowych uczniów poprzez organizację</p>

			innowacyjnych zajęć pozalekcyjnych
	<p>Priorytet 6</p> <p>Fundusze Europejskie na rzecz zwiększania dostępności regionalnej infrastruktury dla mieszkańców</p>	<p>4(ii)</p> <p>Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz on-line</p>	<p>OPPT-GR-2 Nowoczesne pracownie zawodowe inwestycją w przyszłego pracownika II</p>
	<p>Priorytet 6</p> <p>Fundusze Europejskie na rzecz zwiększania dostępności regionalnej infrastruktury dla mieszkańców</p>	<p>4(v)</p> <p>Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej</p>	<p>OPPT-GR-10 Przebudowa i modernizacja budynku przychodni SP ZOZ w Łasinie dla potrzeb rehabilitacji medycznej</p>
<p>Cel Polityki 5.</p> <p>Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów oraz inicjatyw lokalnych</p>	<p>Priorytet 5</p> <p>Fundusze Europejskie na wzmacnianie potencjałów endogenicznych regionu</p>	<p>5(i)</p> <p>Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich</p>	<p>OPPT-GR-8 Odnowa przestrzeni publicznej, wsparcie rozwoju turystyki</p> <p>OPPT-GR-9 Budowa turystycznej ścieżki nad jeziorem Łasińskim</p> <p>OPPT-GR-11 Budowa obiektu kulturalno-rekreacyjnego wraz z infrastrukturą techniczną w Łasinie</p> <p>OPPT-GR-16 Budowa strefy rekreacyjno-wypoczynkowej w Radzynie Chełmińskim</p> <p>OPPT-GR-20 Przebudowa miejsca rekreacji i sportu</p>

			<p>w miejscowości Bursztynowo</p> <p>OPPT-GR-21 Uatrakcyjnienie miejsca rekreacji i wypoczynku nad jeziorem Szańcowym w miejscowości Lisnowo</p> <p>OPPT-GR-22 Odnowa miejscowości Widlice poprzez stworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku</p> <p>OPPT-GR-24 Wsparcie administracyjne dla OPPT Powiatu Grudziądzkiego- etap I</p> <p>OPPT-GR-25 Wsparcie administracyjne dla OPPT Powiatu Grudziądzkiego- etap II</p>
--	--	--	--

9. Lista projektów podstawowych (wraz z informacją na temat sposobu ich wyboru oraz powiązania z innymi projektami)

9.1. Tryb i zasady naboru projektów

Wybór propozycji projektowych do ujęcia w Strategii Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego (OPPT Powiatu Grudziądzkiego) w ramach Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko - Pomorskiego dokonywany był przy zachowaniu partnerskiego modelu współpracy. Preferencje wyboru projektów oparto o kryteria wskazane w rozdziale 7 dokumentu Polityka Terytorialna WK-P. W czwartym kwartale 2021 r. samorzady wchodzące w skład obszaru opracowały wstępne listy przedsięwzięć projektowych planowanych do realizacji w ramach środków FEdKP przeznaczonych na politykę terytorialną.

Podczas poszczególnych etapów wyboru projektów poza preferencjami specyficznymi dla danych obszarów wsparcia, wzięto również pod uwagę preferencje ogólne określone w dokumencie Polityka Terytorialna WK-P to jest czy dany projekt:

- realizuje cele główne i operacyjne Strategii Przyspieszenia 2030+;
- wynika z diagnozy strategii OPPT Powiatu Grudziądzkiego, realizuje w największym stopniu (wartość wskaźników) cele i potrzeby rozwojowe obszaru;
- projekt charakteryzuje się istotnym znaczeniem dla rozwoju OPPT Powiatu Grudziądzkiego w aspekcie społecznym, gospodarczym, środowiskowym;
- projekt jest projektem partnerskim, tj. podzielonym na podprojekty realizowane przez poszczególnych partnerów, jednak wytwarzającym wspólny rezultat, efekt;
- projekt charakteryzuje gotowość techniczną do realizacji, gotowość aplikowania o środki;
- projekt zostanie zakończony i rozliczony do 2025 r.;

Podczas roboczych spotkań starosty grudziądzkiego, burmistrzów i wójtów z obszaru OPPT dokonano rozpoznania obszarów tematycznych, potrzeb oraz identyfikacji projektów przewidzianych do dofinansowania. W trakcie tych spotkań wypracowano system wyboru projektów, który umożliwił stworzenie listy projektów przypisanych poszczególnym celom tematycznym. Listy projektów oraz opracowane przez samorządy OPPT fiszki projektowe zostały przesłane do Instytucji Zarządzającej celem weryfikacji zgodności z zasadami określonymi w FEdKP i dokumencie Polityka Terytorialna WK-P.

Proces naboru przebiegał trój etapowo:

I etap – nabór propozycji projektowych z uwzględnieniem założeń dla polityki spójności na lata 2021-2027;

II etap – przegląd i wybór zgłoszonych propozycji projektowych pod kątem założeń i możliwości finansowania ze środków programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027;

III etap – wybór projektów do dofinansowania z uwzględnieniem zasad wskazanych w dokumencie Polityka Terytorialna, w szczególności w oparciu o zawarty w nim katalog preferencji.

W I etapie w czwartym kwartale 2021 samorządy wchodzące obecnie w skład OPPT stworzyły pierwsze listy projektów uwzględniające założenia dla polityki spójności na lata 2021-2027.

W II etapie w marcu i kwietniu 2022 r., biorąc pod uwagę alokację przewidzianą dla poszczególnych gmin oraz możliwe do sfinansowania obszary wsparcia: samorządy deklarujące przystąpienie do OPPT Powiatu Grudziądzkiego; Powiat Grudziądzki, Gmina Gruta, Miasto i Gmina Łasin, Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński i Gmina Świecie nad Osą opracowały kolejne listy projektów. Propozycje projektowe zgłaszane przez poszczególnych partnerów Porozumienia, wcześniej wewnętrznie konsultowane były z mieszkańcami gmin, radnymi, radami sołectkimi, organizacjami pozarządowymi działającymi na danym obszarze.

W dniu 20 czerwca 2022 r. zostało zawiązane Stowarzyszenie Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego, przez Założycieli:

Powiat Grudziądzki,
Gminę Gruta,
Miasto i Gminę Łasin,
Miasto i Gminę Radzyń Chełmiński,
Gminę Świecie nad Osą.

Wobec powyższego dalsze prace dotyczące przygotowania propozycji projektowych i listy projektów odbywały się w ramach współpracy samorządów wyżej wymienionych gmin i powiatu zarówno w oparciu o robocze spotkania przedstawicieli tych samorządów jak i przesyłane do Starostwa Powiatowego kolejne wersje list projektów planowanych przez poszczególne samorządy. Listy te były w 2022 r. weryfikowane przez Instytucję Zarządzającą pod kątem zgodności z zasadami określonymi w FEdKP jak i z możliwościami sfinansowania z Funduszy Europejskich przewidzianych do wykorzystania w ramach Polityki Terytorialnej.

W III etapie w oparciu o dokument Polityka Terytorialna WK-P oraz zawarte w nim katalogi preferencji dla poszczególnych projektów zamieszczone w rozdziale 7 tego dokumentu rozpoczęto prace nad ostatecznymi wersjami projektów. Samorządy OPPT uwzględniły w tych pracach alokacje przyznane dla poszczególnych działań oraz uwagi przekazane przez Instytucję Zarządzającą. Ostatecznie wybrane zostały projekty, które w największym stopniu realizują cele Strategii OPPT Powiatu Grudziądzkiego i pozwalają na rozwiązanie zdiagnozowanych potrzeb i problemów na terenie OPPT oraz pozwolą na osiągnięcie założonych w strategii celów i wskazanych dla poszczególnych projektów wskaźników.

9.2. Uzasadnienie wyboru projektów poprzez wykazanie zgodności projektów z potrzebami rozwojowymi danego obszaru

Bardzo duże znaczenie w kontekście możliwych do uzyskania efektów w wyniku realizacji zaplanowanych projektów, posiada stopień wpisania się ich w potrzeby rozwojowe obszaru. Aby stworzyć dobre warunki dla rozwoju całego obszaru, należałoby ukierunkować interwencję na najbardziej istotne sfery, w których występuje potencjał do jego osiągnięcia. Poza tym bardzo ważna jest również odpowiedź na diagnozowane na danym obszarze problemy, które mogą z kolei ograniczać możliwość prowadzenia działań w kluczowych sferach (przykładem może być np. mała liczba miejsc w placówkach przedszkoli co ogranicza możliwość podniesienia dostępności do usług w sferze wychowania przedszkolnego). Zaplanowane do realizacji projekty na obszarze OPPT wpisują się w potrzeby rozwojowe w kilku sferach, które przedstawiono w tabeli.

Tabela 11. Uzasadnienie wyboru projektów do wsparcia

NAZWA SFERY	PROJEKTY	UZASADNIENIE POTRZEBY REALIZACJI PROJEKTU
Termomodernizacja i poprawa efektywności energetycznej	OPPT-GR-15 Przebudowa lokalnych ciepłowni poprzez zastosowanie nowych technologii do produkcji ciepłej wody	Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery termomodernizacji są opisy potrzeb rozwojowych w części diagnostycznej, w rozdziale „Poprawa efektywności energetycznej, redukcja emisji zanieczyszczeń i adaptacja do zmian klimatu”
Gospodarka wodno-ściekowa	OPPT-GR-5 Modernizacja gospodarki wodno-ściekowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie gminy Gruta OPPT-GR-19 Przebudowa sieci wodociągowej w miejscowości Lisnowo	Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery termomodernizacji są opisy potrzeb rozwojowych w części diagnostycznej, w rozdziale „Gospodarka wodno-ściekowa”
Transport	OPPT-GR-1 Budowa ścieżki pieszo rowerowej wzdłuż drogi powiatowej nr 1397C Grudziądz –Dębieniec OPPT-GR-9 Budowa turystycznej ścieżki nad jeziorem Łasińskim OPPT-GR-14 Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Radzyń Chełmiński	Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery transportu są opisy potrzeb rozwojowych w części diagnostycznej, w rozdziale „Transport”, „Sieć transportowa”, „Drogi rowerowe”
Wychowanie przedszkolne	OPPT-GR-7 Wychowanie przedszkolne w Przedszkolu Samorządowym w Grucie OPPT-GR-12 Dodatkowa oferta edukacyjna dla dzieci oraz wsparcie kompetencji kadry wychowawczej Przedszkola Miejskiego w Łasinie OPPT-GR-17 „Mali informatycy” – rozwój kompetencji ICT u dzieci w wieku przedszkolnym	Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery wychowania przedszkolnego są opisy potrzeb rozwojowych w części diagnostycznej, w rozdziale „Wychowanie przedszkolne (w tym identyfikacja gmin spełniających warunek dostępowy wsparcia w zakresie infrastruktury wychowania przedszkolnego)”

Edukacja	<p>OPPT-GR-2 Nowoczesne pracownie zawodowe inwestycją w przyszłego pracownika II</p> <p>OPPT-GR-3 Kompetencje ponad wszystko II</p> <p>OPPT-GR-4 Jagiellończyk na start II</p> <p>OPPT-GR-6 Kompetencje ponad wszystko</p> <p>OPPT-GR-13 Dodatkowa oferta edukacyjna dla dzieci oraz wsparcie kompetencji kadry nauczycielskiej w szkołach podstawowych na terenie Miasta i Gminy Łasin</p> <p>OPPT-GR-18 „Z technologią za Pan Brat” – rozwój kompetencji ICT dla uczniów Szkoły Podstawowej w Radzynie Chełmińskim</p> <p>OPPT-GR-23 Wspomaganie szkół podstawowych na terenie gminy Świecie nad Osą w rozwoju kompetencji kluczowych uczniów poprzez organizację innowacyjnych zajęć pozalekcyjnych</p>	<p>Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery edukacji są opisy potrzeb rozwojowych w części diagnostycznej, w rozdziałach „Kształcenie ogólne (w tym identyfikacja gmin spełniających warunek dostępowy wsparcia w zakresie infrastruktury edukacyjnej bazy sportowej)”, „Szkoły podstawowe i jakość kształcenia na poziomie szkoły podstawowej”, „Szkoły ponadpodstawowe maturalne”, „Szkoły ponadpodstawowe zawodowe”</p>
Zdrowie	<p>OPPT-GR-10 Przebudowa i modernizacja budynku przychodni SP ZOZ w Łasinie dla potrzeb rehabilitacji medycznej</p>	<p>Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery rewitalizacji i odnowy przestrzeni publicznej są opisy potrzeb rozwojowych w części diagnostycznej, w rozdziale „Opieka zdrowotna”</p>
Turystyka	<p>OPPT-GR-11 Budowa obiektu kulturalno- rekreacyjnego wraz z infrastrukturą techniczną w Łasinie</p>	<p>Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery kultury są opisy potrzeb rozwojowych w części diagnostycznej, w rozdziale „Turystyka”</p>
Odnowa przestrzeni publicznych	<p>OPPT-GR-8 Odnowa przestrzeni publicznej, wsparcie rozwoju turystyki</p> <p>OPPT-GR-16 Budowa strefy rekreacyjno-wypoczynkowej w Radzynie Chełmińskim</p> <p>OPPT-GR-20 Przebudowa miejsca rekreacji i sportu w miejscowości Bursztynowo</p> <p>OPPT-GR-21 Uatrakcyjnienie miejsca rekreacji i wypoczynku nad jeziorem Szańcowym w miejscowości Lisnowo</p> <p>OPPT-GR-22 Odnowa miejscowości Widlice poprzez stworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku</p>	<p>Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery rewitalizacji i odnowy przestrzeni publicznej są opisy potrzeb rozwojowych w części diagnostycznej, w rozdziale „Odnowa przestrzeni publicznych”</p>
Wsparcie potencjału administracyjnego	<p>OPPT-GR-24 Wsparcie administracyjne dla OPPT Powiatu Grudziądzkiego-etap I</p> <p>OPPT-GR-25 Wsparcie administracyjne dla OPPT Powiatu Grudziądzkiego-etap II</p>	<p>Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery rewitalizacji i odnowy przestrzeni publicznej są opisy potrzeb rozwojowych w części diagnostycznej, w rozdziale „Analiza potrzeb w zakresie wsparcia administracyjnego”</p>

9.3. Uzasadnienie wyboru projektów w oparciu o preferencje określone dla poszczególnych obszarów wsparcia

Złożone przez poszczególne samorządy projekty były weryfikowane pod kątem ich zgodności z diagnozą opracowaną dla OPPT Powiatu Grudziądzkiego oraz celami i kierunkami działań określonymi w strategii OPPT. Wybrane projekty odpowiadają na zidentyfikowane problemy występujące na terenie obszaru i realizują w największym stopniu cele i potrzeby rozwojowe.

W ramach prac nad opracowaniem projektów partnerzy zrzeszeni w OPPT brali udział w spotkaniach i konsultacjach mających na celu wybór odpowiednich projektów z zastosowaniem preferencji wynikający z dokumentów programowych.

Podstawowym warunkiem wyboru było to aby dany projekt spełniał w jak największym stopniu cele i potrzeby rozwojowej wynikające z diagnozy Strategii OPPT.

Dla poszczególnych projektów stosowano następujące preferencje:

- dla projektów z zakresu wsparcia infrastruktury rowerowej preferencje dotyczące połączenia miast, stanowiących na danym obszarze ośrodek centralny, z obszarem podmiejskim oraz realizujące koncepcję likwidacji luk w istniejącej sieci infrastruktury rowerowej.
- dla projektów z zakresu wsparcia ciepłowni lokalnych i sieci ciepłowniczych preferencje dotyczące inwestycji w ciepłownie, w których nastąpi zamiana dotychczasowego źródła ogrzewania na OZE.
- dla projektów z zakresu efektywnych sieci wodociągowych preferencje dotyczące ograniczanie strat wody.
- dla projektów z zakresu wsparcia infrastruktury kształcenia zawodowego preferencje dotyczące wykorzystania istniejącej infrastruktury oraz obejmujące infrastrukturę związaną z kształceniem w zawodach, na które istnieje regionalne lub lokalne zapotrzebowanie.
- dla projektów z zakresu wychowania przedszkolne (EFS+) preferencje dotyczące wykorzystania istniejącej infrastruktury oraz realizacji działań edukacyjnych.
- dla projektów z zakresu kształcenia ogólnego (EFS+) preferencje dotyczące wykorzystania istniejącej infrastruktury oraz realizacji działań edukacyjnych.
- dla projektów z zakresu kształcenia zawodowego (EFS+) preferencje dotyczące wykorzystania istniejącej infrastruktury oraz realizacji działań edukacyjnych.
- dla projektów z zakresu wsparcia w zakresie opieki zdrowotnej preferencje dotyczące wsparcia dla potrzeb rehabilitacji medycznej.
- dla projektów z zakresu wsparcia rozwoju turystyki preferencje dotyczące budowy turystycznej ścieżki rowerowej prowadzącej do atrakcji turystycznej (jezioro Łasińskie) i likwidującej luki w istniejącej infrastrukturze rowerowej.
- dla projektów z zakresu wsparcia odnowy przestrzeni publicznej preferencje dotyczące budowy miejsc rekreacji wraz z niezbędną infrastrukturą.
- dla projektów z zakresu wsparcia instytucji kultury preferencje dotyczące budowy obiektu kulturalno-rekreacyjnego wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

Ponadto przy wyborze wszystkich projektów preferowane były rozwiązania wspierające zgodność z zasadą DNSH, w tym w szczególności w zakresie zastosowanie gatunków rodzimych w zagospodarowywaniu otoczenia i stosowania dobrych praktyk z zakresu ochrony zieleni i drzew w celu zminimalizowania wpływu prowadzonych prac na występujące siedliska i gatunki.

Końcowym efektem prac prowadzonych nad opracowaniem i wyborem projektów było opracowanie listy projektów, które w jak największym stopniu będą służyć zaspokajaniu zidentyfikowanych w strategii potrzeb oraz fiszek projektowych dla tych projektów opisujących szczegółowo ich zakres i wskaźnik planowane do realizacji.

9.4. Wykaz wybranych projektów do wsparcia wraz z ich charakterystyką

Tabela 12. Lista projektów podstawowych

Nr fiszki / Lp	Cel polityki	Cel szczegółowy (kod)	Typ wsparcia	Fund-usz	Beneficjent	Nazwa projektu	Czy projekt znajduje się na obszarze problemowym? (TAK/NIE)	Wskaźniki produktu	Wartość	Wskaźniki rezultatu	Wartość	Całkowita wartość projektu (euro)	Koszty kwalifikowalne (euro)	Dofinansowanie UE (euro)	% dofinansowania
OPPT-GR-1	CP2	2 (viii)	Infrastruktura przeznaczona dla rowerów ZIT/OPPT	EFRR	Powiat Grudziądzki	Budowa ścieżki pieszo rowerowej wzdłuż drogi powiatowej nr 1397C Grudziądz -Dębieniec	TAK	WLWK-RCO058 Wspierana infrastruktura rowerowa	1,8 km	WLWK-RCR064 Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej	użytkownicy /rok (Wskaźnik zostanie określony w studium wykonalności i projektu)	350 000,00	350 000,00	280 200,00	80
								WLWK-RCO074 Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby 305						
								WLWK-RCO075 Wpierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt. 1	WLWK-RCR029 Szacowana emisja gazów cieplarnianych	tony równo-ważnika CO2/rok (Wskaźnik zostanie określony w studium wykonalności i projektu)				
OPPT-GR-2	CP4	4(ii)	Inwestycję w infrastrukturę kształcenia zawodowego	EFRR	Powiat Grudziądzki	Nowoczesne pracownie zawodowe inwestycją w przyszłego pracownika II	TAK	WKWK-PLRO132 Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)	szt. 1	WLWK-RCR071 Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek	użytkownicy /rok 56	172 334,00	172 334,00	137 867,00	80
								WLWK-PLRO127 - Liczba przebudowanych lub rozbudowanych szkół	szt. 2						

								WLWK-RCO067 Pojemność klas w nowych lub zmodernizowanych placówkach oświatowych	osoby 56								
								WLWK-RCO074 Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby 56								
								WLWK-RCO075 Wspieranie strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt. 1								
OPPT-GR-3	CP4	4(f)	Kształcenie ogólne-EFS+	EFS	Powiat Grudziądzki	Kompetencje ponad wszystko II	TAK	WLWK-PLFCO03 Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem	osoby 85	WLWK-PLFCR01 Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby 70	77 777,00	77 777,00	62 222,00	80		
								WLWK-PLFCO06 Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	osoby 8								
								WLWK-PLFCO07 Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	szt. 2	WLWK-PLFCR02 Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby 8						
								WLWK-PLFCO12 - Liczba ogólnodostępnych szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem w	szt. 2								

								zakresie edukacji włączającej										
								WLWK-PLFCO13 Liczba uczniów uczestniczących w doradztwie zawodowym	osoby 20									
								WLWK-PLFCO04 Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem	osoby 56	WLWK-PLFCR01 Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczaniu programu	osoby 45							
							WLWK-PLFCO05 Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach uczniowskich	osoby 14										
OPPT-GR-4	CP4	4(f)	Kształcenie zawodowe-EFS+	EFS	Powiat Grudziądzki	Jagiellończyk na start II	TAK	WLWK-PLFCO06 Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	osoby 8	WLWK-PLFCR02 Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby 8	46 999,00	46 999,00	37 599,00	80			
								WLWK-PLFCO12 - Liczba ogólnodostępnych szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem w zakresie edukacji włączającej	szt. 2									

								WLWK-PLFCO13 - Liczba uczniów uczestniczących w doradztwie zawodowym	osoby 20							
OPPT-GR-5	CP2	2(v)	Projekty w zakresie efektywnych (inteligentnych) sieci wodociągowych (w tym systemy pomiaru zużycia wody w wydzielonych obszarach sieci wodociągowej i SUW, monitoring strat sieciowych - wycieków, instalacje monitoringowe)	EFRR	Gmina Gruta	Modernizacja gospodarki wodno-ściekowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie gminy Gruta	TAK	WLWK-PLRO055 - Liczba przebudowanych stacji uzdatniania wody	szt. 1	WLWK-RCR041 - Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	osoby 6000	775 451,12	775 451,12	659 133,45	85	
								WLWK-RCO030 - Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych w ramach zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	km 0,2							
								WLWK-RCO074 - Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby 6000	WLWK-RCR043 - Straty wody w zbiorowych systemach zaopatrzenia w wodę	10 000 m3/rok					
OPPT-GR-6	CP4	4(f)	Kształcenie ogólne-EFS+	EFS	Gmina Gruta	Kompetencje ponad wszystko	TAK	WLWK-PLFCO03- Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem	osoby 290	WLWK-PLFCR01 Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby 290	108 290,59	108 290,59	92 046,00	85	
								WLWK-PLFCO06 Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	osoby 15							

								WLWK-PLFCO07 Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	szt. 5	WLWK-PLFCR02 Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby 15				
OPPT-GR-7	CP4	4(f)	Wychowanie przedszkolne-EFS+	EFS	Gmina Gruta	Wychowanie przedszkolne w Przedszkolu Samorządowym w Grucie	TAK	WLWK-PLFCO01 Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami w edukacji przedszkolnej	osoby 90	WLWK-PLFCR02 Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby 5	108 290,59	108 290,59	92 046,00	85
								WLWK-PLFCO06- Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	osoby 5						
								WLWK-PLFCO07- Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	szt. 1						
								WLWK-PLFCO10- Liczba obiektów edukacyjnych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt. 1						
OPPT-GR-8	CP5	5(i)	Odnowa przestrzeni publicznych	EFRR	Gmina Gruta	Odnowa przestrzeni publicznej, wsparcie rozwoju turystyki	TAK	WWLWK-RCO074 Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby 100	PROG-FEKP-0047 Liczba osób korzystających z obszarów publicznych objętych wsparciem	osoby 100	543 784,18	543 784,18	462 216,55	85

								WLWK-RCO075- Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt. 1							
								PROG-FEKP-0045- Liczba obiektów infrastrukturalnych wspartych w ramach odnowy przestrzeni publicznej	szt. 4							
OPPT-GR-9	CP5	5(i)	Szlaki rowerowe	EFRR	Miasto i Gmina Łasin	Budowa turystycznej ścieżki nad jeziorem łasińskim	TAK	WLWK-PLRO137 - Długość utworzonych szlaków turystycznych	km 2,5	WLWK-RCR077 Liczba osób odwiedzają- cych obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	osoby odwiedza- jące/ rok 6000		550 000,00	550 000,00	244 000,00	44, 36
								WLWK-RCO074- Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby 2000							
								WLWK-RCO075- Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt. 1							
								WLWK-RCO077- Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	szt. 1							
OPPT-GR-10	CP4	4(v)	Opieka zdrowotna	EFRR	SP ZOZ Łasin	Przebudowa i modernizacja budynku przychodni SP ZOZ w Łasinie dla potrzeb rehabilitacji medycznej	TAK	WLWK-PRLO133- Liczba wspartych podmiotów wykonujących działalność lecniczną	szt. 1	WLWK-RCR073 Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowa- nych placówek	użytkownicy /rok 40 000	200 000,00	200 000,00	140 000,00	70	

								WLWK-PRLO199- Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawno- ściami	szt. 1	opieki zdrowotnej						
								WLWK-PRLO132- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnoś- ciami	szt. 1							
								WLWK-RCO069- Pojemność nowych lub zmodernizowa- nych placówek opieki zdrowotnej	osoby/ rok 38000							
								WLWK-RCO074- Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby 7000							
								WLWK-PRLO202 Liczba wspartych podmiotów lecniczych udzielających świadczeń w zakresie ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (AOS)	szt. 1							
OPPT-GR-11	CP5	5(i)	Wsparcie instytucji kultury	EFRR	Miasto i Gmina Łasin	Budowa obiektu kulturalno-rekreacyjnego wraz z infrastrukturą techniczną w Łasinie	TAK	WLWK-RCO074-RCO074 - Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby 6500	WLWK-RCR077 - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne	osoby odwiedzające/rok 15 000	1 500 000,00	1 500 000,00	970 000,00	64,67	

								WLWK-RCO075 - Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego szt. 1 WLWK-PLRO132- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnoś ciami szt. 1 WLWK-PLRO199- Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawno- ściami szt. 1 WLWK-RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem szt. 1	objęte wsparciem					
OPPT-GR-12	CP4	4(f)	Wychowanie przedszkolne- EFS+	EFS	Miasto i Gmina Łasin	Dodatkowa oferta edukacyjna dla dzieci oraz wsparcie kompetencji kadry wychowawczej Przedszkola Miejskiego w Łasinie	TAK	WLWK-PLFCO01- Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami w edukacji przedszkolnej osoby 50 WLWK-PLFCO06 Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem osoby 4	WLWK- PLFCR02- Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby 4	51 000,00	51 000,00	43 000,00	84, 31

								WLWK-PLFCO07 Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	szt. 1								
								WLWK-PLFCO08 Liczba dzieci/uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, objętych wsparciem	osoby 50								
								WLWK- PLFCO09 - Liczba dzieci lub uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, którzy zostali objęci usługami asystenta	osoby 1								
OPPT-GR-13	CP4	4(f)	Kształcenie ogólne-EFS+	EFS	Miasto i Gmina Łasin	Dodatkowa oferta edukacyjna dla dzieci oraz wsparcie kompetencji kadry nauczycielskiej w szkołach podstawowych na terenie Miasta i Gminy Łasin	TAK	WLWK-PLFCO03- Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem	osoby 220	WLWK-PLFCR01- Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby 176	212 000,00	212 000,00	180 000,00	84,91		
								WLWK-PLFCO06 Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	osoby 24								

								WLWK-PLFCO07 Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	szt. 4	kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu							
								WLWK-PLFCO08 Liczba dzieci/uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, objętych wsparciem	osoby 220								
OPPT-GR-14	CP2	2(viii)	Infrastruktura przeznaczona dla rowerów ZIT/OPPT	EFRR	Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Radzyń Chełmiński	TAK	WLWK-RCO058- Wspierana infrastruktura rowerowa	km 3,0	WLWK-RCR064 Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej	użytkownicy / rok 5000	600 000,00	600 000,00	489 940,49	81,66		
								WLWK-RCO074- Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby 623	WLWK-RCR029- Szacowana emisja gazów cieplarnianych	tony równoważnika CO2/rok 0,95						
								WLWK-RCO075- Wpierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt. 1								
OPPT-GR-15	CP2	2(i)	Efektywne sieci ciepłownicze (budowa i modernizacja)	EFRR	Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	Przebudowa lokalnych ciepłowni poprzez zastosowanie nowych technologii do produkcji ciepłej wody	TAK	WLWK-PLRO025- Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła (innych niż indywidualne)	szt. 2	WLWK-RCR029- Szacowana emisja gazów cieplarnianych (wartość wskaźników zostanie zweryfikowana po przeprowadzeniu audytów energetycznych, przed	tony równoważnika CO2/rok	330 000,00	330 000,00	276 600,00	83,82		
								WLWK-RCO074- Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby 510								

OPPT-GR-16	CP5	5(i)	Odnowa przestrzeni publicznych	EFRR	Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	Budowa strefy rekreacyjno-wypoczynkowej w Radzynie Chełmińskim	TAK	WWLWK-RCO074- Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby 1672	o dofinansowanie) PROG-FEKP-0047- liczba osób korzystających z obszarów publicznych objętych wsparciem	osoby 1672	33 000,00	33 000,00	28 000,00	84,85
								PROG-FEKP-0045- Liczba obiektów infrastrukturalnych wspartych w ramach odnowy przestrzeni publicznej	szt. 1						
								WLWK-RCO075- Wspierane strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt. 1						
								PROG-FEKP-0046- Powierzchnia obszarów objętych odnową przestrzeni publicznych	0,5972 ha						
OPPT-GR-17	CP4	4(f)	Wychowanie przedszkolne EFS+	EFS	Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	„Mali informatycy” – rozwój kompetencji ICT u dzieci w wieku przedszkolnym	TAK	WLWK-PLFCO01- Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami w edukacji przedszkolnej	osoby 80	WLWK-PLFCO02- Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby 7	64 000,00	64 000,00	53 878,00	84,18
								WLWK-PLFCO02- Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego	szt. 1						
								WLWK-PLFCO06- Liczba przedstawicieli	osoby 7						

OPPT-GR-18	CP4	4(f)	Kształcenie ogólne-EFS+	EFS	Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	„Z technologią za Pan Brat” – rozwój kompetencji ICT dla uczniów Szkoły Podstawowej w Radzynie Chełmińskim	TAK	WLWK-PLFCO03- Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem	osoby 300	WLWK-PLFCR01- Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby 300	102 000,00	102 000,00	86 300,00	84,61
								WLWK-PLFCO06- Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	osoby 20						
								WLWK-PLFCO07- Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	szt. 1						
								WLWK-PLFCO08- Liczba dzieci/uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, objętych wsparciem	osoby 40						
								WLWK-PLFCO09 - Liczba dzieci lub uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, którzy zostaną objęci usługami asystenta	osoby 1	WLWK-PLFCR02 Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu					
WLWK-PLFCO10 - Liczba obiektów edukacyjnych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt. 1	osoby 20													

								WLWK-PLFCO12 - Liczba ogólnodostępnych szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem w zakresie edukacji włączającej	szt. 1							
								WLWK-PLFCO13- Liczba uczniów uczestniczących w doradztwie zawodowym	osoby 37							
OPPT-GR-19	CP2	2(v)	Projekty w zakresie efektywnych (inteligentnych) sieci wodociągowych (w tym systemy pomiaru zużycia wody w wydzielonych obszarach sieci wodociągowej i SUW, monitoring strat sieciowych - wycieków, instalacje monitoringowe)	EFRR	Gmina Świecie nad Osą	Przebudowa sieci wodociągowej w miejscowości Lisnowo	TAK	WLWK-RCO030 - Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych w ramach zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	3,00 km	WLWK-RCR041 - Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	osoby 500		436 492,05	436 492,05	371 018,24	85
								WLWK-RCR043- Straty wody w zbiorowych systemach zaopatrzenia w wodę	3600 m3/rok							
OPPT-GR-20	CP5	5(i)	Odnowa przestrzeni publicznych	EFRR	Gmina Świecie nad Osą	Przebudowa miejsca rekreacji i sportu w miejscowości Bursztynowo	TAK	WWLWK-RCO074- Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby 200	PROG-FEKP-0047- Liczba osób korzystających z obszarów publicznych objętych	osoby 200		157 957	157 957	134 263	85

								WLWK-RCO075- Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt. 1								
								PROG-FEKP-0046- Powierzchnia obszarów objętych odnową przestrzeni publicznych	0,11 ha								
								PROG-FEKP-0045 Liczba obiektów infrastrukturalnych wspartych w ramach odnowy przestrzeni publicznej	szt. 1								
OPPT-GR- 21	CP5	5(i)	Odnowa przestrzeni publicznych	EFRR	Gmina Świecie nad Osą	Uatrakcyjnienie miejsca rekreacji i wypoczynku nad jeziorem Szańcowym w miejscowości Lisnowo	TAK	WWLWK-RCO074- Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby 400	PROG-FEKP- 0047- Liczba osób korzystających z obszarów publicznych objętych	400 osoby						
								WLWK-RCO075- Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt. 1								
								PROG-FEKP-0046- Powierzchnia obszarów objętych odnową przestrzeni publicznych	0,05 ha			105 597	105 597	89 757	85		
								PROG-FEKP-0045 - Liczba obiektów infrastrukturalnych wspartych w ramach odnowy przestrzeni publicznej	szt. 1								

OPPT-GR-22	CP5	5(i)	Odnowa przestrzeni publicznych	EFRR	Gmina Świecie nad Osą	Odnowa miejscowości Widlice poprzez stworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku	TAK	WWLWK-RCO074- Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby 100	PROG-FEKP-0047 - Liczba osób korzystających z obszarów publicznych objętych	osoby 100	150 685	150 685	128 081,76	85
								WLWK-RCO075- Wspierane strategię zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt. 1						
								PROG-FEKP-0046- Powierzchnia obszarów objętych odnową przestrzeni publicznych	0,34 ha						
								PROG-FEKP-0045- Liczba obiektów infrastrukturalnych wspartych w ramach odnowy przestrzeni publicznej	szt. 1						
OPPT-GR-23	CP4	4(f)	Kształcenie ogólne-EFS+	EFRR	Gmina Świecie nad Osą	Wspomaganie szkół podstawowych na terenie gminy Świecie nad Osą w rozwoju kompetencji kluczowych uczniów poprzez organizację innowacyjnych zajęć pozalekcyjnych	TAK	WLWK-PLFCO07- Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	szt. 4	WLWK-PLFCR01- Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby 20	139 665,88	139 665,88	118 715,99	85
								WLWK-PLFCO03- Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem	osoby 80						
								WLWK-PLFCO06- Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek	osoby 18	WLWK-PLFCR02- Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby 8				

								systemu oświaty objętych wsparciem							
OPPT-GR-24	CP5	5(i)	WSPARCIE POTENCJAŁU ADMINISTRACYJNEGO (0,6 % ALOKACJI ZIT/OPPT)*	EFRR	OPPT Powiatu Grudziądzkiego	Wsparcie administracyjne dla OPPT Powiatu Grudziądzkiego- etap I	TAK	WLWK-RCO112- Podmioty zaangażowane w przygotowanie i realizację strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt. 5	PROG-FEKP-0051- Liczba osób objętych projektem w ramach wsparcia administracyjnego	osoby 2	18 576	18 576	15 789	85
								PROG-FEKP-0050- Średnioroczna liczba etatów finansowanych w ramach wsparcia administracyjnego	szt. 2						
OPPT-GR-25	CP5	5(i)	WSPARCIE POTENCJAŁU ADMINISTRACYJNEGO (0,6 % ALOKACJI ZIT/OPPT)*	EFRR	OPPT Powiatu Grudziądzkiego	Wsparcie administracyjne dla OPPT Powiatu Grudziądzkiego- etap II	TAK	WLWK-RCO112- Podmioty zaangażowane w przygotowanie i realizację strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt. 5	PROG-FEKP-0051 - Liczba osób objętych projektem w ramach wsparcia administracyjnego	osoby 2	18 576	18 576	15 789	85
								PROG-FEKP-0050- Średnioroczna liczba etatów finansowanych w ramach wsparcia administracyjnego	szt. 2						
Razem:											6 852 475,41	6 852 475,41	5 208 462,48	x	
w tym: CP2											2 491 943,17	2 491 943,17	2 076 892,18	x	
CP4											1 282 357,06	1 282 357,06	1 043 673,99	x	
CP5											3 078 175,18	3 078 175,18	2 087 896,31	x	
Suma łącznie EFRR:											5 942 452,35	5 942 452,35	4 442 655,49	x	
Suma łącznie EFS+:											910 023,06	910 023,06	765 806,99	x	

10. Plan wdrożeniowy dla realizacji strategii

Za realizację ogółu ustaleń strategii terytorialnej odpowiedzialne są władze Stowarzyszenia Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego, które realizują to zadanie poprzez Zespół do spraw opracowania Strategii Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego i organizacji procesu konsultacji społecznych projektu strategii. Zespół został powołany spośród pracowników jednostek samorządu terytorialnego będących sygnatariuszami partnerstwa uchwałą Walnego Zebrania Nr 6/2023 z dnia 12 czerwca 2023 r. Powyższe zadania są związane z projektem polegającym na wsparciu administracyjnym dla prowadzenia polityki terytorialnej w partnerstwie.

W uchwale określono następujące szczegółowe zadania Zespołu:

1. Opracowanie projektu Strategii Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego.
2. Organizacja procesu konsultacji społecznych projektu Strategii Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego.
3. Bieżąca współpraca z Instytucją Zarządzającą programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 w zakresie ogółu spraw związanych z realizacją ustaleń strategii.
4. Bieżąca współpraca z beneficjentami projektów ujętych w strategii w celu optymalizacji procesu ich realizacji.
5. Bieżąca współpraca z interesariuszami procesu kształtowania rozwoju partnerstwa – w celu przekazywania informacji na temat postępów realizacji ustaleń strategii oraz zbierania opinii i sugestii na rzecz jego usprawnienia.
6. Monitorowanie realizacji ustaleń strategii – w tym przygotowywanie corocznego „Raportu z realizacji ustaleń strategii terytorialnej dla Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego”.
7. Prowadzenie strony www partnerstwa (jeśli zostanie podjęta decyzja o jej prowadzeniu).
8. Inicjowanie działań w kierunku aktualizacji strategii, jeśli zajdzie taka konieczność.

Na poziomie wdrażania Strategii terytorialnej planuje się informowanie o realizacji strategii w formie przekazywania informacji za pomocą stron internetowych samorządów należących do OPPT oraz na stronie Stowarzyszenia OPPT.

Kluczowym dokumentem umożliwiającym realizację projektów finansowanych ze środków Programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021 – 2027 jest Porozumienie Terytorialne. Zostało ono zawarte 6 listopada 2023 roku pomiędzy Województwem Kujawsko – Pomorskim i Stowarzyszeniem Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego. Celem porozumienia jest: uzgodnienie zasad i zakresu wsparcia realizacji strategii OPPT w ramach programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027, określenie przedsięwzięć priorytetowych ważnych dla rozwoju obszaru objętego Porozumieniem wyrażających wspólne interesy Partnerstwa JST i realizujących cele wyznaczone w strategii OPPT oraz zgodnych z celami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Województwa, przygotowanie i realizacja przedsięwzięć priorytetowych w sposób umożliwiający złożenie wniosków o dofinansowanie, wniosków o płatność i osiągnięcie określonych wartości wskaźników produktu i rezultatu w terminach określonych w Porozumieniu, wzmocnienie powiązań i współpracy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego tworzącymi Partnerstwo JST oraz partnerami społecznymi, gospodarczymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, w celu równomiernego rozwoju całego obszaru Partnerstwa JST.

Strategia OPPT Powiatu Grudziądzkiego może być aktualizowana w celu dostosowania jej zapisów do zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru lub w przypadku problemów z osiągnięciem celów Strategii OPPT. Koszty całkowite zaplanowanych do realizacji projektów są szacunkowe i mogą ulec zmianie po sporządzeniu pełnej dokumentacji technicznej i aplikacyjnej. Sytuacje, w których

konieczna może być aktualizacja Strategii OPPT Powiatu Grudziądzkiego w trybie, w jakim została ona przyjęta (zatwierdzenie dokumentu przez Walne Zebranie Stowarzyszenia i przekazanie jej do IZ FEdKP w celu zaopiniowania) będą dotyczyły wprowadzenia nowego projektu (nieujętego wcześniej na liście podstawowej). Zmiany dotyczące poszczególnych projektów wpisanych do Strategii OPPT Powiatu Grudziądzkiego na listę podstawową (zmiana harmonogramu, zmiana budżetu itp.), o ile nie będą skutkować istotną modyfikacją zakresu i zmniejszeniem wskaźników na poziomie całego przedsięwzięcia, nie będzie się traktować się jako zmiany przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Strategii OPPT Powiatu Grudziądzkiego.

Dokonywanie aktualizacji Strategii OPPT Powiatu Grudziądzkiego będzie możliwe dwa razy w ciągu roku. W uzasadnionych przypadkach, za zgodą lub na wniosek IZ FEdKP, dopuszcza się możliwość aktualizacji Strategii OPPT Powiatu Grudziądzkiego częściej niż dwa razy do roku.

Załącznik nr 2. Kontraktacja narastająco

Kontraktacja (narastająco)				
	EFRR		EFS+	
Rok	Liczba projektów planowanych do złożenia	Wartość dofinansowania z projektów planowanych do złożenia (euro)	Liczba projektów planowanych do złożenia	Wartość dofinansowania z projektów planowanych do złożenia (euro)
2023	-	-	-	-
2024	11	2 658 726,00	9	765 806,99
2025	16	4 442 655,49	-	-
2026	-	-	-	-

Załącznik nr 3. Złożone wnioski o płatność narastająco

Złożone wnioski o płatność (narastająco)				
Cele pośrednie				
	EFRR		EFS+	
Rok	Procent liczony od wartości środków dedykowanych	Wartość złożonych wniosków o płatność (euro)	Procent liczony od wartości środków dedykowanych	Wartość złożonych wniosków o płatność (euro)
2023	-	0,00	-	0,00
2024	3,28	145 761,50	3,00	23 011,50
2025	66,35	2 947 798,77	78,50	601 194,69
2026	96,09	4 269 114,74	100	765 806,99
2027	99,82	4 434 760,99	-	-
2028	99,91	4 438 708,24	-	-
2029	100	4 442 655,49	-	-
Cel końcowy		4 442 655,49		765 806,99

11. Plan finansowy wraz z określeniem źródeł finansowania projektów

Załącznik nr 4. Plan finansowy

L.p.	Nazwa projektu	Koszt całkowity	Źródła finansowania (wkład UE, środki krajowe, środki własne, budżet państwa)	Wydatki planowane w latach						
				2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.	2028 r.	2029 r.
CP2										
1	Przebudowa lokalnych ciepłowni poprzez zastosowanie nowych technologii do produkcji ciepłej wody	330 000,00	wkład UE/środki własne			330 000,00				
2	Modernizacja gospodarki wodno-ściekowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie gminy Gruta	775 451,12	wkład UE/środki własne			387.725,56	387.725,56			

3	Przebudowa sieci wodociągowej w miejscowości Lisnowo	436 492,05	wkład UE/środki własne			436 492,05				
4	Budowa ścieżki pieszo rowerowej wzdłuż drogi powiatowej nr 1397C Grudziądz - Dębieniec	350.000,00	wkład UE/środki własne				350.000,00			
5	Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Radzyń Chełmiński	600 000,00	wkład UE/środki własne			600 000,00				
6	Podsumowanie CP2	2 491 943,17				1 754 217,61	737 725,56			
CP4										
1	Kompetencje ponad wszystko II	77 777,00	wkład UE/środki własne/budżet państwa			77 777,00				
2	Kompetencje ponad wszystko	108 290,59	wkład UE/środki własne/budżet państwa		13 536,32	54 145,30	40 608,97			

3	Dodatkowa oferta edukacyjna dla dzieci oraz wsparcie kompetencji kadry nauczycielskiej w szkołach podstawowych na terenie Miasta i Gminy Łasin	212 000,00	wkład UE/środki własne/budżet państwa			121 142,84	90 857,16			
4	„Z technologią za Pan Brat” – rozwój kompetencji ICT dla uczniów Szkoły Podstawowej w Radzynie Chełmińskim	102 000,00	wkład UE/środki własne/budżet państwa			102 000,00				
5	Wspomaganie szkół podstawowych na terenie gminy Świecie nad Osą w rozwoju kompetencji kluczowych	139 665,88	wkład UE/środki własne/budżet państwa			139 665,88				

	uczniów przez organizację innowacyjnych zajęć pozalekcyjnych									
6	Jagiellończyk na start II	46 999,00	wkład UE/środki własne/budżet państwa			46 999,00				
7	Wychowanie przedszkolne w Przedszkolu Samorządowym w Grucie	108 290,59	wkład UE/środki własne/budżet państwa		13 536,32	54 145,30	40 608,97			
8	Dodatkowa oferta edukacyjna dla dzieci oraz wsparcie kompetencji kadry wychowawczej Przedszkola Miejskiego w Łasinie	51 000,00	wkład UE/środki własne/budżet państwa			29 143,00	21 857,00			
9	„Mali informatycy” – rozwój kompetencji ICT u dzieci w wieku przedszkolnym	64 000,00	wkład UE/środki własne/budżet państwa			64 000,00				

10	Nowoczesne pracownie zawodowe inwestycją w przyszłego pracownika II	172 334,00	wkład UE/środki własne/budżet państwa		172 334,00					
11	Przebudowa i modernizacja budynku przychodni SP ZOZ w Łasinie dla potrzeb rehabilitacji medycznej	200 000,00	wkład UE/środki własne/budżet państwa			200 000,00				
12	Podsumowanie CP4	1 282 357,06			199 406,64	889 018,32	193 932,10			
CP5										
1	Budowa turystycznej ścieżki nad jeziorem Łasińskim	550 000,00	wkład UE/środki własne/budżet państwa			412 500,00	137 500			
2	Budowa obiektu kulturalno-rekreacyjnego wraz z infrastrukturą	1 500 000,00	wkład UE/środki własne/budżet państwa			250 000,00	1 000 000,00	250 000,00		

	techniczną w łasinie									
3	Odnowa przestrzeni publicznej, wsparcie rozwoju turystyki	543 784,18	wkład UE/środki własne/budżet państwa			543 784,18				
4	Budowa strefy rekreacyjno-wypoczynkowej w Radzynie Chełmińskim	33 000,00	wkład UE/środki własne/budżet państwa			33 000,00				
5	Przebudowa miejsca rekreacji i sportu w miejscowości Bursztynowo	157 957,00	wkład UE/środki własne/budżet państwa			157 957,00				
6	Uatrakcyjnienie miejsca rekreacji i wypoczynku nad jeziorem Szańcowym w miejscowości Lisnowo	105 597,00	wkład UE/środki własne/budżet państwa			105 597,00				
7	Odnowa miejscowości	150 685,00	wkład UE/środki własne/budżet państwa			150 685,00				

	Widlice poprzez stworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku									
8	Wsparcie administracyjne dla OPPT Powiatu Grudziądzkiego- etap I	18 576,00	wkład UE/środki własne		9 288,00	9 288,00				
9	Wsparcie administracyjne dla OPPT Powiatu Grudziądzkiego- etap II	18 576,00	wkład UE/środki własne				4 644,00	4 644,00	4 644,00	4 644,00
10	Podsumowanie CP5	3 078 175,18			9 288,00	1 662 811,18	1 142 144,00	254 644,00	4 644,00	4 644,00
Ogółem CP2, CP4, CP5										
1	Podsumowanie CP2, CP4, CP5	6 852 475,41			208 694,64	4 306 047,11	2 073 801,66	254 644,00	4 644,00	4 644,00

12. Opis procesu zaangażowania partnerów zewnętrznych

Zadania dotyczące realizacji Strategii OPPT i zawartych w niej projektów realizowane będą w formule partnerstwa. W tym celu zostało powołane Stowarzyszenie Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego. Stowarzyszenie zawiązane zostało w dniu 20 czerwca 2022 roku, przez Założycieli:

Powiat Grudziądzki,

Gminę Gruta,

Miasto i Gminę Łasin,

Miasto i Gminę Radzyń Chełmiński,

Gminę Świecie nad Osą.

Głównym celem utworzenia stowarzyszenia jest umożliwienie skorzystania ze środków unijnej perspektywy finansowej przypadającej na lata 2021 – 2027 poprzez uzyskania dofinansowania na realizację projektów planowanych przez gminy i powiat. Ponadto Stowarzyszenie ma na celu zacieśnienie współpracy między samorządami we wspólnych działaniach, których celem jest rozwój obszaru stowarzyszenia, a także wzrost jakości życia mieszkańców.

W dniu 5 sierpnia 2022 r. Stowarzyszenie zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Stowarzyszenie działa na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach, Statutu oraz aktów prawa krajowego i unijnego w zakresie realizacji zadań statutowych.

Stowarzyszenie nie prowadzi działalności gospodarczej. Siedziba stowarzyszenia mieści się na terenie siedziby Starostwa Powiatowego w Grudziądzu to jest w Grudziądzu przy ulicy Małomłyńskiej 1.

Zgodnie ze Statutem władzami Stowarzyszenia są:

1. Walne Zebranie Członków zwane Walnym Zebraniem,
2. Zarząd,
3. Komisja Rewizyjna.

Walne Zebranie jest organem stanowiącym Stowarzyszenia. W trakcie Walnych Zebrań podjęto uchwały związane z utworzeniem stowarzyszenia, wyborem władz stowarzyszenia, przyjęciem niezbędnych regulaminów, uchwaleniem budżetu i składek członkowskich. Stowarzyszenie i należące do niego samorządy, realizowały również zadania związane z opracowaniem strategii obszaru oraz listy projektów przewidzianych do dofinansowania.

W latach 2022 i 2023 trwały prace na podstawie, których została utworzona lista projektów, które zamierzają realizować samorządy: Powiatu Grudziądzkiego oraz gmin: Gruta, Łasin, Radzyń Chełmiński i Świecie nad Osą w ramach dofinansowania ze środków unijnej perspektywy finansowej przypadającej na lata 2021 – 2027. W ramach tej perspektywy Obszar Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego dysponuje alokacją w wysokości 5 208 426 euro na realizację projektów w ramach Polityki Terytorialnej Województwa. Na projekty te składają się między innymi projekty z zakresu sieci wodociągowych, ścieżek rowerowych, odnowy przestrzeni publicznej, wsparcia instytucji kultury, infrastruktury kształcenia zawodowego, kształcenia zawodowego i kształcenia ogólnego w ramach EFS+, opieki zdrowotnej, wsparcia rozwoju turystyki, wychowania przedszkolnego, ciepłowni lokalnych. Łączna lista projektów zawiera 25 projektów (w tym dwa dotyczące wsparcia potencjału administracyjnego). Przygotowane projekty muszą spełniać warunki formalne finansowania z programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027, w tym muszą odpowiadać celom przewidzianym do realizacji w ramach polityki terytorialnej. Dofinansowanie będzie możliwe po ostatecznym zatwierdzeniu listy projektów przez Instytucję Zarządzającą oraz po uchwaleniu strategii

Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego przez Walne Zebranie Stowarzyszenia. Realizacja projektów nastąpi po złożeniu wniosków o dofinansowanie do Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu.

Za realizację Strategii OPPT Powiatu Grudziądzkiego odpowiedzialne jest Stowarzyszenie Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego.

Walne Zebranie Członków jest organem stanowiącym Stowarzyszenia. W jego skład wchodzi przedstawiciele wszystkich jednostek samorządu terytorialnego będących Członkami Stowarzyszenia.

Do zadań Walnego Zebrania należy między innymi zatwierdzanie Strategii Terytorialnej i jej aktualizacji, zatwierdzanie listy projektów i jej aktualizacja, przedkładanie Strategii do zaopiniowania przez Instytucję Zarządzającą, zatwierdzanie raportów z realizacji Strategii OPPT i przekazywanie ich do Instytucji Zarządzającej.

Organem wykonawczym Stowarzyszenia jest jego Zarząd, reprezentujący Stowarzyszenie na zewnątrz. Składa się z 5 członków. Prezesem Zarządu zgodnie ze statutem jest Starosta Grudziądzki.

W celu realizacji zadań związanych z przeprowadzeniem konsultacji społecznych strategii oraz zapewnieniem wsparcia w realizacji strategii uchwałą Walnego Zebrania Nr 3/2024 z dnia 16 stycznia 2024 r. został powołany Zespół Doradczy Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego. W skład Zespołu zostali powołani przedstawiciele środowisk zapewniający szeroką partycypację społeczną w pracach nad opracowaniem Strategii i jej aktualizacją oraz nad opracowaniem projektów. Zespół będzie pełnił funkcję konsultacyjno – opiniodawczą dla Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego w procesach związanych z opracowaniem, realizacją, monitorowaniem i ewaluacją Strategii Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego.

Powołany Zespół pozwoli na znacznie lepsze dostosowanie realnych potrzeb lokalnych społeczności do założeń rozwojowych Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego oraz na opracowanie strategii uwzględniającej pożądane kierunki i możliwości jego rozwoju. Istotnym efektem podjętych i kontynuowanych działań jest wzmocnienie relacji pomiędzy podmiotami publicznymi, gospodarczymi i społecznymi. Prace Zespołu prowadzone będą w formule posiedzeń oraz konsultacji przygotowywanej dokumentacji przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość.

W dniu 23 stycznia 2024 r. projekt strategii OPPT przekazano do zaopiniowania przez Zespół Doradczy. Do przesłanego projektu Członkowie Zespołu nie wnieśli uwag.

W dniu 05 lutego 2024 r. odbyło się inauguracyjne posiedzenie Zespołu Doradczego Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego. Podczas posiedzenia przedstawione zostały założenia Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego i środki finansowe wydzielone w ramach Funduszy Europejskich dla Kujaw i Pomorza 2021 – 2027 na ten cel oraz projekt Strategii Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego, w tym w szczególności lista projektów planowanych do realizacji przez Powiat Grudziądzki oraz gminy: Gruta, Łasin, Radzyń Chełmiński i Świecie nad Osą. Zespół Doradczy pozytywnie zaopiniował projekt Strategii.

W dniu 01 października 2024 r. Walne Zebranie Stowarzyszenia Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego pojęło uchwałę Nr 10/2024 w sprawie zatwierdzenia projektu Strategii Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego i skierowania tego projektu do konsultacji społecznych. Konsultacje społeczne zostały zaplanowane w terminie od dnia 07 października 2024r. do dnia 30 października 2024r.

Celem przeprowadzenia konsultacji było poinformowanie mieszkańców OPPT Powiatu Grudziądzkiego o przygotowanym projekcie Strategii Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego. Przeprowadzone konsultacje dają uczestnikom możliwość zapoznania się z projektem

dokumentu, a także umożliwią zebranie uwag, wniosków, opinii oraz umożliwią zaangażowanie partnerów społecznych w proces podejmowania decyzji co do kierunków rozwoju OPPT.

Przyjęto następujący sposób informowania interesariuszy o konsultacjach społecznych Strategii Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego:

- zamieszczenie na oficjalnych stronach internetowych jednostek samorządu terytorialnego OPPT informacji o odbywających się konsultacjach społecznych,
- zamieszczenie informacji o trwających konsultacjach na tablicach informacyjnych w Urzędach Gmin i w Starostwie Powiatowym w Grudziądzu,
- zamieszczenie artykułów informacyjnych o trwających konsultacjach społecznych w mediach społecznościowych Członków Stowarzyszenia,
- za pośrednictwem stron internetowych jednostek samorządu terytorialnego OPPT poprzez publikację projektu dokumentu Strategii Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego i zamieszczenie formularza konsultacji społecznych do wypełnienia,

Konsultacje społeczne przeprowadzone są w następujących formach:

- organizacja 5 spotkań konsultacyjnych o charakterze informacyjnym w siedzibach Gmin i Powiatu wchodzących w skład OPPT Powiatu Grudziądzkiego,
- za pomocą formularza konsultacyjnego lub na adres mailowy: stowarzyszenie.oppt@powiatgrudziadzki.pl,
- w ramach bezpośredniego kontaktu w siedzibie Stowarzyszenia OPPT Powiatu Grudziądzkiego w Grudziądzu przy ul. Małomłyńskiej 1 poprzez możliwość zgłoszenia uwag i wniosków przez wypełnienie formularza konsultacyjnego oraz w formie ustnej,
- udostępnienie do wglądu wersji papierowej projektu Strategii wraz z formularzem konsultacji społecznych w siedzibach wszystkich urzędów gmin OPPT oraz w siedzibie Starostwa Powiatowego, w godzinach pracy jednostek samorządowych.

Konsultacje społeczne prowadzone są zgodnie z zasadą równości. Wszyscy zainteresowani mogą brać udział w konsultacjach na równych prawach, z uwzględnieniem zasady równości szans i niedyskryminacji oraz zasady równości kobiet i mężczyzn.

Konsultacje społeczne prowadzone są równocześnie we wszystkich jednostkach samorządu terytorialnego wchodzących w skład OPPT.

13. Sprawozdanie z konsultacji społecznych

Konsultacje społeczne projektu Strategii Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego przeprowadzone zostały w terminie od 07.10.2024 r. do 30.10.2024 r. na podstawie Uchwały Walnego Zebrania Stowarzyszenia Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego Nr 10/2024 z dnia 01 października 2024 r. w sprawie zatwierdzenia projektu Strategii Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego i skierowania tego projektu do konsultacji społecznych.

Celem konsultacji było poinformowanie mieszkańców Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego o przygotowanym projekcie Strategii Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego oraz poznania opinii, uwag, wniosków i propozycji zmian do tego projektu. Przyjęta formuła kontaktu pozwalała na zaangażowanie i aktywny udział mieszkańców, partnerów społecznych oraz podmiotów gospodarczych w proces opracowania tego dokumentu.

Z projektem Strategii Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego zainteresowani mogli zapoznać się:

- w siedzibie Stowarzyszenia Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego przy ul. Małomłyńskiej 1, pokój nr 209;
- w siedzibach Urzędów Gmin Stowarzyszenia Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego: Gminie Gruta, Mieście i Gminie Łasin, Mieście i Gminie Radzyń Chełmiński, Gminie Świecie nad Osą oraz w siedzibie Powiatu Grudziądzkiego w Starostwie Powiatowym w Grudziądzu, w godzinach pracy Urzędów Gmin i Starostwa Powiatowego;
- stronach internetowych Urzędów Gmin Stowarzyszenia Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego: Gminie Gruta, Mieście i Gminie Łasin, Mieście i Gminie Radzyń Chełmiński, Gminie Świecie nad Osą oraz Starostwa Powiatowego w Grudziądzu.
- stronie internetowej Stowarzyszenia Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego.

W dniu 7 października 2024 r. informacje o konsultacjach zamieszczono na stronach internetowych:

Stowarzyszenia Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego:

<https://grudziadzki-oppt.pl/konsultacje-spooleczne/>

Powiatu Grudziądzkiego:

<https://www.powiatgrudziadzki.pl/365,aktualnosci?tresc=13826>

Gminy Gruta:

<https://gruta.pl/>

<https://www.facebook.com/gminagruta>

<https://www.bip.gruta.akcessnet.net/index.php?idg=1&id=1&x=1>

Miasta i Gminy Łasin:

<http://bip.lasin.pl/>

www.lasin.pl/

Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński:

<https://www.radzynchelminski.eu>

<https://www.bip.radzynchelminski.pl>

Gminy Świecie nad Osą:

<https://www.swicienadosa.4bip.pl/index.php?idg=9&id=45&x=1>

<https://www.swicienadosa.pl/>

Wypełniony formularz konsultacyjny można było złożyć do dnia 30.10.2024 r. w wybrany sposób:

- osobiście w pokoju nr 209 Starostwa Powiatowego w Grudziądzu, ul. Małomłyńska 1;
- za pośrednictwem poczty na adres Stowarzyszenia Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego z siedzibą w Starostwie Powiatowym w Grudziądzu, ul. Małomłyńska 1, 86-300 Grudziądz z dopiskiem „Konsultacje społeczne projektu Strategii Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego”:

- przesłanie na adres e-mail: stowarzyszenie.oppt@powiatgrudziadzki.pl

- podczas spotkań konsultacyjnych organizowanych w Gminach Stowarzyszenia Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego: Gminie Gruta, Mieście i Gminie Łasin, Mieście i Gminie Radzyń Chełmiński, Gminie Świecie nad Osą oraz w siedzibie Powiatu Grudziądzkiego w Starostwie Powiatowym w Grudziądzu;

- w siedzibach Urzędów Gmin Stowarzyszenia Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego: Gminie Gruta, Mieście i Gminie Łasin, Mieście i Gminie Radzyń Chełmiński, Gminie Świecie nad Osą oraz w siedzibie Powiatu Grudziądzkiego w Starostwie Powiatowym w Grudziądzu, w godzinach pracy Urzędów Gmin i Starostwa Powiatowego.

Konsultacje prowadzone były jednocześnie przez wszystkich Partnerów Stowarzyszenia Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego: Gminie Gruta, Mieście i Gminie Łasin, Mieście i Gminie Radzyń Chełmiński, Gminie Świecie nad Osą oraz Powiatu Grudziądzkiego. Projekt Strategii i formularz konsultacyjny dostępne były w tradycyjnej drukowanej formie oraz w udostępnionej na stronach internetowych wersji elektronicznej. Istniała ponadto możliwość złożenia uwag i propozycji zmian za pośrednictwem poczty tradycyjnej, poczty elektronicznej oraz osobiście na organizowanych spotkaniach konsultacyjnych, dyżurach konsultacyjnych oraz w siedzibach gmin i powiatu w godzinach ich urzędowania.

W ramach prowadzonych konsultacji społecznych w Gminach Stowarzyszenia Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego: Gminie Gruta, Mieście i Gminie Łasin, Mieście i Gminie Radzyń Chełmiński, Gminie Świecie nad Osą oraz w siedzibie Powiatu Grudziądzkiego w Starostwie Powiatowym w Grudziądzu zorganizowano spotkania konsultacyjne w poniższych terminach i miejscach:

- 22.10.2024 r., w godzinach od 8.00 do 17.00, pokój 209, w siedzibie Stowarzyszenia Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego przy ul. Małomyńskiej,

- 16.10.2024 r., godz. 7.00 do 15.00, pokój nr 12, siedziba Urzędu Gminy Gruta,

- 21.10.2024 r., godz. 7.15 do 15.15, pokój nr 3, siedziba Miasta i Gminy Łasin,

- 22.10.2024 r., godz. 10.00 do 14.00, pokój nr 1, siedziba Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński,

- 15.10.2024 r., godz. 7.00 do 15.00, sala posiedzeń, siedziba Urzędu Gminy Świecie nad Osą.

Podczas zorganizowanych spotkań konsultacyjnych nie wpłynęły do projektu Strategii Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego żadne uwagi. Także w przyjętej tradycyjnej i elektronicznej formie przekazywania uwag do przywołanych dokumentów, w wyznaczonym okresie konsultacji nie wpłynęły żadne uwagi.

Z konsultacji społecznych opracowany został raport. Raport został opublikowany na stronach internetowych Urzędów Gmin Stowarzyszenia Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego: Gminie Gruta, Mieście i Gminie Łasin, Mieście i Gminie Radzyń Chełmiński, Gminie Świecie nad Osą oraz Powiatu Grudziądzkiego w Grudziądzu oraz stronie Stowarzyszenia Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego.

Prezes Zarządu Stowarzyszenia Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego zwrócił się pismami z dnia 23.10.2024 r. do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy z prośbą o uzgodnienie, iż w przypadku projektu Strategii Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Pismem z dnia 05.11.2024 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy odmówił uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego i jednocześnie na podstawie art. 53 ust. 2 pkt 2 Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii.

Pismem z dnia 07.11.2024 r. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy wydał opinię zgodnie z którą w świetle obowiązujących przepisów projekt Strategii Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego nie wymaga opinii organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Zgodnie z zaleceniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy przygotowana została Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Terytorialnej Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego.

Konsultacje społeczne Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Strategii Terytorialnej Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego. Rozdział zostanie uzupełniony po przeprowadzeniu konsultacji społecznych w wyżej wymienionym zakresie.

14. System monitorowania strategii terytorialnej

Niezbędnym elementem oceny, czy realizacja ustaleń strategii postępuje prawidłowo, jest monitorowanie tego procesu. Ustala się następujące założenia realizacji tego procesu:

1. Podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie procesu monitorowania są władze partnerstwa²⁹, które realizują zadanie poprzez powołanie zespołu zadaniowego dedykowanego do prowadzenia monitorowania w całym okresie realizacji ustaleń strategii. Jeśli nie zostanie to ustalone inaczej, zadanie monitorowania będzie realizowane przez Zespół Zadaniowy ds. Realizacji Strategii, o którym mowa w rozdziale „Plan wdrożeniowy dla realizacji strategii”.
2. Monitorowaniu podlega realizacja każdego z projektów strategii (o których mowa w rozdziale „Lista projektów podstawowych (wraz z informacją na temat sposobu ich wyboru oraz powiązania z innymi projektami)”) oraz stan wskaźników realizacji strategii (o których mowa w rozdziale „Oczekiwane wskaźniki produktu i rezultatu realizacji strategii”).
3. Monitorowanie jest procesem ciągłym, ale wymiernym rezultatem tego procesu będzie sporządzenie raz w roku publikacji pn. „Raport z realizacji ustaleń strategii terytorialnej dla Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Grudziądzkiego” (zwany dalej Raportem). Raport za dany rok powinien być sporządzony nie później niż do końca miesiąca marca roku następującego po roku, za który jest sporządzany i zostać przyjęty przez władze partnerstwa nie później niż do końca miesiąca maja roku następującego po roku, za który jest sporządzany. W okresie jednego tygodnia po przyjęciu, Raport zostaje przekazany do Instytucji Zarządzającej programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 oraz zostaje opublikowany na stronach www: partnerstwa (jeśli prowadzi stronę) oraz wszystkich jst będących sygnatariuszami partnerstwa.
4. Do udziału w procesie monitorowania zobowiązani są wszyscy beneficjenci projektów, których obowiązkiem jest przekazanie zespołowi zadaniowemu dedykowanemu do prowadzenia monitorowania, corocznie do końca lutego, danych i informacji niezbędnych do przygotowania Raportu za rok poprzedni.

---

²⁹ Organy statutowe zarządzające partnerstwem

5. Raport sporządzany jest do końca realizacji ustaleń strategii. Jeśli planowane zadania zostaną zrealizowane przed zakończeniem perspektywy finansowej 2021-2027 – nie zachodzi potrzeba sporządzania raportu dla okresu po zakończeniu realizacji strategii. Jeżeli dany projekt zostanie zrealizowany przed zakończeniem obowiązywania strategii, jest wskazywany w Raporcie z odpowiednią adnotacją.
6. W przypadku zmiany ustaleń strategii dotyczącej listy projektów, do końca okresu monitorowania należy w Raporcie uwzględniać zarówno projekty dodane, jak i projekty, które zostały z niej usunięte – wraz z zamieszczeniem stosownej informacji o usunięciu projektu i podaniem roku usunięcia projektu i od którego roku realizowany jest projekt włączony do strategii.
7. Raport składa się z następujących, obligatoryjnie wymaganych, części:
  - a) Charakterystyki działań oraz efektów realizacji projektów strategii, realizowanej poprzez wypełnienie „Karty monitorowania stanu realizacji projektu strategii”, której wzór został zamieszczony poniżej.
  - b) Analizy stanu wskaźników realizacji strategii, realizowanej poprzez wypełnienie „Karty monitorowania stanu realizacji wskaźników strategii”, której wzór został zamieszczony poniżej.
  - c) Podsumowania zawierającego najważniejsze wnioski z dokonanej analizy. W szczególności należy zwrócić uwagę na: zidentyfikowane ryzyka realizacji wraz z propozycją ich zminimalizowania, zidentyfikowane możliwości usprawniania realizacji ustaleń strategii, zidentyfikowane projekty, które rekomenduje się do usunięcia ze strategii podczas jej formalnej aktualizacji.

Wzór „Karty monitorowania stanu realizacji projektu strategii”

Rok, za który podawana jest informacja	
Numer projektu	
Nazwa projektu	
Beneficjent	
Imię, nazwisko i dane kontaktowe osoby przedstawiającej dane źródłowe do Raportu	
Syntetyczny opis działań prowadzonych na rzecz realizacji projektu w roku, za który sporządza się Raport ³⁰	
Etap realizacji projektu na koniec roku, za który sporządza się Raport ³¹	

³⁰ Jeżeli w danym roku raportowym w przypadku opisywanego projektu nie były prowadzone żadne działania, w tym polu należy o tym poinformować

³¹ Patrz wyjaśnienia poniżej tabeli.

Czy dostrzega się ryzyka dla kontynuacji realizacji projektu? Jeśli tak – należy je scharakteryzować								
Czy dostrzega się możliwości usprawnienia procesu realizacji projektu? Jeśli tak – należy je scharakteryzować								
Ewentualne informacje dodatkowe istotne dla procesu realizacji strategii w zakresie danego projektu ³²								
Stan realizacji wskaźników projektu								
Nazwa i miara wskaźnika	Wartość docelowa zadeklarowana w strategii	Stan wskaźnika na koniec roku:						
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Wskaźnik 1								
Wskaźnik 2								
...								

Wyjaśnienia: Oceny etapu realizacji projektu na koniec roku, za który sporządza się Raport, należy dokonać wg następujących kryteriów zaawansowania prac:

- 1) etap „zero” – prace nie zostały rozpoczęte,
- 2) etap I – prace w fazie przygotowawczej - etap obejmuje opracowanie koncepcji projektu i harmonogramu prac, powołanie partnerów społecznych,
- 3) etap II – prace realizacyjne w fazie początkowej,
- 4) etap III – prace realizacyjne w fazie zaawansowanej,

Wskazuje się następujące możliwości oceny zaawansowania:

- w przypadku projektów o charakterze wieloletnim, za *prace realizacyjne w fazie początkowej* (etap II) należy uznać prace realizowane do osiągnięcia 30% założonego czasu realizacji projektu; po przekroczeniu tej wartości stan zaawansowania ocenia się jako *prace realizacyjne w fazie zaawansowanej* (etap III); alternatywnie dopuszcza się pomiar na podstawie zaangażowania środków, to znaczy za *prace realizacyjne w fazie początkowej* (etap II) należy uznać prace realizowane do osiągnięcia 30% założonego wydatkowania środków; po przekroczeniu tej wartości stan zaawansowania ocenia się jako *prace realizacyjne w fazie zaawansowanej* (etap III); raz przyjętą metodę pomiaru należy stosować do zakończenia projektu,
- w przypadku projektów, których postęp mierzony jest poprzez sukcesywne narastanie wartości wskaźnika, zmierzające do osiągnięcia założonej wartości docelowej, za *prace realizacyjne w fazie początkowej* (etap II) należy uznać prace realizowane do osiągnięcia 30% założonej w projekcie wartości wskaźnika docelowego; po przekroczeniu tej wartości stan zaawansowania ocenia się jako *prace realizacyjne w fazie zaawansowanej* (etap III),

³² W tym polu należy podać informację, jeśli projekt został usunięty lub wprowadzony do strategii w wyniku zmiany strategii.

- w przypadku projektów, które składają się z określonej liczby zaplanowanych do realizacji działań, za *prace realizacyjne w fazie początkowej* (etap II) należy uznać prace realizowane do osiągnięcia 30% łącznej liczby określonych do wykonania działań; po przekroczeniu tej wartości stan zaawansowania ocenia się jako *prace realizacyjne w fazie zaawansowanej* (etap III),
- w przypadku projektów o charakterze inwestycyjnym, za *prace realizacyjne w fazie początkowej* (etap II) należy uznać prace projektowe oraz uzyskanie niezbędnych pozwoleń i uzgodnień, natomiast za *prace realizacyjne w fazie zaawansowanej* (etap III) uznaje się fizyczne wykonawstwo prac,
- w przypadku projektów, których ocena stopnia zaawansowania nie mieści się w podanych powyżej kryteriach, następuje ocena indywidualna.

5) etap IV – prace zostały zakończone, projekt został zrealizowany.

6) etap „rezygnacja z projektu” – dotyczy projektów, od których realizacji odstąpiono w danym roku, projekt nie będzie reaktywowany, przy aktualizacji dokumentu strategii, projekt zostanie usunięty z listy projektów.

Wzór „Karty monitorowania stanu realizacji wskaźników strategii”

Stan realizacji wskaźników strategii								
Nazwa i miara wskaźnika	Wartość docelowa zadeklarowana w strategii	Stan wskaźnika na koniec roku:						
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Wskaźniki dla projektów z zakresu CP1								
Wskaźnik 1								
Wskaźnik 2								
...								
Wskaźniki dla projektów z zakresu CP2								
Wskaźnik 1								
Wskaźnik 2								
...								
Dodatkowe informacje/wyjaśnienia dotyczące stanu realizacji wskaźników – jeśli zachodzi taka potrzeba ³³								
Wskaźnik x								
Wskaźnik y								
Wskaźnik z								

³³ Ta część tabeli jest wypełniana, jeśli w zakresie realizacji poszczególnych wskaźników miały miejsce szczególne uwarunkowania, wpływające na nietypowy przebieg realizacji projektów, a więc narastania wartości wskaźników (np. nastąpiła zmiana strategii polegająca na usunięciu lub dodaniu projektów, co wpływa na wartość docelową danego wskaźnika), lub są to informacje istotne dla zrozumienia procesu realizacji strategii; w tym miejscu należy także podać informacje, jeśli wszystkie projekty składające się na dany wskaźnik zostały zrealizowane i wskaźnik nie będzie już w przyszłości podlegał zmianom; w tym miejscu należy także podać informacje, jeśli projekty składające się na dany wskaźnik nie zostały zrealizowane w całości, a więc wskaźnik docelowy dla strategii także nie zostanie zrealizowany w pierwotnie planowanej skali.

...	
-----	--

Uwzględniając zapisy dokumentu Polityka Terytorialna województwa kujawsko - pomorskiego monitoring obejmuje:

1. monitoring postępu finansowego dla wszystkich projektów, tj.:

a) monitoring poziomu złożonych wniosków o dofinansowanie (zbiorcze zestawienie dla wszystkich projektów za dany rok) – wartości określone w strategii i Porozumieniu Terytorialnym,

b) monitoring poziomu złożonych wniosków o płatność (zbiorcze zestawienie dla wszystkich projektów za dany rok),

c) monitoring przestrzegania terminów realizacji projektów określonych w strategiach terytorialnych i Porozumieniu Terytorialnym;

2. monitoring postępu rzeczowego dla wszystkich projektów tj.: monitoring wskaźników programowych (z podziałem na poszczególne CP) – wartości pośrednie i końcowe. Na podstawie monitoringów podejmowane mają być ewentualne decyzje co do aktualizacji strategii, czy podejmowania działań naprawczych, korygujących. Terminy, w których będą przekazywane przez partnerstwa sprawozdania zostaną określone przez IZ. Wzory formularzy mają być opracowane przez IZ.